

KNO.430.007.2022

Nr ewid. 138/2022/P/22/017/KNO

Informacja o wynikach kontroli

REALIZACJA PROGRAMU SPORTOWA POLSKA

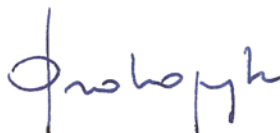
DEPARTAMENT NAUKI, OŚWIATY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

MISJA

Najwyższej Izby Kontroli jest niezależna, profesjonalna kontrola zadań publicznych w interesie obywateli i państwa

Informacja o wynikach kontroli Realizacja Programu Sportowa Polska

Dyrektor Departamentu Nauki, Oświaty
i Dziedzictwa Narodowego

Piotr Prokopczyk

Akceptuję:

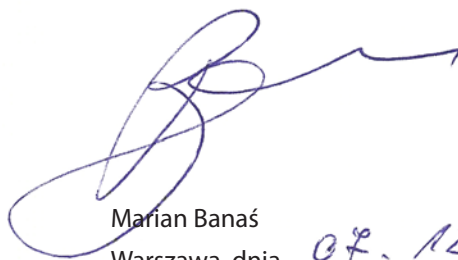
Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli

Małgorzata Motylow

Zatwierdzam:

Prezes Najwyższej Izby Kontroli

Marian Banaś
Warszawa, dnia

07. 12. 2022

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
T/F +48 22 444 50 00

www.nik.gov.pl

SPIS TREŚCI

WYKAZ STOSOWANYCH SKRÓTÓW, SKRÓTOWCÓW I POJĘĆ.....	4
1. WPROWADZENIE.....	7
2. OCENA OGÓLNA	8
3. SYNTEZA.....	10
4. WNIOSKI.....	22
5. WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI	23
5.1. Przygotowanie i realizacja Programu Sportowa Polska.....	23
5.1.1. Przygotowanie Programu Sportowa Polska.....	23
5.1.2. Realizacja Programu Sportowa Polska	26
5.2. Rozwój ogólnodostępnej i szkolnej infrastruktury sportowej w dokumentach strategicznych rozwoju sportu.....	45
5.2.1. Program rozwoju sportu do roku 2020.....	45
5.2.2. Dokumenty strategiczne rozwoju sportu obowiązujące po 2020 roku.....	46
5.3. Realizacja celu i efekty Programu Sportowa Polska	48
5.3.1. Realizacja celu Programu Sportowa Polska.....	48
5.3.2. Efekty Programu Sportowa Polska	51
5.4. Wykorzystanie obiektów sportowych i zapewnienie bezpiecznych warunków korzystania z obiektów sportowych	58
5.4.1. Wykorzystanie obiektów sportowych.....	58
5.4.2. Zapewnienie bezpiecznych warunków korzystania z obiektów Sportowych.....	70
6. ZAŁĄCZNIKI.....	73
6.1. Metodyka kontroli i informacje dodatkowe.....	73
6.2. Analiza stanu prawnego i uwarunkowań organizacyjno-ekonomicznych.....	83
6.3. Wykaz aktów prawnych dotyczących kontrolowanej działalności	88
6.4. Wykaz podmiotów, którym przekazano informację o wynikach kontroli.....	90
6.5. Stanowisko Ministra do informacji o wynikach kontroli	91
6.6. Opinia Prezesa NIK do stanowiska Ministra	93

Wykaz stosowanych skrótów, skrótowców i pojęć

- Aktualizacja PRS 2020** Aktualizacja Programu Rozwoju Sportu do roku 2020 przyjęta uchwałą nr 83 Rady Ministrów z dnia 20 sierpnia 2019 r. w sprawie aktualizacji Programu Rozwoju Sportu do roku 2020¹. Uchwała weszła w życie z dniem 2 października 2019 r. i zastąpiła Program Rozwoju Sportu do roku 2020, przyjęty uchwałą nr 150 Rady Ministrów z dnia 31 sierpnia 2015 r. w sprawie przyjęcia „Programu Rozwoju Sportu do roku 2020”².
- DI PRS 2020** Dokument Implementacyjny do Programu Rozwoju Sportu do roku 2020. Dokument przyjęty przez Ministra Sportu i Turystyki w maju 2016 r., zaktualizowany przez Ministra Sportu i Turystyki w grudniu 2017 r. oraz przez Ministra Sportu w grudniu 2019 r.
- DIS** Departament Infrastruktury Sportowej w Ministerstwie Sportu i Turystyki (od 1 marca do 25 października 2021 r. Departament Infrastruktury Sportu).
- FRKF lub Fundusz** Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej – państwowy fundusz celowy utworzony na podstawie art. 86 ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych³. Źródłem przychodów Funduszu jest m.in. 75% wpływów pochodzących z dopłat do stawek w grach liczbowych oraz w loteriach pieniężnych i grze telebingo. Wydatki FRKF są przeznaczone na przebudowę, remonty i dofinansowanie inwestycji obiektów sportowych, rozwijanie sportu wśród dzieci, młodzieży i osób z niepełnosprawnościami, rozwój turystyki społecznej sprzyjającej aktywności fizycznej społeczeństwa oraz zadania określone w przepisach o zdrowiu publicznym w zakresie aktywności fizycznej. Dysponentem FRKF jest minister właściwy do spraw kultury fizycznej.
- Minister** Minister właściwy do spraw kultury fizycznej – od dnia 23 lipca 2007 r. Minister Sportu i Turystyki, od dnia 15 listopada 2019 r. Minister Sportu, od dnia 6 października 2020 r. Minister Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, od dnia 26 października 2021 r. Minister Sportu i Turystyki⁴.
- Ministerstwo** Ministerstwo Sportu i Turystyki, od dnia 1 marca 2021 r. Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu⁵, od dnia 26 października 2021 r. Ministerstwo Sportu i Turystyki⁶.
- Jst** Jednostka samorządu terytorialnego.
- Prawo budowlane** Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane⁷.

¹ M.P. poz. 905.

² M.P. poz. 989.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 888, ze zm. Dalej: ustawa o grach hazardowych.

⁴ Zgodnie z rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Sportu i Turystyki (Dz. U. poz. 1946).

⁵ Stosownie do § 1 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 lutego 2021 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu (Dz. U. poz. 360) utworzono Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu w drodze przekształcenia dotychczasowego Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 marca 2021 r.

⁶ Stosownie do § 1 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Sportu i Turystyki, tworzy się Ministerstwo Sportu i Turystyki w drodze przekształcenia dotychczasowego Ministerstwa Sportu (Dz. U. poz. 1953). Rozporządzenie weszło w życie z dniem ogłoszenia z mocą od 26 października 2021 r.

⁷ Dz. U. z 2021 r. poz. 2351, ze zm.

Program, Program Sportowa Polska lub Program Sportowa Polska – Program rozwoju lokalnej infrastruktury sportowej	Program Sportowa Polska – Program rozwoju lokalnej infrastruktury sportowej, realizowany w latach 2018–2022 przez Ministra na podstawie art. 86 ust. 4 ustawy o grach hazardowych.
Program Rozwoju Sportu do roku 2020 lub PRS 2020	Program Rozwoju Sportu do roku 2020 – program przyjęty uchwałą nr 150 Rady Ministrów z dnia 31 sierpnia 2015 r. w sprawie przyjęcia „Programu Rozwoju Sportu do roku 2020”. Był to dokument o charakterze strategicznym, wyznaczający w sposób ramowy cele, priorytety i kierunki interwencji w obszarze sportu do 2020 r.
Sport powszechny	Rodzaj sportu określony obowiązującymi regułami sportowymi, uprawiany w celu utrzymania sprawności fizycznej, zdrowia psychicznego i dobrego samopoczucia, związany (choć niekoniecznie) z uczestnictwem w imprezach sportowych nastawionych najczęściej na masowe uczestnictwo. Sport uprawiany niezawodowo (amatorsko, rekreacyjnie). Zwany jest również: sportem powszechnym, sportem rekreacyjnym, sportem masowym, sportem amatorskim.
Sport wyczynowy	Rodzaj sportu określony obowiązującymi regułami sportowymi, uprawiany w celu osiągnięcia jak najlepszych wyników w zawodach sportowych różnego szczebla poprzez prowadzenie systematycznego treningu; często – sport zawodowy, którego uprawianie jest formą pracy zarobkowej.
Rozporządzenie z dnia 25 września 2017 r.	Rozporządzenie Ministra Sportu i Turystyki z dnia 25 września 2017 r. w sprawie przekazywania środków z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej ⁸ . Rozporządzenie uchylono z dniem 14 września 2019 r.
Rozporządzenie z dnia 12 sierpnia 2019 r.	Rozporządzenie Ministra Sportu i Turystyki z dnia 12 sierpnia 2019 r. w sprawie przekazywania środków z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej ⁹ .
Ustawa o NIK	Ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹⁰ .
Ustawa Pzp z 2004 r.	Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych ¹¹ , uchylona z dniem 1 stycznia 2021 r.
Wnioskodawca lub beneficjent	Podmiot składający wniosek o dofinansowanie (wniosek inwestycyjny) w ramach Programu Sportowa Polska.
Wskaźnik G	Wskaźnik dochodów podatkowych na jednego mieszkańca w gminie, który oblicza się, dzieląc kwotę dochodów podatkowych gminy, o których mowa w ust. 3 pkt 1-8 art. 20 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego ¹² , ustalanych z uwzględnieniem art. 32 ust. 1 i 3, za rok poprzedzający rok bazowy oraz planowanych na rok budżetowy dochodów określonych w ust. 3 pkt 9 i 10 z uwzględnieniem korekty, o której mowa w art. 9c, przez liczbę mieszkańców gminy.

⁸ Dz. U. poz. 1801.

⁹ Dz. U. poz. 1638.

¹⁰ Dz. U. z 2022 r. poz. 623.

¹¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm.

¹² Dz. U. z 2021 r. poz. 1672, ze zm. Dalej: ustawa o dochodach jst.

- Wskaźnik Gg** Wskaźnik dochodów podatkowych dla wszystkich gmin, który oblicza się, dzieląc sumę dochodów podatkowych wszystkich gmin, ustalonych w sposób określony w art. 20 ust. 4 ustawy o dochodach jst, przez liczbę mieszkańców kraju.
- Wskaźnik P** Wskaźnik dochodów podatkowych na jednego mieszkańca w powiecie, który oblicza się, dzieląc kwotę dochodów podatkowych powiatu, planowanych na rok budżetowy z uwzględnieniem korekty, o której mowa w art. 9c ustawy o dochodach jst, przez liczbę mieszkańców powiatu.
- Wskaźnik Pp** Wskaźnik dochodów podatkowych dla wszystkich powiatów, który oblicza się, dzieląc sumę dochodów podatkowych wszystkich powiatów, ustalonych w sposób określony w art. 22 ust. 4 ustawy o dochodach jst przez liczbę mieszkańców kraju.
- Zadanie inwestycyjne** Zadanie polegające na budowie, przebudowie, modernizacji lub remoncie obiektu sportowego w ramach Programu Sportowa Polska.
- Zespół lub Zespół do spraw opiniowania wniosków o dofinansowanie zadań inwestycyjnych** Zespół do spraw opiniowania wniosków o dofinansowanie zadań inwestycyjnych ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej dokonujący oceny wniosków o dofinansowanie w ramach Programu Sportowa Polska.

1. WPROWADZENIE

Pytanie definiujące cel główny kontroli

Czy realizacja Programu Sportowa Polska była prawidłowa i przyniosła zakładane efekty?

Pytania definiujące cele szczegółowe kontroli

1. Czy minister właściwy do spraw kultury fizycznej prawidłowo i rzetelnie przygotował oraz realizował Program Sportowa Polska?
2. Czy beneficjenci prawidłowo zrealizowali zadania inwestycyjne w ramach Programu Sportowa Polska?
3. Czy osiągnięto cel Programu Sportowa Polska oraz czy inwestycje służą miejscowym społecznościom do aktywnego spędzania czasu wolnego, umożliwiają masowe uprawianie sportu i współzawodnictwo sportowe?

Jednostki kontrolowane

Ministerstwo Sportu i Turystyki
Dwa starostwa powiatowe
17 urzędów gminy/miasta

Okres objęty kontrolą

Lata 2018–2022 (do czasu zakończenia kontroli), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.

Zgodnie z art. 68 ust. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.¹³, władze publiczne popierają rozwój kultury fizycznej, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży. Zasady uprawiania i organizowania sportu, w tym sportu powszechnego i wyczynowego, określono w ustawie z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie¹⁴.

Potrzeba rozwoju infrastruktury sportowej na potrzeby sportu powszechnego została wskazana w dokumentach strategicznych rozwoju sportu w Polsce obowiązujących do 2020 r. W Programie Rozwoju Sportu do roku 2020 i Aktualizacji PRS 2020 dokonano diagnozy istniejącej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej wykorzystywanej w sporcie powszechnym oraz określono cele, priorytety, kierunki interwencji, działania i wskaźniki odnoszące się m.in. do rozwoju szkolnej i ogólnodostępnej infrastruktury sportowej. W przyjętym przez Ministra Dokumentie Implementacyjnym PRS 2020 i jego aktualizacjach określono narzędzia oraz mierniki realizacji celów i kierunków interwencji PRS 2020. Dla kierunku interwencji w zakresie zapewniania niezbędnej ogólnodostępnej infrastruktury sportowej i rekreacyjnej oraz infrastruktury przyszkolnej przyjęto narzędzie obejmujące wsparcie rozwoju ogólnodostępnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej na potrzeby sportu dla wszystkich.

Rozwój infrastruktury sportowej na potrzeby sportu powszechnego wspierany był w latach 2018–2022 przez Ministra ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej w ramach corocznych edycji Programu Sportowa Polska – Programu rozwoju lokalnej infrastruktury sportowej. Celem Programu jest wsparcie realizacji zadań inwestycyjnych dotyczących ogólnodostępnych obiektów sportowych na terenie całego kraju, umożliwiających masowe uprawianie sportu (realizowanych w trzech grupach inwestycji: przyszkolna infrastruktura sportowa, inwestycje poprawiające istniejącą infrastrukturę klubów sportowych, budowa nowej nieprzyszkolnej infrastruktury sportowej). Zadania inwestycyjne były wspierane przez wnioskodawców, m.in. powiaty i gminy także ze środków własnych. Uzasadnieniem podjęcia przez NIK kontroli było to, że zasady ogłoszonego Programu, w tym kryteria przyznawania dotacji mogły skutkować nieprawidłowym udzielaniem dotacji przez Ministra oraz znacznymi dysproporcjami w finansowaniu rozwoju bazy sportowej w województwach (m.in. bez uwzględnienia istniejącej liczby obiektów sportowych, klubów sportowych i ich członków). Przyczyną podjęcia kontroli było też ryzyko przygotowania i realizowania przez beneficjentów zadań inwestycyjnych z naruszeniem przepisów dotyczących udzielania zamówień publicznych oraz Prawa budowlanego.

Kontrolą objęto Program Sportowa Polska oraz dofinansowane przez Ministra i wsparte z budżetów jst zadania inwestycyjne realizowane przez 19 beneficjentów tego programu w latach 2018-2022 (do czasu zakończenia kontroli), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.

¹³ Dz. U. Nr 78, poz. 483, ze zm.

¹⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 1599. Dalej: ustawa o sporcie.

2. OCENA OGÓLNA

Program przygotowano prawidłowo, jednakże jego realizacja przez Ministra była nierzetelna

Program Sportowa Polska – Program rozwoju lokalnej infrastruktury sportowej przygotowano prawidłowo, jednakże jego realizacja przez Ministra w latach 2018–2022 (do 31 marca) była nierzetelna. Proces udzielania dofinansowania nie zapewniał przejrzystego wyboru zadań inwestycyjnych i równego traktowania wnioskodawców. Cel Programu, którym było wsparcie realizacji zadań inwestycyjnych dotyczących obiektów sportowych na terenie całego kraju osiągnięto, chociaż Minister nie przeprowadził ewaluacji Programu. Skontrolowani beneficjenci prawidłowo wykorzystali dofinansowanie i środki własne, a stwierdzone nieprawidłowości w realizacji zadań inwestycyjnych, nie miały istotnego wpływu na efekty Programu.

W ramach Programu udzielono wnioskodawcom ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej (FRKF) dofinansowania na zadania inwestycyjne w kwocie 1180,1 mln zł, z których wydatkowano 608,8 mln zł¹⁵. Środki te wykorzystano na budowę, przebudowę, modernizację i remonty szkolnej infrastruktury sportowej, infrastruktury sportowej, służącej klubom sportowym oraz ogólnodostępnej infrastruktury sportowej.

Program (edycje 2018–2021) został przygotowany i ogłoszony zgodnie z przepisami rozporządzeń Ministra w sprawie przekazywania środków z FRKF¹⁶. NIK pozytywnie ocenia wprowadzenie od 2020 r. dofinansowania zadań o charakterze priorytetowym¹⁷. W latach 2020–2022 (do 31 marca) dofinansowano 32 zadania priorytetowe środkami w kwocie 113,3 mln zł. Pomimo wprowadzenia priorytetu budowy pierwszej pełnowymiarowej sali gimnastycznej w gminie, Ministerstwo nie posiadało informacji, jaka jest w Polsce liczba gmin, które nie posiadają takiego obiektu sportowego. Minister podjął działania inwentaryzacyjne w celu ustalenia tych braków w ramach uruchomionej od 2021 r. ogólnodostępnej pilotażowej aplikacji *Mapa obiektów sportowych*. Jednakże, podjęte obecnie działania mogą być niewystarczające do dokonania w przyszłości pełnej inwentaryzacji ogólnodostępnych obiektów sportowych, ponieważ w Ministerstwie nie przyjęto harmonogramu dalszych działań oraz nie zaplanowano narzędzi do pozyskania danych o obiektach ze wszystkich gmin w Polsce.

Proces udzielania dofinansowania przez Ministra nie zapewniał rzetelnego wyboru zadań inwestycyjnych w ramach Programu (edycje 2018–2021). Minister udzielał dofinansowania na podstawie nieprzejrzystej i niezapewniającej równego traktowania wnioskodawców procedury oceny wniosków o dofinansowanie. Regulacje wewnętrzne Ministra nie zapewniały wyboru części wysoko ocenionych merytorycznie zadań. Oceny wniosków w Programie (edycja 2018) dokonano na podstawie określonych kryteriów i przypisanych im wag punktowych, które nie zostały zaakceptowane przez przewodniczącego Zespołu do spraw opiniowania wniosków o dofinansowanie zadań inwestycyjnych, a Minister dodawał wnioskowi dodatkowe punkty, czego nie przewidziano w Programie ani w regulacjach wewnętrznych Ministerstwa. W wyniku tej oceny dofinansowano 148 zadań na kwotę 204,5 mln zł. Zasady oceny od lipca 2019 r. pozwalały Ministrowi na przyznawanie wnioskowi dodatkowych punktów bez szczegółowego uzasadnienia, co skutkowało wykluczeniem z dofinansowania od ponad 50% do ponad 76% wniosków wysoko ocenionych przez Zespół, na podstawie kryteriów oceny merytorycznej: technicznej, ekonomicznej i sportowej/potencjału sportowego. Dokumentacja oceny wniosków

¹⁵ Kwota wydatkowana na podstawie umów o dofinansowanie zawartych najczęściej na kilkuletni okres realizacji zadania.

¹⁶ Rozporządzenie Ministra Sportu i Turystyki z dnia 25 września 2017 r. i rozporządzenie Ministra Sportu i Turystyki z dnia 12 sierpnia 2019 r.

¹⁷ Budowa pierwszej pełnowymiarowej sali gimnastycznej w gminie, pierwszej pływalni o długości 25 m w powiecie oraz pierwszej pływalni o długości min. 16 m w gminie.

w Programie (edycja 2018–2021), tj. arkusze oceny i protokoły zbiorcze nie zawierały wymaganych w regulacjach wewnętrznych Ministerstwa informacji, które wnioski odrzucono z przyczyn formalnych, a które zaopiniowano negatywnie. Przedstawione powyżej nieprawidłowości wyczerpują znamiona korupcyjnego mechanizmu dowolności postępowania¹⁸. Stosowane zasady udzielania dotacji stwarzają ryzyko zakwestionowania rzetelności oceny zadań, jak i zasadności działania Zespołu oceniającego wnioski.

Dokumentacja rozliczenia zadań nie pozwalała na weryfikację wszystkich wymogów Programu. Ponadto w umowach o dofinansowanie nie określono terminu na złożenie przez beneficjentów sprawozdań kwartalnych z realizacji zadania.

Program wpisywał się w określone w PRS 2020 (obowiązującym do 2020 r.) strategiczne cele, priorytety i kierunki interwencji w zakresie rozwoju infrastruktury sportowej w Polsce. Minister natomiast nie opracował i nie przedłożył Radzie Ministrów projektu programu rozwoju sportu do roku 2030, w związku z czym po 2020 roku nie była możliwa ocena zgodności Programu ze strategicznymi celami i priorytetami Ministra. Działania w celu jego przygotowania były nieskuteczne i nierzetelne.

W efekcie realizacji Programu nastąpiła poprawa stanu szkolnej i ogólnodostępnej bazy sportowej, co NIK ocenia pozytywnie. Wybudowano 499 obiektów (408 przyszkolnych i 91 ogólnodostępnych), zmodernizowano 131 obiektów służących klubom sportowym oraz przebudowano 71 i wyremontowano 76 obiektów przyszkolnych. Cel Programu dotyczący dofinansowania inwestycji na terenie całego kraju osiągnięto, jednakże pomimo pięciu lat realizacji Minister nie przeprowadził jego ewaluacji i nie wprowadził mechanizmu ewaluacji, w tym wykorzystania obiektów na potrzeby określone w Programie przez uczniów i lokalne społeczności.

Stwierdzono znaczne dysproporcje w dofinansowaniu zadań w województwach. W latach 2018–2022 (do 31 marca) najwyższe dofinansowanie otrzymało województwo podkarpackie – 12,9% wydatków (151,9 mln zł na 148 zadań) i małopolskie – 12,6% (148,5 mln zł na 104 zadania), a najniższe lubuskie – 2,5% (29 mln zł na 15 zadań) i opolskie – 1% (11,9 mln zł na 14 zadań). W Programie oraz w procesie oceny wniosków i udzielania dofinansowania nie przyjęto zasad i narzędzi zapewniających równomierne rozwijanie bazy sportowej w województwach.

W realizacji przez skontrolowanych beneficjentów zadań inwestycyjnych stwierdzono nieprawidłowości, jednak nie miały one istotnego wpływu na efekty Programu. Dotyczyły one m.in.: zmiany umowy z wykonawcą bez ustawowych przesłanek, nierzetelnego prowadzenia dokumentacji postępowania, a także niepełnego przystosowania obiektów dla osób z niepełnosprawnościami. Stan techniczny obiektów sportowych był dobry, przy czym wystąpiły przypadki nierzetelnego prowadzenia książki obiektu budowlanego.

Większość skontrolowanych obiektów sportowych była wykorzystywana do aktywnego spędzania czasu wolnego i uprawiania sportu. Główną przyczyną braku wykorzystania obiektów były ograniczenia związane z pandemią Covid-19.

¹⁸ Dowolność postępowania jest jednym z czterech głównych mechanizmów korupcyjnych, obok konfliktu interesów, braku jawności i słabości kontroli, identyfikowanych w kontrolach NIK. To nieprawidłowość polegająca na tym, że urzędnik rozstrzygający określone sprawy postępuje nie według określonych reguł, lecz według własnej woli, czy nawet samowoli, opracowania: „Działania antykorupcyjne NIK”, rozdział corocznego „Sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli” w latach 1999–2015, 2020–2021 oraz analizy „Zagrożenie korupcją w świetle wyników kontroli NIK” [2000, 2001, 2003, 2004, 2008, 2020 <https://www.nik.gov.pl/plik/id,23307,vp,26017.pdf>].

3. SYNTEZA WYNIKÓW KONTROLI

Prawidłowe i rzetelne przygotowanie Programu

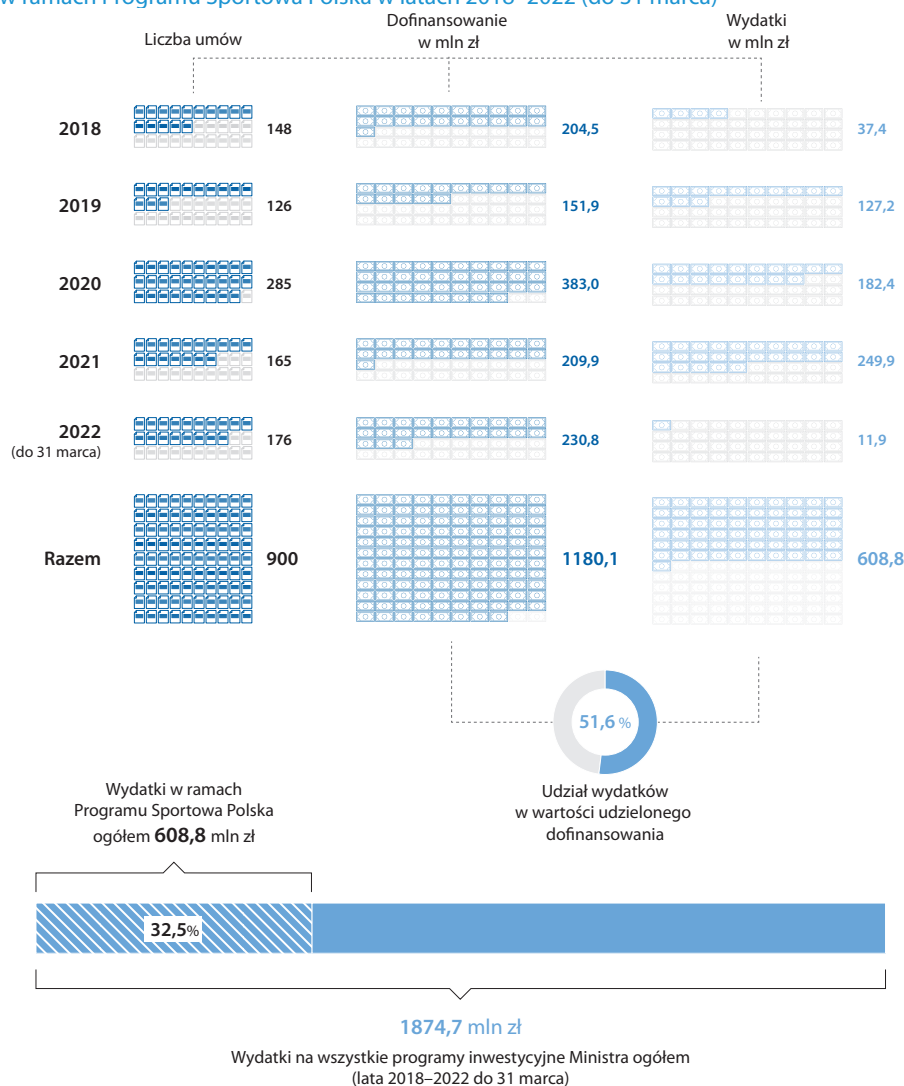
Przygotowany i ogłoszony w Biuletynie Informacji Publicznej (BIP) Ministerstwa Program Sportowa Polska (edycje 2018–2021) zawierał odpowiednio elementy określone w przepisach rozporządzeń Ministra w sprawie przekazywania środków z FRKF. Minister określił ramy Programu i wymagane elementy, w tym m.in. informację o rodzajach zadań inwestycyjnych, wnioskodawcach uprawnionych do uzyskania dofinansowania, warunkach udzielania dofinansowania i jego wysokości, terminie składania wniosków, wymaganych dokumentach załączanych do wniosku inwestycyjnego i warunkach realizacji zadania. [str. 23]

Dofinansowanie trzech grup zadań inwestycyjnych

Minister w Programie (edycje 2018–2022) określił trzy grupy dofinansowanych zadań inwestycyjnych, tj. grupa I – Budowa, przebudowa lub remont szkolnej infrastruktury sportowej; grupa II – Modernizacja infrastruktury sportowej, służącej klubom sportowym; grupa III – Budowa ogólnodostępnej infrastruktury sportowej. Ponadto określił zakres i rodzaje wydatków kwalifikowanych i niekwalifikowanych oraz kryteria oceny wniosków o dofinansowanie. [str. 23]

Infografika nr 1

Udzielone przez Ministra dofinansowanie i poniesione wydatki w ramach Programu Sportowa Polska w latach 2018–2022 (do 31 marca)

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

W latach 2018–2022 (do 31 marca) Minister w ramach Programu udzielił dofinansowania ze środków FRKF w kwocie 1 180 074 tys. zł na podstawie 900 umów zawartych z beneficjentami. Najwięcej dofinansowano zadań z I grupy zadań dotyczącej budowy, przebudowy lub remontu szkolnej infrastruktury sportowej – 812 497 tys. zł, tj. 68,9% łącznej kwoty udzielonego dofinansowania, 601 umów oraz z II grupy – modernizacji infrastruktury sportowej, służącej klubom sportowym – 191 621 tys. zł, tj. 16,2%, 191 umów, a najmniej z III grupy – budowy ogólnodostępnej infrastruktury sportowej – 175 956 tys. zł, tj. 14,9%, 108 umów. [str. 26–27]

1180,1 mln zł dofinansowania Ministra w ramach 900 umów w Programie

Wydatki na realizację Programu w latach 2018–2022 (do 31 marca) wyniosły 608 802 tys. zł, tj. 51,6% udzielonego dofinansowania (1 180 074 tys. zł) i 32,5% wydatków inwestycyjnych ze środków FRKF na wszystkie programy inwestycyjne Ministra (1 874 686 tys. zł). Kwota wydatków 608 802 tys. zł wynika z umów o dofinansowanie zawartych najczęściej na kilkuletni okres realizacji zadania. W latach 2018–2021 wydatki te wzrastały, w 2021 r. w stosunku do pełnych lat realizacji Programu, tj. 2018, 2019, 2020, odpowiednio o: 568%, 96,5%, 37,1%. Wydatki zrealizowano w ramach I grupy zadań (budowa, przebudowa lub remont szkolnej infrastruktury sportowej) w kwocie 420 128 tys. zł, 601 podpisanych umów, II grupy (modernizacja infrastruktury sportowej, służącej klubom sportowym) – 100 983 tys. zł, 191 umów i III grupy (budowa ogólnodostępnej infrastruktury sportowej) – 87 691 tys. zł, 108 umów. [str. 27]

608,8 mln zł poniesionych wydatków na realizację Programu, wzrost wydatków

W Programie, od edycji 2020, wprowadzono zasadę priorytetowości zadań budowy pierwszej pełnowymiarowej sali gimnastycznej w gminie oraz budowy pierwszej pływalni o długości niecki 25 m w powiecie i pierwszej pływalni o długości niecki min. 16 m w gminie. [str. 23–24]

Wprowadzenie w Programie zadań priorytetowych

W ramach Programu (edycje 2020–2021) dofinansowano 32 zadania priorytetowe w wysokości 113 263 tys. zł, z tego 23 dotyczące budowy pierwszej pełnowymiarowej sali gimnastycznej (hali sportowej) w kwocie 81 761,1 tys. zł oraz dziewięć – budowy pierwszej pływalni o długości niecki min. 16 m w gminie w kwocie 31 501,9 tys. zł. Ogółem udzielone dofinansowanie stanowiło 9,6% łącznej kwoty dofinansowania (1 180 074 tys. zł). [str. 28]

Dofinansowanie 32 zadań priorytetowych w kwocie 113,3 mln zł

Minister nierzetelnie udzielał dofinansowania w ramach Programu (edycje 2018–2021), na podstawie nieprzejrzystych i niezapewniających równego traktowania wnioskodawców zasad oceniania wniosków o dofinansowanie. Regulacje wewnętrzne Ministra nie zapewniały wyboru części wysoko ocenionych merytorycznie zadań przez Zespół do spraw opiniowania wniosków o dofinansowanie zadań inwestycyjnych. Oceny wniosków w Programie (edycja 2018) dokonano na podstawie określonych kryteriów i przypisanych im wag punktowych, które nie były zaakceptowane przez przewodniczącego ww. Zespołu, a Minister dodawał wnioskowi dodatkowe punkty w ocenie, czego nie przewidziano w Programie i w regulacjach wewnętrznych Ministerstwa. Zasady oceny stosowane od 2 lipca 2019 r. pozwalały Ministrowi na przyznawanie wnioskowi dodatkowych punktów bez szczegółowego uzasadnienia, co skutkowało wykluczeniem z dofinansowania od ponad 50% do ponad 76% wniosków wysoko ocenionych przez Zespół, na podstawie kryteriów oceny meryto-

Nierzetelne udzielanie dofinansowania przez Ministra

rycznej: technicznej, ekonomicznej i sportowej/potencjału sportowego. Dokumentacja oceny wniosków w Programie (edycje 2018–2021), tj. arkusze oceny i protokoły zbiorcze nie zawierały wymaganych w regulacjach wewnętrznych Ministerstwa informacji, jakie wnioski odrzucono z przyczyn formalnych, a jakie zaopiniowano negatywnie. Powyższe nieprawidłowości wyczerpują znamiona korupcyjnego mechanizmu dowolności postępowania. [str. 23, 28–32]

Brak unormowania rankingów oceny wniosków w regulacjach wewnętrznych

W ramach procesu oceny (edycje Programu 2018–2021), sporządzano rankingi oceny wniosków o dofinansowanie zadań inwestycyjnych przez Zespół do spraw opiniowania wniosków o dofinansowanie zadań inwestycyjnych (ocena formalna i merytoryczna: techniczna, ekonomiczna i sportowa/potencjału sportowego przed dodaniem dodatkowych punktów przez Ministra) oraz rankingi oceny wniosków o dofinansowanie zadań inwestycyjnych po dodaniu dodatkowych punktów przez Ministra. W ramach oceny wniosków nie określono minimalnego progu punktowego do uzyskania przez wnioski dofinansowania. Stosowane rankingi oceny wniosków przez Zespół i rankingi oceny wniosków po dodaniu dodatkowych punktów Ministra, będące podstawą do wskazania dofinansowań udzielonych w protokołach zbiorczych nie zostały unormowane w regulacjach wewnętrznych Ministerstwa, dotyczących prac Zespołu (Regulaminach prac Zespołu). [str. 28–29]

Dodawanie przez Ministra w ocenie dodatkowych punktów bez szczegółowego uzasadnienia

W procesie oceny w Programie (edycje 2018–2021), w rankingach oceny wniosków o dofinansowanie zadań inwestycyjnych Minister przyznawał wnioskowi dodatkową liczbę punktów. W 2018 r.: przyznał w grupie I, II i III zadań po 60 pkt; w 2019 r.: w grupie I – 125 pkt, II – 55 pkt, III – 40 pkt; w 2020 r.: w grupie I, II i III – po 60 pkt; w 2021 r.: w grupie I – 90 pkt, II i III – po 75 pkt. W § 3 ust. 2 pkt 3 lit. c Regulaminu prac Zespołu stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 15 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 22 czerwca 2016 r. w sprawie powołania i trybu działania Zespołu do spraw opiniowania wniosków o dofinansowanie zadań inwestycyjnych ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej¹⁹ (w brzmieniu obowiązującym od 2 lipca 2019 r.) oraz Regulaminu prac Zespołu stanowiącego załącznik do dokumentu powołania Zespołu z dnia 25 maja 2021 r. i z dnia 25 listopada 2021 r. określono, że arkusz oceny wniosku zawiera merytoryczną ocenę potencjału sportowego obiektu, która uwzględniać może szczególne znaczenie danego zadania inwestycyjnego dla poprawy warunków do uprawiania sportu i aktywności fizycznej, zgodnie ze wskazaniem Ministra. Przy ocenianiu wniosków inwestycyjnych Minister przyznawał dodatkowe punkty, bez żadnego szczegółowego uzasadnienia znaczenia danego zadania dla poprawy warunków do uprawiania sportu i aktywności fizycznej. Przyznawanie i dodawanie dodatkowych punktów zadaniom bez szczegółowego uzasadnienia nie zapewniało rzetelnego wyboru wniosków. [str. 29]

Ponad 50% wysoko ocenionych wniosków przez Zespół nie uzyskało dofinansowania

W Programie (edycje 2018–2021) ponad połowa (od 51,7% do 75%) pozytywnie i wysoko ocenionych wniosków w rankingu oceny przez

¹⁹ Dz. Urz. Ministra SiT, poz. 16, ze zm. Dalej: zarządzenie w sprawie powołania i trybu działania Zespołu do spraw opiniowania wniosków o dofinansowanie zadań inwestycyjnych.

Zespół, bez dodatkowych punktów Ministra nie uzyskała dofinansowania. Natomiast według łącznej wartości przyznanego dofinansowania w rankingu po dodaniu dodatkowych punktów przez Ministra, Minister wykluczył od 53,9% do 76,1% wniosków wysoko ocenionych merytorycznie przez Zespół (wnioski te mimo pozytywnego zaopiniowania nie uzyskały dofinansowania). Stwierdzono także przypadki udzielenia dofinansowania wnioskowi po dodaniu dodatkowych punktów przez Ministra, które uzyskały bardzo niską ocenę Zespołu, tj. od (-5) do 9 punktów. Nie zapewniało to rzetelnego wyboru wysoko ocenionych merytorycznie wniosków o dofinansowanie zadań oraz równego traktowania wnioskodawców. Przyjęte zasady oceny umożliwiały Ministrowi w praktyce wykluczanie z dofinansowania, bez jakiegokolwiek wskazania przyczyn ponad 50% wysoko ocenionych wniosków przez Zespół na podstawie kryteriów oceny merytorycznej i jednocześnie dodawania punktów zadaniom bez szczegółowego uzasadnienia. [str. 30–32]

W Programie, w edycji 2018 dokonano oceny wniosków na podstawie kryteriów oceny oraz przypisanych im wag punktowych, które nie zostały zaakceptowane przez przewodniczącego Zespołu. Stanowiło to naruszenie § 3 ust. 2 pkt 4 Regulaminu prac Zespołu stanowiącego załącznik do zarządzenia w sprawie powołania i trybu działania Zespołu do spraw opiniowania wniosków o dofinansowanie zadań inwestycyjnych. Minister przyznał także w procesie oceny dodatkowe punkty, pomimo że przyznawanie dodatkowych punktów wprowadzono w Regulaminie prac Zespołu dopiero od 2 lipca 2019 r., tj. po przeprowadzeniu oceny wniosków w Programie, edycja 2018. W ww. edycji Programu Minister udzielił dofinansowania dla 148 zadań inwestycyjnych na łączną kwotę 204 459 tys. zł. [str. 32]

Ocena wg kryteriów oceny i wag punktowych niezaakceptowanych przez przewodniczącego Zespołu

Dokumentacja skontrolowanych postępowań dotyczących oceny wniosków o dofinansowanie w Programie (edycje 2018–2021) nie zawierała wymaganych informacji o wnioskach zaopiniowanych negatywnie oraz odrzuconych z przyczyn formalnych. Arkusze oceny punktowej wniosków nie zawierały informacji o odrzuceniu wniosku z przyczyn formalnych, co stanowiło naruszenie § 4 ust. 3 Regulaminu prac Zespołu stanowiącego załącznik do zarządzenia w sprawie powołania i trybu działania Zespołu do spraw opiniowania wniosków o dofinansowanie zadań inwestycyjnych oraz § 4 ust. 3 Regulaminu prac Zespołu stanowiącego załącznik do dokumentu powołania przez Ministra Zespołu z dnia 25 maja 2021 r. i z dnia 25 listopada 2021 r. Arkusze oceny powinny być sporządzane zgodnie z obowiązującymi regulacjami wewnętrznymi, w sposób uwzględniający odrzucenie wniosku z przyczyn formalnych. [str. 32–33]

Brak informacji o wnioskach zaopiniowanych negatywnie i odrzuconych

Protokoły zbiorcze z oceny formalno-merytorycznej Zespołu do spraw opiniowania wniosków o dofinansowanie zadań inwestycyjnych ze środków FRKF Programu Sportowa Polska (edycje 2018–2021) sporządzane były niezgodnie ze wzorem protokołu zbiorczego stanowiącym załącznik nr 2 do zarządzenia nr 38 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 20 grudnia 2017 r. w sprawie ustalenia Procedury nadzoru, kontroli i monitorowania realizacji planów finansowych części budżetowych i państwowych funduszy celowych, których dysponentem jest Minister Sportu i Turystyki oraz pla-

Sporządzanie protokołów zbiorczych niezgodnie z regulacjami obowiązującymi w Ministerstwie

nów finansowych jednostek nadzorowanych²⁰. Protokoły te nie zawierały wymaganego podziału i liczby ocenianych wniosków zaopiniowanych negatywnie i odrzuconych z przyczyn formalnych oraz nie wskazywały poszczególnych wniosków zaopiniowanych negatywnie i odrzuconych z przyczyn formalnych. W 2018 r. złożono 936 wniosków, z czego odrzucono lub rozpatrzono negatywnie 741, w 2019 r. – 943 wnioski, 723, w 2020 r. – 895 wniosków, 673, w 2021 r. – 1170 wniosków, 849. Postępowanie dotyczące oceny wniosków powinno być dokumentowane zgodnie z obowiązującymi regulacjami wewnętrznymi. [str. 33]

Prawidłowe rozliczenie dotacji w Ministerstwie z wyjątkiem jednego zadania

W Ministerstwie prawidłowo rozliczano dofinansowane zadania inwestycyjne. Stwierdzono nierzetelne rozliczenie jednego spośród 18 kontrolowanych zadań, na podstawie faktur zawierających nieprawidłowe kwoty dofinansowania z FRKF, niezgodne z kwotami rozliczonymi przez Ministerstwo. Było to spowodowane omyłką, wynikającą z błędnej interpretacji postanowień umowy i wytycznych Ministerstwa. Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła tylko jednej umowy o dofinansowanie oraz nie miała systemowego charakteru. [str. 33–34]

Brak informacji o gminach nieposiadających pełnowymiarowej sali gimnastycznej

Pomimo wprowadzenia w Programie od edycji 2020 priorytetu budowy pierwszej pełnowymiarowej sali gimnastycznej w gminie, Ministerstwo nie posiadało informacji jaka jest liczba w Polsce gmin, które nie posiadają pełnowymiarowej sali gimnastycznej. Ministerstwo dysponowało opracowaniami w zakresie rozwoju infrastruktury sportowej w kraju w zakresie sal gimnastycznych/hal sportowych oraz krytych pływalni. W sporządzonym przez DIS opracowaniu pn. *Braki w infrastrukturze – sale gimnastyczne. Zestawienie gmin, na terenie których nie znajduje się przynajmniej jedna pełnowymiarowa sala gimnastyczna, hala sportowa* z kwietnia 2015 r., liczbę gmin bez pełnowymiarowej sali gimnastycznej/hali sportowej oszacowano na ponad 170, nie wskazując ich dokładnej liczby. Opracowanie to w okresie objętym kontrolą NIK nie było aktualizowane.

Dyrektor DIS wyjaśnił, że w wyniku roboczej weryfikacji tych gmin dokonanej w 2020 r., liczba zidentyfikowanych gmin bez pełnowymiarowej sali gimnastycznej zmalała do ok. 100, jednakże w toku kontroli NIK nie przedłożono wykazu takich gmin. Posiadanie lub brak posiadania ww. obiektu podlegało natomiast w Ministerstwie weryfikacji na etapie oceny wniosków o dofinansowanie w Programie oraz w oparciu o aplikację pn. Mapa obiektów sportowych. W Ministerstwie nie podejmowano działań w celu zachęcania gmin nie posiadających pełnowymiarowej sali gimnastycznej lub hali sportowej do aplikowania o dofinansowanie w Programie. NIK nie podzieliła wyjaśnienia Dyrektora DIS, że tematyka pierwszych pełnowymiarowych sal gimnastycznych w gminie powinna zostać uznana za systemowo zrealizowaną. W związku z brakiem w Ministerstwie ustalenia liczby gmin, które nie posiadają jeszcze pełnowymiarowej sali gimnastycznej oraz przyczyn ich braku, zakończenie realizacji tego priorytetu jest niezasadne. [str. 24–26]

²⁰ Dz. Urz. Ministra SiT, poz. 98. Dalej: zarządzenie Ministra Sportu i Turystyki w sprawie ustalenia Procedury nadzoru, kontroli i monitorowania realizacji planów finansowych.

Od edycji 2020 do Programu wprowadzono wymóg inwentaryzacji ogólnodostępnych obiektów sportowych w gminach, w ramach pilotażowej aplikacji pn. Mapa obiektów sportowych. Aplikację utworzono w Ministerstwie na przełomie III i IV kwartału 2020 r. i udostępniono ją na początku 2021 r. Celem inwentaryzacji jest oznaczenie na mapie gminy lokalizacji obiektów sportowych według jednego z 14 kategorii obiektów sportowych i przypisania im parametrów. Na opracowanie i utrzymanie aplikacji Ministerstwo wydatkowało 29,0 tys. zł. [str. 25–26]

Podjęcie działań w celu inwentaryzacji obiektów sportowych w gminach

Pomimo podjęcia w Ministerstwie działań w celu inwentaryzacji obiektów sportowych w ww. aplikacji, działania te mogą być niewystarczające do dokonania w przyszłości pełnej inwentaryzacji ogólnodostępnych obiektów sportowych. W Ministerstwie nie wprowadzono harmonogramu dalszych działań, a także nie zaplanowano narzędzi mających na celu pozyskanie danych o ogólnodostępnych obiektach sportowych ze wszystkich gmin w Polsce. [str. 26]

Niewystarczające działania do pełnej inwentaryzacji obiektów sportowych

W Ministerstwie monitorowano kwartalnie realizację zadań inwestycyjnych poprzez weryfikację składanych przez beneficjentów sprawozdań kwartalnych. Stwierdzono jednak, że umowy o dofinansowanie w Programie (edycje 2018–2021 i wzór umowy na 2022 r.) nie określały terminu na złożenie ww. sprawozdania, obejmującego monitorowanie aktualnego stanu wykonania rzeczowego i finansowego zadania (np. siedem, 14 lub 21 dni po zakończeniu kwartału). Sprawozdania te są stałym elementem monitorowania stanu realizacji i zagrożeń w realizacji zadania. Mając na uwadze fakt, że umowy na realizację zadań inwestycyjnych są najczęściej kilkuletnie, w celu zminimalizowania ryzyk w zakresie prawidłowej i terminowej realizacji zadań zasadne jest określenie w umowie takiego terminu. [str. 35]

Nieokreślenie terminu na złożenie sprawozdań kwartalnych z realizacji zadania

W Ministerstwie w dokumentacji rozliczeniowej zadania nie wprowadzono potwierdzenia weryfikacji spełnienia przez beneficjentów wymogów Programu w zakresie braku przekroczenia progów dofinansowania w stosunku do wydatków kwalifikowanych, progów wydatków kwalifikowanych na wykonanie elementów dodatkowych i obsługę inwestorską, a także rozliczenia wydatków na zakup sprzętu do utrzymania sportowej funkcjonalności obiektu. Także w latach 2018–2021, składany przez beneficjentów formularz końcowego rozliczenia dofinansowania zadania inwestycyjnego, nie zawierał informacji o spełnianiu tych wymogów. Beneficjenci w dokumentach rozliczenia końcowego nie wykazywali czy wymagane progi procentowe i kwotowe wydatków nie zostały przekroczone. Ponadto stosowane w Ministerstwie dokumenty weryfikacyjne rozliczenia, tj. lista kontrolna sporządzona przy weryfikacji wniosku o uruchomienie środków FRKF i karta rozliczenia zadania inwestycyjnego dofinansowanego ze środków FRKF nie zawierały informacji czy ww. progi procentowe i kwotowe wydatków kwalifikowanych zostały zachowane. [str. 35–36]

Brak w dokumentacji rozliczeniowej potwierdzenia spełnienia wymogów Programu

Kontrole NIK przeprowadzone u 19 beneficjentów (w dwóch powiatach i 17 gminach) wykazały, że zadania inwestycyjne co do zasady realizowane były zgodnie z założeniami Programu. Skontrolowane jest prawidłowo wykorzystały dofinansowanie z FRKF oraz środki własne z budżetu jest. W przypadku dwóch beneficjentów (gmina miejska Ostróda, gmina Gniezno),

Prawidłowa w większości realizacja zadań przez skontrolowanych beneficjentów

pomimo zmiany zakresu rzeczowego zadania inwestycyjnego nie wystąpiono do Ministra z wnioskiem o zmianę zawartej umowy o dofinansowanie. [str. 37]

**Nieprawidłowości
w opisie faktur
i wydatkach
kwalifikowanych**

W skontrolowanych powiatach i gminach prowadzono wyodrębnioną ewidencję księgową wydatków ze środków FRKF na realizację zadania zgodnie z Programem i ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości²¹. Natomiast w gminie Gniezno nie zamieszczono potwierdzenia sprawdzenia faktury pod względem merytorycznym, co naruszało art. 21 ust. 1 pkt 6 ustawy o rachunkowości oraz zasady kontroli i dekretacji dowodów księgowych, określone w § 22 ust. 2 pkt 1 i § 23 ust. 3 pkt 2 Instrukcji obiegu, kontroli i archiwizowania dokumentów finansowo-księgowych. W gminie Czarniejewo kwoty wydatków z FRKF na fakturach (na odwrocie) nie odpowiadały kwotom w sprawozdaniu z rozliczenia zadania. Ponadto w gminie Śniadowo w wydatkach kwalifikowanych uwzględniono koszty wykonania elementów dodatkowych w wysokości wyższej niż dopuszczalne 10% wydatków kwalifikowanych, co było niezgodne z pkt VII ust. 4 Programu. W ocenie NIK nieprawidłowości te nie miały jednak istotnego wpływu na realizację zadań. [str. 37–39]

**Nieprawidłowości
w udzielaniu zamówień
publicznych**

W czterech spośród 19 jst stwierdzono nieprzestrzeganie przepisów ustawy Pzp z 2004 r., procedur wewnętrznych udzielania zamówień oraz nierzetelne prowadzenie dokumentacji zamówień. Najważniejsze nieprawidłowości dotyczyły: 1) dwukrotnej zmiany terminu realizacji umowy o wykonanie robót budowlanych, pomimo niewystąpienia przesłanek do zmiany umowy przewidzianych w art. 144 ust. 1 ww. ustawy, zawarcia w protokole postępowania o udzielenie zamówienia nierzetelnych danych o wartości zamówienia i dacie jej ustalenia oraz nieodebrania przez sekretarza komisji przetargowej od wykonawcy dokumentacji projektowej wykonującego czynności w postępowaniu oświadczenia określonego w art. 17 ust. 2 ww. ustawy o braku lub istnieniu okoliczności, o których mowa w art. 17 ust. 1 ww. ustawy (gmina miejska Tczew); 2) braku wskazania w protokole postępowania o udzielenie zamówienia osób pełniących nadzór nad realizacją udzielonego zamówienia, o których mowa w art. 20a ust. 4 ww. ustawy (gmina Czarnica); 3) upublicznienia specyfikacji istotnych warunków zamówienia (SIWZ) z opóźnieniem, nierzetelnego zamieszczenia daty publikacji SIWZ w protokole postępowania oraz niesporządzenia wniosku o wszczęcie postępowania w postępowaniu na wybór wykonawcy dostawy i montażu piłkochwytywów i siatek ochronnych, co było nierzetelne (gmina Nidzica); 4) zaniechania zobowiązania wykonawcy do przedłużenia zabezpieczenia należytego wykonania umowy lub wniesienia nowego zabezpieczenia na okres po upływie ważności gwarancji ubezpieczeniowej, co było niezgodne z art. 150 ust. 7 ww. ustawy (gmina Gniezno). [str. 39–41]

**Prawidłowa w większości
realizacja procesu
budowlanego**

Skontrolowani beneficjenci (14 z 19) realizowali proces budowlany zgodnie z Prawem budowlanym. Beneficjenci posiadali prawo do dysponowania nieruchomością na cele budowlane związane z realizacją zadania. W ramach

²¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 217, ze zm. Dalej: ustawa o rachunkowości.

przedmiotowych inwestycji nie stwierdzono stosowania materiałów niebezpiecznych dla życia lub zdrowia. Zapewniono wymagane parametry techniczne, atesty i certyfikaty bezpieczeństwa dla stosowanych nawierzchni sportowych, urządzeń i sprzętu sportowego. [str. 41–42]

Skontrolowane obiekty sportowe i zaplecze sanitarno-szatniowe były dostosowane do korzystania przez osoby z niepełnosprawnościami, w tym poruszające się na wózkach inwalidzkich, zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie²². W trzech gminach nie dostosowano jednak do wymogów części pomieszczeń tych obiektów. W gminie Nidzica dwie toalety nie posiadały wymaganej w dokumentacji projektowej przestrzeni manewrowej, tj. co najmniej 1,5 m na 1,5 m. W gminie miejskiej Ostróda w dwóch toaletach nie zamontowano poręczy dla osób z niepełnosprawnościami przewidzianych w dokumentacji projektowej. W gminie Śniadowo nie zapewniono pełnej dostępności do nowo wybudowanej sali gimnastycznej wraz częścią socjalną i innych udogodnień, określonych w przepisach § 81 ust. 3, § 85 ust. 2 pkt 3, § 86, § 155 ust. 2, § 299 ust. 5 ww. rozporządzenia. W sali gimnastycznej i w łączniku z zapleczem sanitarno-szatniowym nie wydzielono co najmniej jednego pomieszczenia higieniczno-sanitarnego przystosowanego dla ww. osób, a istniejące pomieszczenia higieniczno-sanitarne nie były przystosowane do korzystania przez te osoby. [str. 43–44]

Niepełne przystosowanie obiektów dla osób z niepełnosprawnościami

W latach 2018–2020 obowiązywały dokumenty strategiczne rozwoju sportu w Polsce, tj. PRS 2020 i DI PRS 2020, w których zaplanowano wskaźniki oraz miernik dotyczący rozwoju szkolnej i ogólnodostępnej infrastruktury sportowej. W PRS 2020 zaplanowano dwa wskaźniki, tj. *Odsetek szkół mających dostęp do sali gimnastycznej* oraz *Odsetek szkół mających dostęp do jakiegokolwiek boiska lub urządzenia sportowego*. W DI PRS 2020 przyjęto narzędzie nr 9 *Wsparcie rozwoju ogólnodostępnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej na potrzeby sportu dla wszystkich* oraz miernik jego realizacji *Liczba wybudowanych, przebudowanych lub wyremontowanych obiektów sportowych na potrzeby sportu dla wszystkich*²³. Wskaźniki w PRS 2020 i miernik w DI PRS 2020 nie pozwalały na strategiczną ocenę rozwoju infrastruktury sportowej ogólnodostępnej umożliwiającej masowe uprawianie sportu, w tym szkolnej infrastruktury sportowej. Wskaźniki w PRS 2020 nie były monitorowane, w związku z brakiem pozyskania danych z zewnętrznej bazy Systemu Informacji Oświatowej i zostały one z PRS 2020 wykreślone. Natomiast miernika w DI PRS 2020 nie monitorowano odrębnie dla zadań dofinansowanych w ramach Programu. [str. 45–46]

Wskaźniki w PRS 2020 i miernik w DI PRS 2020 nie pozwalały na ocenę rozwoju infrastruktury sportowej

Minister nie opracował i nie przedłożył Radzie Ministrów projektu dokumentu o charakterze operacyjno-wdrożeniowym w obszarze sportu, obowiązującego po 2020 roku. Podjęte w Ministerstwie działania w zakresie opracowania dokumentu pn. Program rozwoju sportu do roku 2030

Brak opracowania i przedłożenia Radzie Ministrów projektu dokumentu PRS 2030

²² Dz. U. z 2022 r. poz. 1225. Dalej: rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.

²³ W Aktualizacji DI PRS 2020 z grudnia 2019 r. zmieniono ww. miernik na 2020 r. na *Liczba dofinansowanych w danym roku zadań inwestycyjnych w ramach sportu dla wszystkich (w szt.)*.

SYNTEZA WYNIKÓW KONTROLI

(PRS 2030) były nieskuteczne i nierzetelne. Działania te, prowadzone przez ponad 2 lata nie doprowadziły do opracowania projektu dokumentu. W związku z brakiem tego dokumentu, nie była możliwa po 2020 roku ocena zgodności Programu ze strategicznymi celami i priorytetami Ministra w zakresie rozwoju infrastruktury sportowej. [str. 46–48]

Efekty realizacji Programu

W wyniku realizacji Programu Sportowa Polska w latach 2018–2022 (do 31 marca), tj. przez ponad cztery lata uzyskano efekty w postaci wybudowanych 499 obiektów sportowych, w tym 408 przyszkolnych i 91 ogólnodostępnych. Ponadto zmodernizowano 131 obiektów sportowych służących klubom sportowym oraz przebudowano 71 i wyremontowano 76 przyszkolnych obiektów sportowych. [str. 51–58]

Infografika nr 2

Efekty realizacji Programu Sportowa Polska w latach 2018–2022 (do 31 marca)

GRUPA I ZADAŃ

BUDOWA, PRZEBUDOWA LUB REMONT SZKOLNEJ INFRASTRUKTURY SPORTOWEJ

408

Wybudowane obiekty sportowe

- 116 pełnowymiarowych sal gimnastycznych
- 21 pełnowymiarowych hal sportowych
- 35 boisk piłkarskich
- 140 boisk wielofunkcyjnych
- 4 korty tenisowe
- 1 1 kryta pływalnia
- 1 lodowisko
- 66 kompleksów lub urządzeń lekkoatletycznych (m.in. 38 bieżni, 17 skoczni, 8 rzutni)
- 12 terenowych urządzeń sportowych
- 6 innych obiektów sportowych (5 boisk do gier plażowych, 1 siłownia)
- 6 zapleczy obiektów

71

Przebudowane obiekty sportowe

- 5 sal gimnastycznych
- 2 hale sportowe
- 11 boisk piłkarskich
- 35 boisk wielofunkcyjnych
- 2 korty tenisowe
- 2 kryte pływalnie
- 13 kompleksów lub urządzeń lekkoatletycznych (m.in. 7 bieżni, 4 skocznie, 1 rzutnia)
- 1 zaplecze obiektu

76

Wyremontowane obiekty sportowe

- 24 sale gimnastyczne
- 11 hal sportowych
- 4 boiska piłkarskie
- 24 boiska wielofunkcyjne
- 4 wielofunkcyjne strefy aktywności
- 1 kryta pływalnia
- 5 urządzeń lekkoatletycznych (4 bieżnie, 1 skocznia)
- 3 zaplecza obiektów

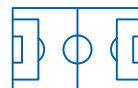

GRUPA II ZADAŃ MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY SPORTOWEJ SŁUŻĄCEJ KLUBOM SPORTOWYM

131

Zmodernizowane obiekty sportowe

- 11 sal sportowych (m.in. sale gimnastyczne, hale sportowe, siłownie, sale do sportów walk)
- 48 boisk sportowych
- 7 kortów tenisowych
- 2 kryte pływalnie
- 9 kompleksów lekkoatletycznych
- 2 obiekty dla sportów jeździeckich
- 23 inne obiekty sportowe (m.in. bieżnie, skocznie, rzutnie, siłownie zewnętrzne)
- 29 zapleczy obiektów

GRUPA III ZADAŃ BUDOWA OGÓLNODOSTĘPNEJ INFRASTRUKTURY SPORTOWEJ

91

Wybudowane obiekty sportowe

- 1 sala gimnastyczna (treningowa)
- 2 hale sportowe (treningowe)
- 36 boisk sportowych
- 1 kort tenisowy
- 5 krytych pływalni
- 3 kryte lodowiska
- 2 kompleksy lekkoatletyczne
- 30 innych obiektów sportowych (m.in. boiska do piłki plażowej, bieżnie, skocznie, rzutnie, obiekty sportów zimowych, trasy rowerowe)
- 11 zapleczy obiektów

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

Cel Programu (edycje 2018–2021) obejmujący wsparcie realizacji zadań inwestycyjnych dotyczących obiektów sportowych na terenie całego kraju został osiągnięty. W Ministerstwie, pomimo pięciu lat realizacji Programu nie przeprowadzono jego ewaluacji. W Programie nie wprowadzono także mechanizmu ewaluacji, w tym realizacji celu Programu i celów określonych dla grup zadań (I, II i III grupy) oraz wykorzystania obiektów sportowych na potrzeby uczniów i lokalnych społeczności (kluby sportowe, mieszkańców). [str. 48–49]

W Programie (edycje 2018–2022) ani w procesie oceny wniosków i udzielania dofinansowania nie przyjmowano zasad i narzędzi w celu równomiernego rozwijania bazy sportowej na terenie województw. Wystąpiły znaczne dysproporcje w wysokości udzielanego przez Ministra dofinansowania w województwach. W latach 2018–2022 (do 31 marca) najwyższe dofinansowanie otrzymało województwo podkarpackie – 12,9% wydatków z Programu (151,9 mln zł na 148 zadań) i małopolskie – 12,6% (148,5 mln zł na 104 zadania), a najniższe lubuskie – 2,5% (29 mln zł na 15 zadań) i opol-

Brak ewaluacji Programu

Brak zasad i narzędzi w celu równomiernego rozwijania bazy sportowej na terenie województw

skie – 1% (11,9 mln zł na 14 zadań). Różnica wynikała według zastępcy Dyrektora DIS z liczby złożonych wniosków z danego województwa, a także mogła wynikać z różnic w potencjale województw, różniących się pod względem zajmowanej powierzchni i liczby ludności. Ustalone kryteria oceny wniosków miały na celu m.in. weryfikację potencjału sportowego danej inwestycji, jej właściwości techniczno-funkcjonalnych oraz zdolności ekonomicznych inwestora. [str. 49–51]

Wykorzystanie obiektów sportowych przez uczniów, kluby sportowe, mieszkańców

W 19 powiatach i gminach wszystkie ze skontrolowanych 30 szkolnych obiektów były wykorzystywane na zajęcia wychowania fizycznego, 97% szkolnych obiektów (29) było wykorzystywanych na sportowe zajęcia pozalekcyjne przez uczniów szkół (m.in. SKS), 87% szkolnych obiektów (26) przez kluby sportowe m.in. uczniowskie i lokalne, a 80% szkolnych obiektów (24) przez mieszkańców powiatów i gmin. Wszystkie cztery obiekty ogólnodostępne oraz zaplecze sanitarno-szatniowe przy stadionie sportowym były wykorzystywane przez kluby sportowe i mieszkańców. Główną przyczyną braku korzystania ze szkolnych obiektów sportowych przez kluby sportowe i mieszkańców były ograniczenia związane z pandemią Covid-19. [str. 61–66]

Wykorzystanie obiektów sportowych na zawody i imprezy sportowe

W skontrolowanych powiatach i gminach dofinansowane obiekty sportowe wykorzystano na zawody i imprezy sportowe. Na 15 z 30 (50%) obiektów szkolnych sportowych oraz na 3 z 4 (75%) obiektów ogólnodostępnych zorganizowano zawody sportowe. Były to zawody o charakterze szkolnym (międzyszkolnym), gminnym, powiatowym, wojewódzkim i ogólnopolskim. Dziewięć z 30 (30%) szkolnych obiektów oraz 2 z 4 (50%) ogólnodostępnych obiektów wykorzystano na imprezy sportowe (m.in. Dzień Sportu). Brak organizacji zawodów i imprez sportowych na niektórych obiektach sportowych spowodowany był ograniczeniami związanymi z pandemią Covid-19 lub brakiem zapotrzebowania na zawody i imprezy. [str. 66–68]

Dobry stan techniczny obiektów sportowych

Kontrola dofinansowanych obiektów sportowych wykazała ich dobry stan techniczny (m.in. nawierzchni i wyposażenia obiektów), z wyjątkiem części jednego obiektu. Urządzenia sportowe w szkolnych salach gimnastycznych i halach sportowych (w tym m.in. kosze, drabinki, itd.) były umocowane na stałe zgodnie z § 31 ust. 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach²⁴, z wyjątkiem sali gimnastycznej i siłowni przy Szkole Podstawowej w Wilczkowicach Górnych (gmina Łęczyca) gdzie nie zamieszczono (dla drabinek do ćwiczeń i ścianki wspinaczkowej oraz bieżni) tablic informacyjnych określających zasady bezpiecznego użytkowania urządzeń i sprzętu sportowego, co naruszało § 31 ust. 6 ww. rozporządzenia. [str. 70]

Nieprawidłowości w prowadzeniu książki obiektu budowlanego

Dla skontrolowanych obiektów sportowych (szkolnych i ogólnodostępnych) na ogół zgodnie z obowiązującymi przepisami prowadzono książki obiektu budowlanego. W trzech jednostkach stwierdzono brak założenia książki oraz nierzetelne jej prowadzenie. Książkę obiektu dla hali sportowej w Zdziechowiu (gmina Gniezno) założono po wydaniu pozwolenia

²⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 1604. Dalej: rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach.

na użytkowanie obiektu, co było niezgodne z przepisami § 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie książki obiektu budowlanego²⁵ w związku z art. 64 ust. 1 Prawa budowlanego. Ponadto książkę prowadzono nierzetelnie, tj. zawierała ona niekompletne wpisy – nie uzupełniono danych dotyczących protokołu odbioru obiektu, pozwolenia na użytkowanie obiektu, danych ogólnych o obiekcie wraz z wykazem dokumentacji przekazanej właścicielowi przy zakładaniu książki, planu sytuacyjnego obiektu, wymaganych w § 5 ww. rozporządzenia. W przypadku dwóch obiektów naruszono art. 64 ust. 1 Prawa budowlanego i § 5 pkt 4 ww. rozporządzenia. W książce budynku obejmującego salę gimnastyczną, sale lekcyjne oraz zaplecze Szkoły Podstawowej w Napiwodzie (gmina Nidzica), nie ujęto informacji o przeprowadzonych w latach 2020–2021 okresowych kontrolach przewodów kominowych. Natomiast w książce budynku zaplecza szatniowo-sanitarnego przy stadionie sportowym (gmina miejska Ostróda) nie ujęto informacji o przeprowadzonych pięciu kontrolach, tj. dwóch przeglądach przewodów kominowych oraz przeglądach: instalacji elektrycznej, prawidłowości działania awaryjnego oświetlenia ewakuacyjnego, stanu technicznego obiektu i instalacji sanitarnej. [str. 70–71]

²⁵ Dz. U. Nr 120, poz. 1134. Dalej: rozporządzenie w sprawie książki obiektu budowlanego.

4. WNIOSKI

Minister Sportu i Turystyki

Mając na uwadze wyniki przeprowadzonej kontroli, Najwyższa Izba Kontroli wnioskuje o:

- 1) Opracowanie i przedłożenie Radzie Ministrów projektu programu rozwoju sportu do roku 2030, obejmującego cele, priorytety, kierunki interwencji i wskaźniki w zakresie rozwoju szkolnej oraz ogólnodostępnej infrastruktury sportowej.
- 2) Zmianę zasad oceny wniosków w sposób zapewniający przejrzyste i równe traktowanie wnioskodawców, poprzez dofinansowywanie wniosków uzyskujących najwyższą ocenę merytoryczną Zespołu oraz ograniczenie przyznawania wnioskom dodatkowych punktów przez Ministra do szczególnie uzasadnionych przypadków, w tym szczególnie uzasadniania dofinansowania tych wniosków.
- 3) Przeprowadzenie ewaluacji Programu Sportowa Polska, w tym wykorzystania dofinansowanych obiektów sportowych na potrzeby uczniów i lokalnych społeczności.
- 4) Kontynuację inwentaryzacji ogólnodostępnych obiektów sportowych w gminach poprzez rozbudowę pilotażowej aplikacji pn. Mapa obiektów sportowych, w tym wprowadzenia narzędzi do weryfikacji posiadania przez gminy pełnowymiarowych sal gimnastycznych i hal sportowych.
- 5) Wprowadzenie w umowach o dofinansowanie terminu na złożenie przez wnioskodawców sprawozdania kwartalnego z realizacji zadania inwestycyjnego.

Gminy

- 1) Zapewnienie prowadzenia dla obiektów sportowych książki obiektu budowlanego zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
- 2) Zapewnienie przystosowania dla osób z niepełnosprawnościami realizowanych obiektów sportowych, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i dokumentacją projektową inwestycji.

5. WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

5.1. Przygotowanie i realizacja Programu Sportowa Polska

Przygotowany i ogłoszony Program (edycje 2018–2021) zawierał elementy określone w przepisach rozporządzenia z dnia 25 września 2017 r. i rozporządzenia z dnia 12 sierpnia 2019 r. Minister w latach 2018–2022 (do 31 marca) dofinansował w ramach Programu ze środków FRKF zadania inwestycyjne w kwocie 1180,1 mln zł w ramach 900 umów o dofinansowanie. Najwięcej zadań dofinansowano z I grupy obejmującej szkolną infrastrukturę sportową – 812,5 mln zł, tj. 68,9% łącznej kwoty udzielonego dofinansowania (601 umów). W latach 2020–2022 (do 31 marca) dofinansowano 32 zadania priorytetowe w kwocie 113,3 mln zł.

Prawidłowe i rzetelne przygotowanie Programu

Minister udzielał dofinansowania w ramach Programu (edycje 2018–2021) nierzetelnie na podstawie nieprzejrzystych i niezapewniających równego traktowania wnioskodawców zasad oceniania wniosków o dofinansowanie. Procedura oceny wynikająca z regulacji wewnętrznych Ministra nie zapewniała wyboru części wysoko ocenionych merytorycznie zadań. Oceny wniosków w Programie (edycja 2018) dokonano na podstawie kryteriów oceny i przypisanych im wag punktowych, które nie zostały zaakceptowane przez przewodniczącego Zespołu do spraw opiniowania wniosków o dofinansowanie zadań inwestycyjnych, a Minister dodawał wnioskowi dodatkowe punkty, czego nie przewidziano w Programie ani w regulacjach wewnętrznych Ministerstwa. Powyższe nieprawidłowości wyczerpują znamiona korupcjogennego mechanizmu dowolności postępowania.

Nierzetelne udzielanie dofinansowania

5.1.1. Przygotowanie Programu Sportowa Polska

Przygotowany i ogłoszony w BIP Ministerstwa Program (edycje 2018–2021)²⁶ zawierał odpowiednio elementy określone w rozporządzeniu z dnia 25 września 2017 r. oraz rozporządzeniu z dnia 12 sierpnia 2019 r. Minister określił ramy Programu i elementy wymagane w ww. przepisach, w tym m.in. informacje o rodzaju zadań inwestycyjnych, wnioskodawcach uprawnionych do uzyskania dofinansowania, warunkach udzielania dofinansowania i jego wysokości, terminie składania wniosków, wymaganych dokumentach załączanych do wniosku inwestycyjnego i warunkach realizacji zadania.

Program zawierał elementy wymagane w przepisach prawa

W edycjach Programu (2018–2022) Minister dofinansowywał zadania inwestycyjne w trzech grupach zadań: I – Budowa, przebudowa lub remont szkolnej infrastruktury sportowej; II – Modernizacja infrastruktury sportowej, służącej klubom sportowym; III – Budowa ogólnodostępnej infrastruktury sportowej.

Dofinansowanie trzech grup zadań inwestycyjnych

W Programie, począwszy od edycji 2020, wprowadzono zasadę priorytetowości zadań budowy pierwszej pełnowymiarowej sali gimnastycznej w gminie oraz budowy pierwszej pływalni o długości niecki 25 m w powiecie i pierwszej pływalni o długości niecki min. 16 m w gminie. Polegało

Wprowadzenie w Programie od 2020 r. zadań priorytetowych

²⁶ Program ogłoszony decyzjami Ministra: na 2018 r. - decyzją nr 16 z dnia 7 lutego 2018 r. (Dz. Urz. Ministra SiT, poz. 22), na 2019 r. - decyzją nr 8 z dnia 20 lutego 2019 r. (Dz. Urz. Ministra SiT, poz. 14), na 2020 r. - decyzją nr 8 z dnia 11 lutego 2020 r. (Dz. Urz. Ministra Sportu, poz. 10). Minister ogłosił Program Sportowa Polska na 2021 r., który został zamieszczony w BIP Ministerstwa: <https://www.gov.pl/web/sport/program-sportowa-polska—edycja-2021> oraz na 2022 r.: <https://www.gov.pl/web/sport/sportowa-polska—edycja-2022>.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

to na przyznawaniu dodatkowych punktów w ramach oceny merytorycznej wniosku w I i III grupie zadań. W I grupie zadań przyznawano dodatkową punktację w zależności od charakteru zadania (budowa pierwszej pływalni w powiecie – 50 pkt, budowa pierwszej pełnowymiarowej sali gimnastycznej w gminie – 50 pkt, budowa pływalni typu „Delfinek” – 15 pkt), a w III grupie zadań (budowa pływalni typu Delfinek – 30 pkt, budowa pierwszej min. 25 m pływalni w powiecie – 30 pkt, budowa krytego lodowiska o wymiarach 60 m x 30 m lub 40 m x 20 m – 30 pkt, budowa pierwszej pełnowymiarowej sali gimnastycznej w gminie – 50 pkt).

Brak informacji o liczbie gmin nieposiadających pełnowymiarowej sali gimnastycznej

Pomimo wprowadzenia w Programie od 2020 r. priorytetu budowy pierwszej pełnowymiarowej sali gimnastycznej w gminie, Ministerstwo nie posiadało informacji jaka jest liczba w Polsce gmin, które nie posiadają pełnowymiarowej sali gimnastycznej. Ponadto Ministerstwo nie posiadało informacji ile w kraju jest szkół, które nie posiadają jakiegokolwiek sali gimnastycznej.

Opracowania Ministerstwa w zakresie pełnowymiarowych sal gimnastycznych i krytych pływalni

Ministerstwo dysponowało opracowaniami w zakresie rozwoju infrastruktury sportowej w kraju w zakresie sal gimnastycznych/hal sportowych oraz krytych pływalni. W sporządzonym przez DIS opracowaniu pn. *Braki w infrastrukturze – sale gimnastyczne. Zestawienie gmin, na terenie których nie znajduje się przynajmniej jedna pełnowymiarowa sala gimnastyczna, hala sportowa* z kwietnia 2015 r.²⁷, liczbę gmin bez pełnowymiarowej sali gimnastycznej/hali sportowej oszacowano na ponad 170, nie wskazując ich dokładnej liczby. Opracowanie to w okresie objętym kontrolą NIK nie było aktualizowane. Dyrektor DIS wyjaśnił, w wyniku roboczej weryfikacji tych gmin dokonanej w 2020 r., liczba zidentyfikowanych gmin bez pełnowymiarowej sali gimnastycznej zmalała do ok. 100. W toku kontroli NIK nie przedłożono wykazu tych gmin.

Weryfikacja gmin nieposiadających pełnowymiarowej sali gimnastycznej/hali sportowej

Posiadanie pierwszej pełnowymiarowej sali gimnastycznej w gminach lub jej brak podlegało w Ministerstwie weryfikacji na etapie oceny wniosków w Programie (edycje 2018–2022). Wiedza o liczbie gmin nie posiadających pełnowymiarowej sali gimnastycznej była weryfikowana w oparciu o aplikację pn. Mapa obiektów sportowych. Ministerstwo weryfikowało również wielkość sal w gminach ubiegających się o podwyższone dofinansowanie w Programie (od edycji 2021) – „w przypadku gdy istniejąca w gminie sala gimnastyczna posiada wymiary zbliżone do 24 m x 12 m i jednocześnie posiadała ona funkcjonalność sali pełnowymiarowej, Ministerstwo, w przypadku przyznania dofinansowania, mogło obniżyć jego wysokość do limitów określonych wg wskaźnika G”.

Dyrektor DIS poinformował, iż wszelkie działania obejmujące zbieranie informacji na temat obiektów sportowych, będących w posiadaniu 2478 gmin, 308 powiatów, 16 województw oraz pozostałych podmiotów jest przedsięwzięciem niezwykle pracochłonnym i kosztownym. Ponadto wyjaśnił m.in., że DIS analizując przedmiotowe zagadnienie na przestrzeni ostatnich lat dochodzi do wstępnych wniosków, że tematyka pierwszych pełnowymiarowych sal gimnastycznych w gminie powinna zostać uznana za systemowo zrealizowaną. NIK nie podzieliła ww. wyjaśnień w sprawie

²⁷ Zamieszczone na stronie <https://www.gov.pl/web/sport/infrastruktura12>.

zakończenia dofinansowywania zadań budowy pełnowymiarowych sal gimnastycznych w gminie. W związku z brakiem w Ministerstwie ustalenia liczby gmin, które nie posiadają jeszcze pełnowymiarowej sali gimnastycznej i przyczyn ich braku, zakończenie realizacji tego priorytetu jest niezasadne. Ministerstwo natomiast nie podejmowało działań w celu ustalenia liczby szkół, które nie posiadają sali gimnastycznej.

DIS sporządził w kwietniu 2015 r. opracowanie pn. *Pływalnie kryte w Polsce Inwentaryzacja bazy sportowej*, które zaktualizował w 2021 r. w ujęciu ilościowym pn. *Pływalnie w powiatach i województwach* i pn. *Informacja na temat pływalni w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem braków w tym zakresie*²⁸. W opracowaniu wskazano łącznie 63 powiaty w 15 województwach, które nie posiadają krytej pływalni o długości 25 m (braki dotyczą od jednego powiatu w województwie małopolskim i opolskim oraz trzech powiatów w województwie lubelskim, podkarpackim i podlaskim do sześciu powiatów w województwie łódzkim i warmińsko-mazurskim oraz ośmiu powiatów w województwie wielopolskim). Tylko w jednym województwie, tj. świętokrzyskim wszystkie powiaty posiadały krytą pływalnię.

Od edycji 2020 Programu, wprowadzono wymóg inwentaryzacji obiektów sportowych w gminach w ramach pilotażowej aplikacji pn. Mapa obiektów sportowych. Prace nad aplikacją rozpoczęto w Ministerstwie na przełomie III i IV kwartału 2020 r., a udostępnienie jej nastąpiło na początku 2021 r. Inwentaryzacja dotyczy obiektów sportowych ogólnodostępnych w gminach. Celem jej jest oznaczenie na mapie gminy lokalizacji obiektów sportowych według jednego z 14 kategorii²⁹ oraz przypisania obiektom parametrów określonych w aplikacji³⁰.

Na etapie tworzenia mapy z Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT) zaciągnięto część obiektów sportowych, znajdujących się na terytorium całego kraju z 2478 gmin. Na dzień 22 czerwca 2022 r. liczba obiektów sportowych w ww. pilotażowej aplikacji wyniosła łącznie 70 128, w tym 22,2%, (tj. 15 571) stanowiły obiekty z uzupełnionymi danymi przez gminy. Według danych zaciągniętych do aplikacji z BDOT i 14 kategorii klasyfikacji

Opracowania dotyczące krytych pływalni w Polsce

Inwentaryzacja obiektów w gminach – aplikacja pn. Mapa obiektów sportowych

²⁸ Op. cit.

²⁹ Obiekty sportowe wymienione w legendzie aplikacji (stan na 10 czerwca 2022 r.) oraz w instrukcji mapy obiektów sportowych (instrukcja na dzień 15 kwietnia 2022 r.): obiekt lekkoatletyczny, kryta pływalnia, hala sportowa/sala gimnastyczna, stadion piłkarski, boisko wielkie, boisko małe, obiekt sportów wodnych, korty tenisowe, obiekt jeździectwa sportowego, inny obiekt sportów letnich (katalog obiektów: strzelnica sportowa, stadion żużlowy, tor łuczniczy, skate park, dirt park, pump track, single track, tor kolarski, tor wrotkarsko-rolkarski, tor BMX racing, tor samochodowy, tor kartingowy, tor motocrossowy, siłownia terenowa, pływalnia odkryta, pole golfowe, ścianka wspinaczkowa, ścianka boulderingowa, kręgielnia sportowa), kryte lodowisko, trasy do narciarstwa biegowego i biathlonu, stok narciarski, inny obiekt sportów zimowych (skocznia/skocznie narciarskie, tor saneczkowy, tor do łyżwiarstwa szybkiego, lodowisko stałe odkryte, hala curlingowa).

³⁰ Szczegóły określono w instrukcji umieszczonej w aplikacji na stronie: <https://app.nmaps.pl/msport>. Uzupełnienie danych w aplikacji możliwe jest po zalogowaniu. Hasło (kod dostępu) udostępniane jest gminom w odpowiedzi na wiadomość mailową, zawierającą informacje identyfikujące daną jednostkę samorządu terytorialnego oraz kontakt do pracownika odpowiedzialnego za wprowadzenie danych/kontakt z Ministerstwem. W instrukcji mapy obiektów sportowych wskazano m.in. że: część obiektów sportowych została zasilona z BDOT. Dane te jednak cechuje szereg błędów/nieścisłości dlatego powinny zostać przez gminę zweryfikowane co do kategorii i lokalizacji (...). Przykładowo wszystkie boiska (wielkie i małe) bazowo zakwalifikowane są jako boiska małe.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

obiektów sportowych, uzupełnione/zweryfikowane zostały przez gminy odpowiednio: boiska wielkie w liczbie 1553 (100%), trasy do narciarstwa biegowego i biathlonu – 10 (100%), kryte pływalnie 760 (99,2%), obiekty sportów wodnych – 98 (95,2%), stoki narciarskie – 35 (70%), inne obiekty sportów zimowych – 54 (57,5%), kryte lodowisko – 42 (56%). Pozostałe siedem kategorii obiektów sportowych zostały uzupełnione przez gminy na poziomie od 12,9% do 38,4%³¹.

Niska liczba gmin z dostępem do aplikacji i niski udział gmin zweryfikowanych

Na dzień 14 czerwca 2022 r., o kod dostępu do Ministerstwa wystąpiło 748 gmin, co stanowiło tylko 30,2% gmin w Polsce (2478). Ministerstwo dokonało weryfikacji danych wprowadzonych przez 288 gmin³², co stanowiło 38,5% z 748 gmin posiadających kod dostępu. Udział gmin zweryfikowanych przez Ministerstwo w stosunku do ogółu liczby gmin w Polsce wynosił jedynie 11,6%. Wydatki Ministerstwa na opracowanie i utrzymanie aplikacji do dnia 22 czerwca 2022 r. wyniosły łącznie 29 028 zł.

Niewystarczające działania do pełnej inwentaryzacji obiektów sportowych

Prowadzone w Ministerstwie działania w celu inwentaryzacji obiektów sportowych w pilotażowej aplikacji pn. Mapa obiektów sportowych mogą być niewystarczające do dokonania w przyszłości pełnej inwentaryzacji ogólnodostępnych obiektów sportowych. W Ministerstwie nie wprowadzono harmonogramu dalszych działań w zakresie ww. inwentaryzacji, a także nie zaplanowano narzędzi mających na celu pozyskanie danych o obiektach sportowych ogólnodostępnych ze wszystkich gmin w Polsce.

Minister wyjaśnił, że wymóg dotyczący wprowadzania danych do aplikacji ograniczono wyłącznie do gmin, które złożyły wnioski w programach inwestycyjnych, tj. wniosków będących w gestii DIS, bowiem uznano, że ich liczba będzie wystarczająca dla osiągnięcia celów pilotażu. Minister wskazał, że ewentualne rozszerzenie obowiązku inwentaryzacji obiektów sportowych na wnioskodawców aplikujących do innych niż infrastrukturalne programy, będzie rozważane dopiero na kolejnym etapie przedsięwzięcia, po zapewnieniu bardziej funkcjonalnego narzędzia informatycznego oraz stosownego zespołu osób do jego obsługi. Aktualny stan realizacji inwentaryzacji, wskutek braku m.in. wypracowanego harmonogramu dalszych działań oraz narzędzi do pozyskania danych ze wszystkich gmin w kraju, nie zapewnia pełnej inwentaryzacji obiektów sportowych w gminach, w tym m.in. pełnowymiarowych sal gimnastycznych i hal sportowych.

5.1.2. Realizacja Programu Sportowa Polska

1180,1 mln zł dofinansowania Ministra w ramach Programu

Minister w latach 2018–2022 (do 31 marca) w ramach Programu udzielił dofinansowania ze środków FRKF w kwocie 1 180 074 tys. zł, na podstawie 900 umów z beneficjentami. Najwięcej zadań dofinansowano w ramach I grupy zadań – budowa, przebudowa lub remont szkolnej infrastruktury sportowej – 812 497 tys. zł, tj. 68,9% łącznej kwoty udzielonego dofinan-

³¹ Hala sportowa – sala gimnastyczna – 2292 (38,4%), stadion piłkarski – 441 (35,7%), obiekt jeździectwa sportowego – 43 (29,1%), inny obiekt sportów letnich – 1108 (21,5%), boiska małe – 7869 (17,3%), korty tenisowe – 610 (13,7%), obiekt lekkoatletyczny – 656 (12,9%).

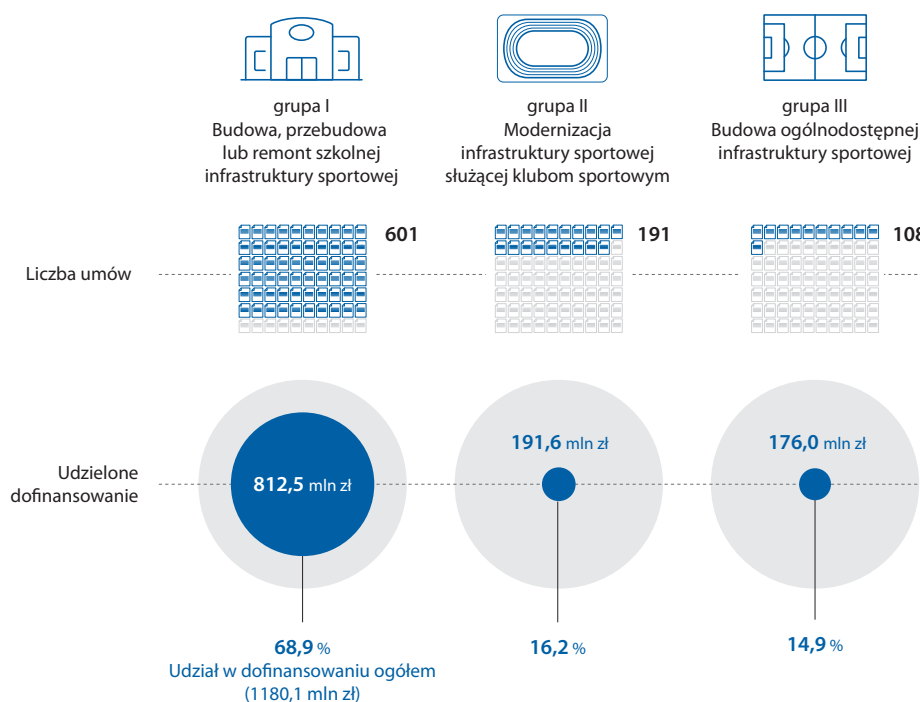
³² Według przekazanej informacji: 250 gmin – status „poprawnie/w większości poprawnie” – co odpowiada uzupełnieniu na poziomie oczekiwania; 20 gmin – status „dużo uzupełnionych obiektów, ale są braki/błędy” – uzupełnienie poniżej poziomu oczekiwania; 18 gmin – uzupełnienie zdecydowanie poniżej poziomu oczekiwania lub zerowe.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

sowania, 601 umów; II grupy – modernizacja infrastruktury sportowej, służącej klubom sportowym – 191 621 tys. zł, tj. 16,2%, 191 umów, III grupy – budowa ogólnodostępnej infrastruktury sportowej – 175 956 tys. zł, tj. 14,9%, 108 umów.

Infografika nr 3

Udzielone przez Ministra dofinansowanie w ramach Programu Sportowa Polska w latach 2018–2022 (do 31 marca) w podziale na grupy zadań

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

Wydatki na realizację Programu w latach 2018–2022 (do 31 marca) wyniosły ogółem 608 802 tys. zł, tj. 51,6% udzielonego dofinansowania (1 180 074 tys. zł) oraz stanowiły 32,5% wydatków inwestycyjnych ze środków FRKF na programy inwestycyjne Ministra (1 874 686 tys. zł)³³. Kwota wydatków 608 802 tys. zł wynika z umów o dofinansowanie zawartych najczęściej na kilkuletni okres realizacji zadania. W poszczególnych latach wydatki wyniosły: 2018 r. – 37 413 tys. zł, 2019 r. – 127 168 tys. zł, 2020 r. – 182 372 tys. zł, 2021 r. – 249 934 tys. zł, do 31 marca 2022 r. – 11 915 tys. zł. W latach 2018–2021 wydatki te wzrastały, tj. w 2021 r. w stosunku do pełnych lat realizacji Programu: 2018, 2019, 2020, odpowiednio o: 568%, 96,5%, 37,1%. W ramach I grupy zadań zrealizowano wydatki w kwocie 420 128 tys. zł, 601 podpisanych umów; II grupy – 100 983 tys. zł, 191 umów i III grupy – 87 691 tys. zł, 108 umów.

608,8 mln zł – wydatki poniesione na realizację Programu

³³ W latach 2018–2022 (do 31 marca) wydatki Ministra ze środków FRKF na dofinansowanie zadań inwestycyjnych dotyczących obiektów sportowych w ramach wszystkich programów inwestycyjnych Ministra wyniosły łącznie 1 874 686 tys. zł, w tym w 2018 r. – 497 276 tys. zł, w 2019 r. – 469 239 tys. zł, w 2020 r. – 452 989 tys. zł, w 2021 r. – 431 496 tys. zł, w 2022 r. – 23 686 tys. zł. Wydatki z Programu w poszczególnych latach 2018–2022 (do 31 marca) stanowiły odpowiednio 7,5%, 27,1%, 40,3%, 57,9%, 50,3% wydatków w ramach wszystkich programów inwestycyjnych Ministra.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

Dofinansowanie 32 zadań priorytetowych w kwocie 113,3 mln zł

W latach 2020–2022 (do 31 marca), w ramach Programu (edycje 2020–2021) dofinansowano ogółem 32 zadania priorytetowe w wysokości 113 263 tys. zł, co stanowiło 9,6% udzielonego dofinansowania w kwocie 1 180 074 tys. zł. Dotyczyło to 23 zadań priorytetowych budowy pierwszej pełnowymiarowej sali gimnastycznej (hali sportowej) w kwocie 81 761,1 tys. zł i dziewięciu zadań budowy pierwszej pływalni o długości niecki min. 16 m w gminie w kwocie 31 501,9 tys. zł. W edycji Programu na 2022 r., do zakończenia kontroli NIK, złożono ogółem 13 wniosków o charakterze priorytetowym³⁴.

Kryteria oceny wniosków spójne z Programem

Zasady dokonywania oceny wniosków inwestycyjnych w ww. zarządzeniach i dokumentach były spójne z Programem (edycje 2018–2021) pod względem stosowanych metod ocen wniosków o dofinansowanie, tj. poprzez dokonywanie oceny formalnej i merytorycznej, w tym m.in. wskazania, że ocena merytoryczna zawiera: ocenę techniczną, ekonomiczną, sportową/potencjału sportowego. Oceny wniosków dokonywał Zespół do spraw opiniowania wniosków o dofinansowanie zadań inwestycyjnych powołany przez Ministra zarządzeniem w sprawie powołania i trybu działania Zespołu do spraw opiniowania wniosków o dofinansowanie zadań inwestycyjnych oraz dokumentami powołania tego Zespołu z dnia 25 maja 2021 r. i z dnia 25 listopada 2021 r.³⁵ Ocena wniosków przez ww. Zespół obejmowała ustalone odrębnie dla grup zadań inwestycyjnych (I, II, III) szczegółowe kryteria merytoryczne oceny oraz przypisane im wagi punktowe. W latach 2018–2022 kryteria oceny były modyfikowane w zakresie ich liczby, nazwy kryteriów i przypisanej im punktacji³⁶.

Nierzetelne udzielanie dofinansowania przez Ministra

Minister udzielał dofinansowania w ramach Programu (edycje 2018–2021) nierzetelnie na podstawie nieprzejrzystych i niezapewniających równego traktowania wnioskodawców zasad oceniania wniosków o dofinansowanie. Regulacje wewnętrzne Ministra nie zapewniały wyboru części wysoko ocenionych merytorycznie zadań przez Zespół do spraw opiniowania wniosków o dofinansowanie zadań inwestycyjnych. Powyższe nieprawidłowości wyczerpywały znamiona korupcyjnego mechanizmu dowolności postępowania.

Brak unormowania rankingów oceny wniosków w regulacjach wewnętrznych

W ramach procesu oceny (Program, edycje 2018–2021), sporządzano rankingi oceny wniosków o dofinansowanie zadań inwestycyjnych przez Zespół do spraw opiniowania wniosków o dofinansowanie zadań inwestycyjnych (ocena formalna i merytoryczna: techniczna, ekonomiczna i sportowa/potencjału sportowego przed dodaniem dodatkowych punktów przez Ministra) oraz rankingi oceny wniosków o dofinansowanie zadań inwestycyjnych po dodaniu dodatkowych punktów przez Ministra. W ramach oceny wniosków nie określono minimalnego progu punktowego do uzyskania

³⁴ 10 na realizację zadań w ramach priorytetu budowy pierwszej pełnowymiarowej sali gimnastycznej w gminie oraz trzy w ramach priorytetu budowy pierwszej pływalni o długości niecki 25 m w powiecie i pierwszej pływalni o długości niecki min. 16 m w gminie.

³⁵ Dokumentów powołania przez Ministra Zespołu dnia 25 maja 2021 r. i z dnia 25 listopada 2021 r. nie publikowano.

³⁶ Np. w edycji Programu na 2021 r. wnioski oceniano wg: pięciu kryteriów oceny potencjału sportowego, trzech kryteriów oceny techniczno-funkcjonalnej, dwóch kryteriów oceny ekonomicznej oraz jednego kryterium dotyczącego dodatkowej punktacji zgodnie ze wskazaniem Ministra.

przez wnioski dofinansowania. Stosowane w pracach rankingi oceny wniosków przez Zespół i rankingi oceny wniosków po dodaniu dodatkowych punktów Ministra, będące podstawą do wskazania dofinansowań udzielonych w protokołach zbiorczych nie zostały unormowane w regulacjach wewnętrznych Ministerstwa, dotyczących prac Zespołu (Regulaminach prac Zespołu).

W ocenie wniosków inwestycyjnych, m.in. w skontrolowanych przez NIK zadaniach, Minister przyznawał dodatkowe punkty, bez żadnego szczegółowego uzasadnienia znaczenia zadania dla poprawy warunków do uprawiania sportu i aktywności fizycznej. W § 3 ust. 2 pkt 3 lit. c Regulaminu prac Zespołu stanowiącego załącznik do zarządzenia w sprawie powołania i trybu działania Zespołu do spraw opiniowania wniosków o dofinansowanie zadań inwestycyjnych (w brzmieniu obowiązującym od 2 lipca 2019 r.) oraz Regulaminu prac Zespołu stanowiącego załącznik do dokumentu powołania Zespołu z dnia 25 maja 2021 r. i z dnia 25 listopada 2021 r., określono, że arkusz oceny wniosku zawiera merytoryczną ocenę potencjału sportowego obiektu, która uwzględniać może szczególne znaczenie danego zadania inwestycyjnego dla poprawy warunków do uprawiania sportu i aktywności fizycznej, zgodnie ze wskazaniem Ministra. NIK nie podzieliła wyjaśnień Ministra, że w przypadkach, w których zostały przyznane dodatkowe punkty w związku ze wskazaniem przez Ministra danego zadania inwestycyjnego, nie wymagane było dodatkowe uzasadnienie, bowiem wskazanie przez Ministra danego wniosku oznaczało, że dana inwestycja posiada szczególne znaczenie dla poprawy warunków do uprawiania sportu i aktywności fizycznej. Dodawanie przez Ministra dodatkowych punktów zadaniom, bez szczegółowego uzasadnienia nie zapewniało rzetelnego wyboru wniosków do dofinansowania.

W rankingach oceny wniosków przez Zespół (przed dodaniem dodatkowych punktów przez Ministra) – w 2018 r.: w I grupie oceniono 583 wnioski (przyznając od 89 do 10 pkt), II grupie – 203 wnioski (od 70 do 0 pkt), III grupie – 115 wniosków (od 68 do 6 pkt); w 2019 r.: w I grupie oceniono 597 wniosków (przyznając od 114 do 5 pkt), II grupie – 211 wniosków (od 74,5 do 20 pkt), III grupie – 116 wniosków (od 105 do 12 pkt); w 2020 r.: w I grupie oceniono 545 wniosków (przyznając od 134 do 16 pkt), II grupie – 199 wniosków (od 73 do 15 pkt), III grupie – 117 wniosków (od 80 do 11 pkt); w 2021 r.: w I grupie oceniono 703 wnioski (przyznając od 117 do -5 pkt), II grupie – 274 wnioski (od 73 do 0 pkt), III grupie – 170 wniosków (od 89 do 0 pkt). Natomiast w rankingach oceny po dodaniu dodatkowych punktów przez Ministra: w 2018 r.: w I grupie dofinansowano ogółem 129 wniosków, II grupie – 43 wnioski, III grupie – 22 wnioski; w 2019 r.: w I grupie – 151 wniosków, II grupie – 44 wnioski, III grupie – 25 wniosków; w 2020 r.: w I grupie – 144 wnioski, II grupie – 49 wniosków, III grupie – 28 wniosków; w 2021 r.: w I grupie – 198 wniosków, II grupie – 73 wnioski, III grupie – 49 wniosków.

Dodawanie przez Ministra w ocenie dodatkowych punktów bez szczegółowego uzasadnienia

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

Tabela nr 1

Zestawienie liczby wniosków w Programie Sportowa Polska (edycje 2018–2021) na podstawie rankingów oceny przez Zespół do spraw opiniowania wniosków o dofinansowanie zadań inwestycyjnych oraz rankingów oceny po dodaniu dodatkowych punktów przez Ministra

Program edycja	Grupa zadań inwestycyjnych	Liczba ocenionych wniosków przez Zespół	Punkty przyznane przez Zespół (od-do)	Dodatkowe punkty przyznane wnioskowi przez Ministra	Liczba dofinansowanych wniosków po uwzględnieniu dodatkowych punktów przez Ministra
2018	I	583	89–10	60	129
	II	203	70–0	60	43
	III	115	68–6	60	22
2019	I	597	114–5	125	151
	II	211	74,5–20	55	44
	III	116	105–12	40	25
2020	I	545	134–16	60	144
	II	199	73–15	60	49
	III	117	80–11	60	28
2021	I	703	117–(-5)	90	198
	II	274	73–0	75	73
	III	170	89–0	75	49

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

Ponad 50% wysoko ocenionych przez Zespół wniosków bez dofinansowania

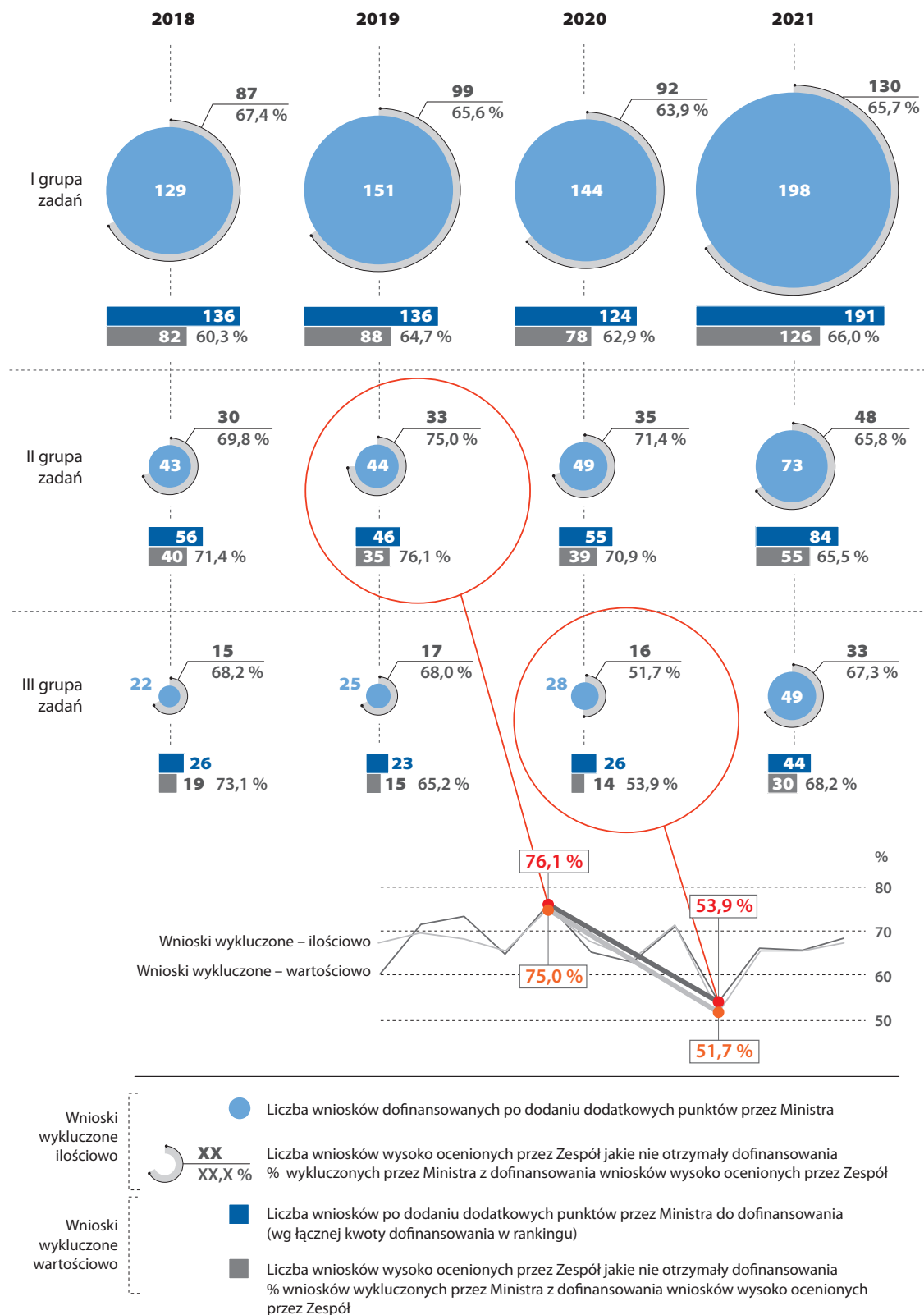
W latach 2018–2021 ponad połowa (od 51,7% do 75%) pozytywnie i wysoko ocenionych wniosków w rankingu oceny przez Zespół, tj. po ocenie technicznej, ekonomicznej i sportowej/potencjału sportowego, bez dodatkowych punktów Ministra nie uzyskała dofinansowania. Natomiast według łącznej wartości przyznanego dofinansowania wg rankingu po dodaniu dodatkowych punktów przez Ministra, Minister wykluczył od 53,9% do 76,1% wniosków wysoko ocenionych merytorycznie przez Zespół (wnioski te mimo pozytywnego zaopiniowania nie uzyskały dofinansowania). Stwierdzono także przypadki udzielenia dofinansowania wnioskowi po dodaniu im dodatkowych punktów przez Ministra, które uzyskały bardzo niską ocenę Zespołu, wynoszącą od (-5) do 9 pkt³⁷.

³⁷ W rankingu oceny Zespołu w 2019 r. wniosek nr 10346330 gminy Słupno – 5 pkt; w 2021 r. wnioski: nr 14824237 gminy Stryków – (-)5 pkt, nr 15307108 gminy Głowaczów – 0 pkt, nr 15489168 gminy Ogrodzieniec – 0 pkt, nr 15267022 gminy Bogatynia – 9 pkt, nr 15220738 gminy Michałowice – 9 pkt.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

Infografika nr 4

Wnioski ocenione przez Zespół do spraw opiniowania wniosków o dofinansowanie zadań inwestycyjnych w Programie Sportowa Polska (edycje 2018–2021) wykluczone z dofinansowania w wyniku dodania dodatkowych punktów przez Ministra (wg analizy ilościowej i wartościowej rankingów oceny)

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

Minister w sprawie nieudzielenia dofinansowania ponad połowie wysoko ocenionych wniosków w rankingu oceny Zespołu (wykluczenie z dofinansowania od 51,7% do 75% wniosków z rankingu oceny Zespołu oraz od 53,9% do 76,1% wniosków według łącznej wartości przyznanego dofinansowania) wyjaśnił, że ocena punktowa sporządzona przez Zespół jest tylko i wyłącznie składową końcowej oceny, a dopiero ranking uwzględniający kryterium oraz punktację dotyczącą szczególnego znaczenia danego zadania inwestycyjnego dla poprawy warunków do uprawiania sportu i aktywności fizycznej zgodnie ze wskazaniem Ministra, stanowił końcową ocenę Ministerstwa i ostatecznie ustalał listę rankingową. Minister wyjaśnił także, że przyczyną dofinansowania zadań, które uzyskały bardzo niską ocenę Zespołu [od (-)5 do 9 pkt] było wskazanie ich przez Ministra jako posiadających szczególne znaczenie dla poprawy warunków do uprawiania sportu i aktywności fizycznej. NIK nie podzieliła złożonych wyjaśnień. Stosowana procedura oceny wniosków nie zapewnia rzetelnego wyboru wysoko ocenionych merytorycznie wniosków o dofinansowanie zadań oraz równego traktowania wnioskodawców. Przyjęte zasady oceny umożliwiły Ministrowi w praktyce wykluczanie z dofinansowania, bez jakiegokolwiek wskazania przyczyn ponad 50% wysoko ocenionych wniosków przez Zespół na podstawie kryteriów oceny merytorycznej, jednocześnie dodawania punktów zadaniom, bez szczegółowego uzasadnienia. W ocenie NIK zasady oceny powinny być przejrzyste i zapewniające takie same traktowanie wnioskodawców, a przyznawanie punktów poza właściwą oceną merytoryczną Zespołu, tylko w szczególnych przypadkach oraz szczegółowo uzasadnione dla każdego zadania.

Ocena wg kryteriów oceny i wag punktowych niezaakceptowanych przez przewodniczącego Zespołu

Przy ocenianiu wniosków w Programie, w edycji 2018 dokonano oceny na podstawie określonych kryteriów oraz przypisanych im wag punktowych, które nie zostały zaakceptowane przez przewodniczącego Zespołu. Stanowiło to naruszenie § 3 ust. 2 pkt 4 Regulaminu prac Zespołu stanowiącego załącznik do zarządzenia w sprawie powołania i trybu działania Zespołu do spraw opiniowania wniosków o dofinansowanie zadań inwestycyjnych. W wyniku oceny wniosków Minister udzielił dofinansowania dla 148 zadań inwestycyjnych na łączną kwotę 204 459 tys. zł. NIK nie podzieliła wyjaśnień Ministra, że określenie i akceptacja kryteriów oceny ekonomicznej, technicznej i sportowej oraz przypisanych im wag punktowych w Programie (edycja 2018), było przedmiotem osobistego działania ówczesnego dyrektora DIS, który nie jest już pracownikiem Ministerstwa oraz nie jest aktualnie możliwe ustalenie przesłanek ewentualnego zaniechania.

Brak informacji o wnioskach zaopiniowanych negatywnie i odrzuconych z przyczyn formalnych

Dokumentacja skontrolowanych postępowań dotyczących oceny wniosków o dofinansowanie w Programie (edycje 2018–2021) nie zawierała wymaganych informacji o wnioskach zaopiniowanych negatywnie oraz odrzuconych z przyczyn formalnych. Skontrolowane arkusze oceny punktowej wniosków o dofinansowanie³⁸ nie zawie-

³⁸ Spośród zbadanych 24 wniosków zaopiniowanych negatywnie i odrzuconych z przyczyn formalnych, trzy z nich odrzucono ze względów formalnych, z uwagi na wartość zadania poniżej

rały informacji o odrzuceniu wniosku z przyczyn formalnych, co było niezgodne z § 4 ust. 3 Regulaminu prac Zespołu stanowiącego załącznik do zarządzenia w sprawie powołania i trybu działania Zespołu do spraw opiniowania wniosków o dofinansowanie zadań inwestycyjnych oraz § 4 ust. 3 Regulaminu prac Zespołu stanowiącego załącznik do dokumentu powołania przez Ministra Zespołu z dnia 25 maja 2021 r. i z dnia 25 listopada 2021 r. Zastępca Dyrektora DIS wyjaśnił powyższe rezygnacją z utrzymywania sztucznego i nieostrego podziału na wnioski odrzucone oraz ocenione negatywnie. NIK nie podzieliła tych wyjaśnień, ponieważ arkusze oceny punktowej wniosków oraz protokoły zbiorcze powinny być sporządzane rzetelnie i zgodnie z obowiązującymi regulacjami wewnętrznymi.

Protokoły zbiorcze z oceny formalno-merytorycznej Zespołu do spraw opiniowania wniosków o dofinansowanie zadań inwestycyjnych ze środków FRKF Programu Sportowa Polska³⁹ sporządzone zostały niezgodnie ze wzorem protokołu zbiorczego stanowiącym załącznik nr 2 do zarządzenia Ministra Sportu i Turystyki w sprawie ustalenia Procedury nadzoru, kontroli i monitorowania realizacji planów finansowych. Protokoły te nie zawierały wymaganego podziału i liczby ocenianych wniosków zaopiniowanych negatywnie i odrzuconych z przyczyn formalnych oraz nie wskazywały poszczególnych wniosków zaopiniowanych negatywnie i odrzuconych z przyczyn formalnych. W latach 2018–2022 (do 31 marca) złożono ogółem 4551 wniosków o dofinansowanie na łączną kwotę 5 272 375 tys. zł, w tym: w 2018 r. – 936 wniosków na kwotę 1 064 986 tys. zł, z czego odrzucono lub rozpatrzono negatywnie 741, w 2019 r. – 943 wnioski na kwotę 1 012 760 tys. zł, 723, w 2020 r. – 895 wniosków na kwotę 1 078 848 tys. zł, 673, w 2021 r. – 1170 wniosków na kwotę 1 291 652 tys. zł, 849. W ocenie NIK postępowanie dotyczące oceny wniosków powinno być dokumentowane w sposób przejrzysty. Potrzeba taka jest szczególnie istotna w sytuacji odrzucenia wniosku z przyczyn formalnych oraz negatywnego jego zaopiniowania. Arkusze oceny i protokoły zbiorcze powinny być sporządzane rzetelnie i zgodnie z obowiązującymi w Ministerstwie regulacjami wewnętrznymi.

Szczegółowym badaniem NIK objęto w Ministerstwie udzielenie i rozliczenie w ramach Programu Sportowa Polska (edycje 2018–2021) 18 dotacji na zadania inwestycyjne na łączną kwotę dofinansowania

Sporządzenie protokołów zbiorczych niezgodnie z regulacjami obowiązującymi w Ministerstwie

Prawidłowe rozliczenie dotacji w Ministerstwie z wyjątkiem jednego zadania

przyjętego w Programie prognozy 600 tys. zł (dwa wnioski w edycji 2020 oraz jeden wniosek w edycji 2021), a pozostałe zostały ocenione negatywnie, tj. nie uzyskały liczby punktów kwalifikującej do dofinansowania w rankingach po dodaniu dodatkowych punktów. Ponadto Arkusze oceny merytorycznej punktowej nie wskazywały, że wnioski nr 12168897 gminy Wielkie Oczy i nr 12036972 Gminy Olsztynek (Program, edycja 2020), nr 15443578 Tenisowego Klubu Sportowego „Slavia” Ruda Śląska (Program, edycja 2021) zostały odrzucone z przyczyn formalnych.

³⁹ Protokół zbiorczy nr 1 z dnia 19 lutego 2019 r. (dotyczący wniosków z 2018 r., 741 wnioski zaopiniowane negatywnie lub odrzucone z przyczyn formalnych), Protokół zbiorczy nr 1 z dnia 16 stycznia 2020 r. (dotyczący wniosków z 2019 r., 723 wnioski), Protokół zbiorczy nr 16 z dnia 16 grudnia 2020 r. (dotyczący wniosków z 2020 r., 673 wnioski), Protokół zbiorczy nr 13 z dnia 30 grudnia 2021 r. (dotyczący wniosków z 2021 r., 849 wniosków).

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

50 363,5 tys. zł⁴⁰, co stanowiło 8,3% wykorzystanego ogółem dofinansowania (608 802 tys. zł).

W Ministerstwie prawidłowo rozliczono dofinansowane ww. zadania inwestycyjne. Nierzetelnie rozliczono jedno⁴¹ zadanie, na podstawie faktur zawierających nieprawidłowe kwoty dofinansowania z FRKF, niezgodne z kwotami rozliczonymi przez Ministerstwo. Powyższe spowodowane było omyłką, wynikającą z błędnej interpretacji postanowień umowy i wytycznych Ministerstwa. Nieprawidłowość ta dotyczyła jednej z 18 objętych kontrolą umów i nie miała systemowego charakteru.

⁴⁰ 1) Nr 2020/0198/2313/SubA/DIS/SP z dnia 09.11.2020 r. z gminą Szemud, dofinansowanie 1 663,7 tys. zł, zadanie pn. „Budowa Krytej pływalni typu „Delfinek” przy Szkole Podstawowej w miejscowości Kielno”; 2) nr 2019/0013/1393/SubA/DIS/SP/18 z dnia 26.03.2019 r. z gminą miejską Hrubieszów, dofinansowanie 7000 tys. zł, zadanie pn. „Budowa krytej pływalni przy Szkole Podstawowej nr 2 w Hrubieszowie”; 3) nr 2021/0137/2216/SubA/DIS/SP z dnia 29.11.2021 r. z gminą Kłaj, dofinansowanie 1183,3 tys. zł, zadanie pn. „Budowa Sali gimnastycznej z zapleczem przy Szkole Podstawowej w Grodkowicach”; 4) nr 2020/0196/2992/SubA/DIS/SP z dnia 09.11.2020 r. z gminą miejską Tczew, dofinansowanie 976,8 tys. zł, zadanie pn. „Budowa bieżni lekkoatletycznej długości 400 m, 2 dwusieczkowych skoczni do skoku w dal i trójskoku, skoczni do skoku wzwyż, dwustronnej skoczni do skoku o tyczce, 2 rzutni do rzutu oszczepem, rzutni do pchnięcia kulą, rzutni do rzutu dyskiem i młotem, boiska piłkarskiego oraz rozgrzewkowej rzutni do pchnięcia kulą, przy ulicy Bałdowskiej w Tczewie”; 5) nr 2021/0173/12089/SubA/DIS/SP z dnia 15.12.2021 r. z gminą Walce, dofinansowanie 413,9 tys. zł, zadanie pn.: „Budowa zaplecza sanitarno-szatniowego, bieżni prostej, skoczni do skoku w dal oraz modernizacja boiska piłkarskiego przy ul. Opolskiej w Walcach”; 6) nr 2018/0889/0920/SubA/DIS/SP z dnia 12.12.2018 r. z gminą Rymanów, dofinansowanie 2 854,5 tys. zł, zadanie pn.: „Przebudowa 2 boisk piłkarskich na stadionie w Rymanowie oraz budowa kortu tenisowego wraz z membranowym przekryciem i przebudowa 3 odkrytych kortów tenisowych w Rymanowie Zdroju”; 7) nr 2019/0843/0236/SubA/DIS/SP z dnia 14.11.2019 r. z miastem Bydgoszcz, dofinansowanie 2 500 tys. zł, zadanie pn.: „Przebudowa budynku przystani wioślarskiej RTW BYDGOSTIA w Bydgoszczy”, 8) nr 2020/0284/0140/SubA/DIS/SP z dnia 25.11.2020 r. z gminą miasta Toruń, dofinansowanie 3500 tys. zł, zadanie pn.: „Modernizacja i rozbudowa krytej pływalni wraz z zagospodarowaniem terenów wokół na cele rekreacyjno-sportowe przy ul. Bażyńskich 9/17 w Toruniu”; 9) nr 2020/0243/3207/SubA/DIS/SP z dnia 12.11.2020 r. z Jarocin Sport sp. z o.o., dofinansowanie 3000 tys. zł, zadanie pn.: „Budowa krytego lodowiska wraz z budynkiem zaplecza przy ul. Sportowej w Jarocinie”; 10) nr 2021/0082/2283/SubA/DIS/SP z dnia 13.10.2021 r. z gminą Szczytno, dofinansowanie 1471,4 tys. zł, zadanie pn.: „Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Wawrochach”; 11) nr 2020/0017/10159/SubA/DIS/SP/19 z dnia 22.01.2020 r. z gminą Żytno, dofinansowanie 3093,8 tys. zł, zadanie pn. „Budowa sali gimnastycznej przy publicznej Szkole Podstawowej w Silnicze”; 12) nr 2020/0043/5933/SubA/DIS/SP/19 z dnia 07.02.2020 r. z gminą Książ Wielkopolski, dofinansowanie 5000 tys. zł, zadanie pn. „Budowa hali widowiskowo-sportowej w Książu Wielkopolskim”; 13) nr 2018/0843/2233/SubA/DIS/SP z dnia 03.12.2018 r. z gminą Śniadowo, dofinansowanie 1002,4 tys. zł, zadanie pn. „Budowa Sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Szczepankowie”; 14) nr 2018/0754/1548/SubA/DIS/SP z dnia 09.10.2018 r. z gminą Czarniejewo, dofinansowanie 4482,8 tys. zł, zadanie pn.: „Budowa hali widowiskowo-sportowej przy Szkole Podstawowej w Czarniejewie”; 15) nr 2018/0809/2298/SubA/DIS/SP z dnia 31.10.2018 r. z gminą Gniezno, dofinansowanie 2229,3 tys. zł, zadanie pn.: Budowa hali sportowej przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w miejscowości Zdziechowa”; 16) nr 2019/0855/0114/SubA/DIS/SP z dnia 19.11.2019 r. z gminą miejską Świdnik, dofinansowanie 3800 tys. zł, zadanie pn.: Budowa krytej pływalni oraz budowa boiska do plażowej piłki nożnej, boiska do siatkówki plażowej, boiska wielofunkcyjnego, boiska do koszykówki ulicznej, siłowni i placu sprawnościowego przy ul. Fabrycznej w Świdniku”; 17) nr 2019/0029/8522/SubA/DIS/SP/18 z dnia 5.08.2019 r. z gminą Pałecznicza, dofinansowanie 5000 tys. zł, zadanie pn.: Budowa hali sportowej z zapleczem sanitarno-szatniowym przy Szkole Podstawowej w Pałecznicy, przy ul. Św. Jakuba 43”; 18) nr 2019/0827/10151//SubA/DIS/SP z dnia 7.11.2019 r. z gminą Raków, dofinansowanie 1191,6 tys. zł, zadanie pn.: Budowa Sali gimnastycznej i boiska wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej w Ociesekach w gminie Raków”.

⁴¹ Umowa o dofinansowanie nr 2018/0754/1548/SubA/DIS/SP z dnia 9 października 2018 r. na realizację zadania pn. „Budowa hali widowiskowo-sportowej w Szkole Podstawowej w Czarniejewie”.

W Ministerstwie realizację zadań inwestycyjnych monitorowano kwartalnie poprzez weryfikację składanych przez beneficjentów sprawozdań kwartalnych. Akceptacja sprawozdania była podstawą do wypłaty kolejnych transz dofinansowania. Stwierdzono jednak, że umowy o dofinansowanie w ramach Programu (edycje 2018–2021 oraz wzór umowy na 2022 r.) nie określały terminu na złożenie przez wnioskodawców sprawozdania kwartalnego, obejmującego monitorowanie aktualnego stanu wykonania rzeczowego i finansowego zadania (np. siedem, 14 lub 21 dni po zakończeniu kwartału). W gminie Kamieniec Żąbkowicki (zadanie pn. Budowa kompleksu sportowo-rekreacyjnego w Kamieńcu Żąbkowickim II – Kamienieckie Doły) stwierdzono, że sprawozdania za poszczególne kwartały 2020 r. nie były przekazywane „kwartalnie”, tj. w myśl § 13 ust. 4 umowy o dofinansowanie, lecz w załączeniu do składanych wniosków o wypłatę dofinansowania⁴². Sprawozdania te były przekazywane nawet po upływie ponad pół roku od zakończenia kwartału.

NIK nie podzieliła wyjaśnień Zastępcy Dyrektora DIS, iż postanowienia umowy o dofinansowanie przewidują, iż ostatecznym terminem wywiązania się z obowiązków sprawozdawczych, jest moment wypłaty dofinansowania, tj. ostateczny termin na złożenie ewentualnych zaległych sprawozdań, ponieważ w innym przypadku wypłata dofinansowania uległaby wstrzymaniu. Ponadto wyjaśnił, że wprowadzanie terminu składania sprawozdań stanowiłoby dodatkowe i nieuzasadnione oraz nadmierne, obciążenie po stronie wnioskodawców i Ministerstwa. Sprawozdania kwartalne są stałym elementem monitorowania stanu realizacji i zagrożeń w realizacji zadania⁴³. Mając na uwadze fakt, że umowy na realizację zadań inwestycyjnych są najczęściej kilkuletnie, w celu zminimalizowania ryzyk dotyczących prawidłowej i terminowej realizacji zadań zasadne jest określenie tego terminu w umowie.

W dokumentacji rozliczeniowej zadania inwestycyjnego w Ministerstwie nie wprowadzono potwierdzenia weryfikacji spełnienia przez beneficjentów wymogów Programu w zakresie braku przekroczenia progów dofinansowania w stosunku do wydatków kwalifikowanych, progów wydatków kwalifikowanych na wykonanie elementów dodatkowych i obsługę inwestorską, a także rozliczenia wydatków na zakup sprzętu do utrzymania sportowej funkcjonalności obiektu. W Programie (edycje na lata 2018–2022), w rozdziale VII (edycja 2018) oraz w rozdziale VIII (edycje 2019–2022) wskazano, że w wydatkach kwalifikowanych mogą być uwzględnione koszty wykonania:

Nieokreślenie terminu na złożenie sprawozdań kwartalnych z realizacji zadania

Brak w dokumentacji rozliczeniowej potwierdzenia spełnienia wymogów Programu

⁴² Sprawozdanie za I kwartał 2020 r. sporządzono w dniu 27 kwietnia 2020 r. i przekazano do Ministerstwa w dniu 7 maja 2020 r., sprawozdania za II i III kwartał 2020 r. sporządzono 22 grudnia 2020 r. i w tym samym dniu przekazano do Ministerstwa, sprawozdanie za IV kwartał 2020 r. zostało sporządzone w dniu 26 lipca 2021 r. i przekazane 28 lipca 2021 r.

⁴³ Wnioskodawcy zobowiązani byli w sprawozdaniu m.in.: ocenić stan zaawansowania zadania w stosunku do realizacji zamówienia publicznego na roboty budowlane i stan realizacji prac budowlanych (w toku/zakończone), zaawansowanie zadania w stosunku do harmonogramu realizacji zadania (m.in. z przyśpieszeniem, z opóźnieniem), podać termin zakończenia zadania wg umowy oraz termin prognozowany, planowaną całkowitą wartość wydatków związanych z realizacją zadania wg umowy oraz wartość prognozowaną, wysokość wydatków poniesionych od początku realizacji zadania ze środków własnych i innych, środków przyznaných i wykorzystanych dofinansowania z FRKF oraz udział procentowy wykorzystania dofinansowania.

- elementów dodatkowych, takich jak drogi technologiczne i pożarowe wraz z ich oświetleniem, parkingi, zagospodarowanie terenu w tym jego ogrodzenie oraz inne elementy niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania obiektu sportowego – w wysokości do 10% wydatków kwalifikowanych zadania inwestycyjnego i o wartości nie większej niż 300 tys. zł brutto (w przypadku wniosków przewidujących realizację większej liczby zadań, limit procentowy 10% obliczany jest dla każdego zadania odrębnie);
- należące do kategorii wymienionej w § 11 ust. 2 pkt 8 lit. b) rozporządzenia z dnia 25 września 2017 r., koszty ruchomego wyposażenia sportowego oraz koszty wyposażenia służącego do utrzymania obiektu w wysokości nieprzekraczającej 40% łącznych wydatków kwalifikowanych ujętych we wniosku (edycja Programu na 2018 r.)⁴⁴;
- wydatków kwalifikowanych na obsługę inwestorską, w tym czynności wspierających w zakresie odbioru obiektów – tzw. badań obiektowych (np. wymienionych w normie PN-EN 14877:2014)⁴⁵, w łącznej kwocie do 30 tys. zł (do 40 tys. zł w Programie, edycja 2021 i 2022)⁴⁶.

W latach 2018–2021, składany przez beneficjentów formularz końcowego rozliczenia dofinansowania zadania inwestycyjnego (formularz 2), nie zawierał informacji o spełnianiu przez beneficjentów progu procentowego i kwotowego wydatków kwalifikowanych, elementów dodatkowych zadania oraz korzystania z danego rodzaju wydatków (kosztów ruchomego wyposażenia sportowego oraz kosztów wyposażenia służącego do utrzymania obiektu w wysokości nieprzekraczającej 40% sprzętu/rozliczenia zakupu sprzętu do utrzymania sportowej funkcjonalności obiektu). Także beneficjenci w dokumentach rozliczenia końcowego dofinansowania zadania nie wykazywali czy wymagane progi procentowe i kwotowe kosztów nie zostały przekroczone. Ponadto stosowane w Ministerstwie dokumenty weryfikacyjne rozliczenia dofinansowania, tj. lista kontrolna sporządzona przy weryfikacji wniosku o uruchomienie środków FRKF oraz karta rozliczenia zadania inwestycyjnego dofinansowanego ze środków FRKF nie zawierały informacji czy progi procentowe i kwotowe wydatków kwalifikowanych zostały zachowane⁴⁷.

⁴⁴ W edycjach Programu od 2019 r. zrezygnowano z ww. postanowienia oraz wprowadzono, że kwalifikowane są wydatki na zakup sprzętu do utrzymania sportowej funkcjonalności obiektu, takie jak rolba, odkurzacz basenowy czy sprzęt do pielęgnacji boisk, jednak wniosek musi zawierać stosowną analizę potwierdzającą korzyści ekonomiczne wynikające z zakupu urządzeń w stosunku do rozwiązania alternatywnego, jakim jest zakup danej usługi.

⁴⁵ W załączniku nr 3 do Programu (edycja 2021) przewidziano obowiązkowe badania powykonawcze dla dwóch typów obiektów, tj. kompleksów lekkoatletycznych zawierających bieżnię okrężną o dł. min. 300 m (norma PN-EN 14877:2014) oraz boisk ze sztucznej trawy w wymiarach minimum 90 m x 45 m (norma PN-EN 15330-1). We wcześniejszych edycjach Programu (2018–2020) nie przewidziano takiego obowiązku, odwołano się do treści normy PN-EN 14877:2014. W Wytocznych stanowiących załącznik do Programu, edycje 2018-2021 minimalnym wymogiem Ministerstwa było posiadanie dla sportowych nawierzchni lekkoatletycznych: certyfikatu IAAF/World Athletics (tzw. Product Certificate) oraz badań na zgodność z normą PN-EN 14877:2014-02.

⁴⁶ Kwota 30 tys. zł (40 tys. zł w Programie, edycja 2021–2022) nie stanowi limitu finansowego na prace inspektora nadzoru, lecz jest dodatkowym limitem na ewentualne badania laboratoryjne, ekspertyzy, wsparcie techniczne etc. w tym zakresie.

⁴⁷ Podobną nieprawidłowość w zakresie braku w dokumentacji rozliczeniowej potwierdzenia spełnienia przez beneficjentów wymogów Programu inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu, przekroczenia progów dofinansowania do: 50%, 70% i 99% wydatków kwalifikowanych oraz progów wydatków kwalifikowanych, tj. 10% dla kosztów wykonania elementów

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

Kontrole NIK przeprowadzone u 19 beneficjentów (w dwóch powiatach i 17 gminach) wykazały, że zadania inwestycyjne co do zasady realizowane były przez nich zgodnie z założeniami Programu Sportowa Polska. Zbadano 19 zadań inwestycyjnych, na które wydatkowano ze środków FRKF ogółem 30 047,4 tys. zł (4,9 % wydatków na realizację Programu w kwocie 608 802 tys. zł), środki własne jst w łącznej kwocie 58 080,3 tys. zł oraz wydatki z innych źródeł w łącznej kwocie 2952,0 tys. zł (m.in. dofinansowanie z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2014–2020, środków własnych ośrodka sportu i rekreacji). Skontrolowane jst prawidłowo wykorzystwały dofinansowanie z FRKF oraz środki własne z budżetu jst. Dwóch beneficjentów (gmina miejska Ostróda, gmina Gniezno) pomimo zmiany zakresu rzeczowego zadania inwestycyjnego nie wystąpiło do Ministra z wnioskiem o zmianę zawartej umowy o dofinansowanie.

Prawidłowa w większości realizacja zadań przez skontrolowanych beneficjentów

Przykłady

W **gminie miejskiej Ostróda** (zadanie pn. Budowa zaplecza szatniowo-sanitarnego przy stadionie sportowym w Ostródzie) nie wystąpiono z wnioskiem o dokonanie zmiany umowy, pomimo zmiany zakresu rzeczowego zadania inwestycyjnego. Zmiana ta skutkowałą zwiększeniem o 6,7% całkowitej wartości wydatków związanych z realizacją zadania względem określonej w umowie o dofinansowanie. Zgodnie z postanowieniami umowy zmiana zakresu rzeczowego realizacji zadania inwestycyjnego, określonego we wniosku wymagała przedstawienia przez wnioskodawcę umotywowanego wniosku o dokonanie zmiany w umowie (§ 17 ust. 2 pkt 4).

W **gminie Gniezno** (zadanie pn. Budowa hali sportowej przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w miejscowości Zdziechowa) pomimo zmiany zakresu rzeczowego zadania inwestycyjnego oraz zwiększenia wartości inwestycji powyżej 5% całkowitej jej wartości, gmina nie wnioskowała o dokonanie zmian w umowie o dofinansowanie, co było niezgodne z postanowieniami § 17 ust. 2 pkt 4 i ust. 7 tej umowy. Zgodnie z umową zmiana zakresu rzeczowego wymagała przedstawienia przez wnioskodawcę umotywowanego wniosku o dokonanie zmiany w umowie (§ 17 ust. 2 pkt 4), a w przypadku zwiększenia całkowitej wartości wydatków związanych z realizacją zadania inwestycyjnego o co najmniej 5% ponownemu ustaleniu ulegały wartości określone w umowie w § 4 ust. 1, 2 (wydatki kwalifikowane) oraz w ust. 5 i 6. W wyniku realizacji trzech umów poniesiono dodatkowe wydatki związane z budową hali sportowej w Zdziechowie w kwocie 598 042,69 zł, co stanowiło 8,26% całkowitej wartości inwestycji określonej w umowie o dofinansowanie. Zwiększył się również zakres rzeczowy zadania o takie pozycje jak np. wentylacja mechaniczna sali sportowej nawiew/wywiew, hydrofor, obudowa okapu podcienia dachu.

W skontrolowanych gminach wydatki poniesione zostały w terminach wskazanych w Programie. Prowadzono wyodrębnioną ewidencję księgową wydatków na realizację zadania ze środków FRKF zgodnie z ustawą o rachunkowości, w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji księgowych. Do faktur za zrealizowane roboty budowlane załączone były protokoły odbioru robót budowlanych (częściowe/końcowy) oraz zrealizowanych usług i dostaw.

Nieprawidłowości w opisie faktur i w wydatkach kwalifikowanych

dotychczasowych oraz 20% dla kosztów ruchomego wyposażenia sportowego i wyposażenia służącego do utrzymania obiektu – stwierdzono w ramach kontroli NIK pn. Program inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu (P/20/025).

W jednej gminie nie zamieszczono potwierdzenia sprawdzenia faktury pod względem merytorycznym, a w jednej kwoty wydatków z FRKF na fakturach nie odpowiadały kwotom w sprawozdaniu z rozliczenia dofinansowania. Ponadto w jednej jednostce, w wydatkach kwalifikowanych zadania uwzględniono koszty wykonania elementów dodatkowych, takich jak zagospodarowanie terenu i oczyszczalnia ścieków, w wysokości wyższej niż dopuszczalne 10% wydatków kwalifikowanych, co było niezgodne z pkt VII ust. 4 Programu, edycja 2018. Nieprawidłowości te nie miały istotnego wpływu na realizację tych zadań.

Przykłady

W **gminie Gniezno** (zadanie pn. Budowa hali sportowej przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w miejscowości Zdziechowa) na jednej z pięciu faktur, dokumentujących całość wydatków poniesionych na inwestycję, nie zamieszczono potwierdzenia sprawdzenia jej pod względem merytorycznym, co naruszało przepisy art. 21 ust. 1 pkt 6 ustawy o rachunkowości oraz zasady kontroli i dekretacji dowodów księgowych, określone w § 22 ust. 2 pkt 1 i § 23 ust. 3 pkt 2 w Instrukcji obiegu, kontroli i archiwizowania dokumentów finansowo-księgowych w Urzędzie Gminy Gniezno⁴⁸. Pomimo powyższych braków faktura została zatwierdzona do wypłaty przez wójta gminy i Skarbnika, a środki w wysokości 1 857 558,93 zł przekazane na rzecz wykonawcy. Ponadto, w opisach dwóch faktur zamieszczono numery pozycji z harmonogramu rzeczowo-finansowego zadania, które nie w pełni odpowiadały wydatkom ujętym w tych fakturach. W konsekwencji w formularzu Informacje uzupełniające dotyczące zakresu rzeczowego opłaconych robót, przekazanym do Ministerstwa wraz z informacją o sposobie wykorzystania dofinansowania, podano dane niezgodne ze stanem faktycznym. Powyższe nieprawidłowości były wynikiem nierzetelnych działań pracowników urzędu w zakresie weryfikacji dowodów księgowych oraz braku należytej staranności w sporządzaniu rozliczenia inwestycji.

W **gminie Czarniejewo** (zadanie pn. Budowa hali sportowej przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Dobrzykowicach) w opisie pięciu z dziewięciu faktur, Skarbnik umieścił niewłaściwą informację o kwocie sfinansowania wydatku ze środków FRKF na podstawie umowy o dofinansowanie. Wpisane kwoty (na odwrocie faktur) nie odpowiadały kwotom w zaakceptowanym przez Ministerstwo sprawozdaniu z rozliczenia dofinansowania. Błędna kwota dofinansowania została wpisana w opisach operacji gospodarczych obejmujących kwoty uzyskanego dofinansowania z Ministerstwa w fakturach: FV 2/OG/2018 z 13 lutego 2018 r., zamiast wpisanej kwoty płatności ze środków FRKF w wysokości 2017,5 tys. zł powinna być kwota 1234,3 tys. zł⁴⁹.

W **gminie Śniadowo** (zadanie pn. Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Szczepankowie) za wydatki kwalifikowane uznano wyższą od dopuszczalnej wysokość wydatków na wykonanie elementów dodatkowych związanych z zadaniem pn. Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Szczepankowie, dofinansowanym z FRKF (umowa nr 2018/0843/2233/

⁴⁸ Instrukcja stanowi załącznik nr 3 do zarządzenia Wójta Gminy Gniezno z dnia 14 lipca 2011 r. w sprawie przepisów wewnętrznych regulujących gospodarkę finansową.

⁴⁹ W FV 13/OG/2018 z 24 kwietnia 2018 r., zamiast wpisanej kwoty płatności ze środków FRKF w wysokości 411,3 tys. zł powinna być kwota 252,0 tys. zł, w FV 28/OG/2018 z 17 lipca 2018 r., zamiast wpisanej kwoty płatności ze środków FRKF w wysokości 350,0 tys. zł powinna być kwota 214,4 tys. zł, w FV 40/OG/2018 z 18 października 2018 r., zamiast wpisanej kwoty płatności ze środków FRKF w wysokości 650,5 tys. zł powinna być kwota 398,5 tys. zł, w FV 47/OG/2018 z 6 grudnia 2018 r., zamiast wpisanej kwoty płatności ze środków FRKF w wysokości 572,8 tys. zł powinna być kwota 350,9 tys. zł.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

SubA/DIS/SP). W sporządzonym rozliczeniu zadania do wydatków kwalifikowanych zaliczono wydatki na zagospodarowanie terenu (155 995,80 zł) i na przydomową oczyszczalnię ścieków (163 000,0 zł), tj. w łącznej kwocie 318 995,80 zł, co stanowiło 15,9% wydatków kwalifikowanych przedmiotowego zadania 2 004 803,0 zł. Było to niezgodne z pkt VII ust. 4 Programu Sportowa Polska, według którego w wydatkach kwalifikowanych mogły być uwzględniane koszty wykonania elementów dodatkowych, m.in. zagospodarowania terenu oraz inne elementy niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania obiektu sportowego – w wysokości do 10% wydatków kwalifikowanych. We wniosku o dofinansowanie została wykazana pozycja „Biologiczna oczyszczalnia ścieków”, ale nie wykazano zagospodarowania terenu, którego elementy w kosztorysie inwestorskim mieściły się w pozycji wyposażenie sali gimnastycznej. Pozycję „Wyposażenie sali gimnastycznej i zagospodarowanie terenu (bez wyodrębnienia kosztów zagospodarowania terenu) wprowadzono w zaktualizowanym zbiorczym zestawieniu kosztów przesłanym do Ministerstwa.

Skontrolowane jst w ramach realizacji zadań udzielały zamówień publicznych na podstawie przepisów ustawy Pzp z 2004 r. Wykonawców robót budowlanych wybierano głównie w trybie przetargu nieograniczonego (w 15 jst), a w pozostałych jednostkach w trybie z wolnej ręki, oraz z wyłączeniem procedur tej ustawy (zamówienia o wartości nie przekraczającej 30 tys. euro netto na podstawie regulacji wewnętrznych jst). W czterech z 19 jst stwierdzono nieprzestrzeganie przepisów ustawy Pzp z 2004 r., procedur wewnętrznych udzielania zamówień oraz nierzetelne prowadzenie dokumentacji zamówień.

Nieprawidłowości
w udzielaniu zamówień
publicznych

Przykłady

W **gminie miejskiej Tczew** (zadanie pn. Budowa bieżni lekkoatletycznej długości 400 m, dwóch dwuścieżkowych skoczni do skoku w dal i trójskoku, skoczni do skoku wzwyż, dwustronnej skoczni do skoku o tyczce, dwóch rzutni do rzutu oszczepem, rzutni do pchnięcia kulą rzutni do rzutu dyskiem i młotem, boiska piłkarskiego oraz rozgrzewkowej rzutni do pchnięcia kulą przy ul. Bałdowskiej w Tczewie) stwierdzono nieprawidłowości w zakresie udzielania zamówień, polegające na:

- nieodebraniu przez sekretarza Komisji Przetargowej, wbrew obowiązkowi wynikającemu z punktu 6.8 Regulaminu pracy komisji przetargowych⁵⁰ od wykonawcy dokumentacji projektowej oświadczenia określonego w art. 17 ust. 2 ustawy Pzp z 2004 r. o braku lub istnieniu okoliczności, o których mowa w art. 17 ust. 1 tej ustawy, pomimo wykonywania przez niego czynności polegających na przygotowaniu wyjaśnień na przekazanie mu z nazwami firm pytania wykonawców do treści SIWZ⁵¹ w ww. postępowaniu;
- zawarciu w protokole postępowania o udzielenie zamówienia nierzetelnych danych o wartości zamówienia i dacie jej ustalenia. Szacunkowa wartość zamówienia na roboty budowlane, ustalana na podstawie kosztorysu inwestorskiego określonego w art. 33 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp z 2004 r., powinna być wpisana do protokołu w wartości wynikającej z tego kosztorysu, w dacie jego sporządzenia;

⁵⁰ Regulamin pracy Komisji Przetargowych powołanych do przygotowania i przeprowadzenia postępowań o udzielenie zamówień publicznych w Gminie (załącznik do zarządzenia wewnętrznego Prezydenta nr 251/2008 z 24 października 2008 r., zmieniony zarządzeniami wewnętrznymi Prezydenta: nr 409/2010 z 8 stycznia 2010 r. i nr 412/2010 z 2 lutego 2010 r.).

⁵¹ Na podstawie § 4 pkt 10 umowy podpisanej 10 stycznia 2018 r. pomiędzy ww. podmiotem i gminą (w jej imieniu działał Zastępca Prezydenta), w której wykonawcę zobowiązano do wykonania takich czynności.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

- dwukrotnej zmianie terminu realizacji umowy o wykonanie robót budowlanych, pomimo niewystąpienia okoliczności przewidzianych do jej zmiany w art. 144 ust. 1 ustawy Pzp z 2004 r. Wskazane w aneksach nr 3 i 4 do umowy przyczyny ich zawarcia, tj. wystąpienie niesprzyjających warunków atmosferycznych uniemożliwiających kontynuowanie prac zgodnie z reżimem technologii nawierzchni poliuretanowych, nie przewidziano w ogłoszeniu o zamówieniu lub SIWZ w postaci jednoznacznych postanowień umownych, tj. w sposób określony w art. 144 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp z 2004 r. Według pierwotnego harmonogramu realizacji robót (z 6 marca 2019 r.) montaż nawierzchni poliuretanowej zaplanowano na sierpień 2019 r., a opóźnienia w jego realizacji wynikały z okoliczności innych niż „wyjątkowo niekorzystne warunki klimatyczne”, w tym np. z niemożności zakończenia montażu warstwy poliuretanowej na zakwestionowanej przez wykonawcę podbudowie betonowej bieżni wykonanej przez podwykonawcę z powodu ujawnionych wad, których usunięcie wymagało od wykonawcy znacznego nakładu pracy zastępczej. Wpływ na przesunięcia terminów realizacji poszczególnych etapów budowy miały również nieprawidłowości i opóźnienia wykonawcy, wskazywane w jej trakcie przez pracownika Urzędu Miejskiego w Tczewie, inspektora nadzoru inwestorskiego, osobę wykonującą nadzór autorski oraz zastępcę prezydenta w pismach kierowych do wykonawcy. Ponadto warunki atmosferyczne udokumentowane przez wykonawcę od 29 września do 14 listopada 2019 r. (obfite opady deszczu, duża wilgotność i niska temperatura powietrza) nie odbiegały od norm klimatu w Polsce w tym okresie, dlatego nie można ich uznać za nieprzewidziane lub wyjątkowo niekorzystne;
- nieprzestrzeżeniu uregulowań wewnętrznych przy udzieleniu zamówienia na dostawę i montaż klatki do rzutu młotem i dyskiem w zakresie sporządzania wniosku o wszczęcie postępowania, treści zapytania ofertowego i protokołu z czynności postępowania.

W gminie Czernica (zadanie pn. Budowa hali sportowej przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Dobrzykowicach) nie wskazano w protokole postępowania o udzielenie zamówienia osób pełniących nadzór nad realizacją udzielonego zamówienia, o których mowa w art. 20a ust. 4 ustawy Pzp z 2004 r. Ponadto protokoły z zapytania ofertowego dwóch postępowań sporządzone zostały niezgodnie ze wzorem stanowiącym załącznik do ramowych procedur wewnętrznych, tj. bez informacji o szacunkowej wartości zamówienia, dniu i podstawie jej oszacowania, osobie ustalającej szacunkową wartość zamówienia, osobie sporządzającej specyfikację zamówienia, osobie prowadzącej postępowanie oraz o terminie składania ofert, co było działaniem nierzetelnym.

W gminie Nidzica (zadanie pn. Budowę sali gimnastycznej wraz z zapleczem przy szkole podstawowej w Napiwodzie) stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- upublicznienia SIWZ na stronie internetowej urzędu cztery dni po zamieszczeniu w Biuletynie Zamówień Publicznych oraz zamieszczenie nierzetelnej daty publikacji SIWZ w protokole postępowania o udzielenie zamówienia;
- niezamieszczenia w umowie z wykonawcą postanowień wymaganych w ustawie Pzp z 2004 r., tj. postanowień w art. 142 ust. 5 pkt 2 i 3 w zakresie zasad wprowadzania zmian wysokości wynagrodzenia należnego wykonawcy w przypadku zmiany: w wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę albo wysokości minimalnej stawki godzinowej, ustalonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, zasad podlegania ubezpieczeniom społecznym lub ubezpieczeniu zdrowotnemu lub wysokości stawki składki na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne;

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

- w postępowaniu na wybór wykonawcy dostawy i montażu piłkochwyłów i siatek ochronnych nie sporządzono wniosku o wszczęcie postępowania wymaganego w wewnętrznym regulaminie udzielania zamówień publicznych, co było nierzetelne.

W gminie Gniezno (zadanie pn. Budowa hali sportowej przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Zdziechowie):

- wykonawcy nie zobowiązano do przedłużenia zabezpieczenia należytego wykonania umowy lub wniesienia nowego zabezpieczenia na kolejny okres po upływie ważności gwarancji ubezpieczeniowej, co było niezgodne z art. 150 ust. 7 ustawy Pzp z 2004 r. W trakcie kontroli NIK następcą prawnym wykonawcy złożył w urzędzie pisemne zobowiązanie z dnia 24 czerwca 2022 r. do przedłużenia zabezpieczenia wniesionego w formie gwarancji ubezpieczeniowej lub wniesienia nowego zabezpieczenia na okres od 15 sierpnia 2023 r. do 6 sierpnia 2025 r.;
- nie udokumentowano zamieszczenia ogłoszenia o zamówieniu w miejscu publicznym dostępnym w siedzibie zamawiającego, wymaganego na podstawie art. 40 ust. 1 ustawy Pzp z 2004 r. Ponadto ogłoszenie o udzieleniu zamówienia przesłano do Urzędu Publikacji Unii Europejskiej z przekroczeniem terminu określonego w art. 95 ust. 2 ww. ustawy oraz wskazano w nim nierzetelne informacje o wartości zamówienia w kwocie 7 242 041,70 zł, pomimo że zgodnie z zawartą umową wartość zamówienia bez VAT wynosiła 5 887 838,78 zł.

Czternastu spośród 19 skontrolowanych beneficjentów realizowało proces budowlany zgodnie z Prawem budowlanym (poza pięcioma gminami: dwoma w zakresie prowadzenia dokumentów budowy, trzema w zakresie nieprzystosowania obiektów dla osób z niepełnosprawnościami). Wszyscy skontrolowani beneficjenci posiadali prawo do dysponowania nieruchomością na cele budowlane związane z realizacją zadania. Ustanowieni inspektorzy nadzoru inwestorskiego posiadali wymagane kwalifikacje oraz z wyjątkiem inwestycji w jednej gminie wykonywali obowiązki w zakresie art. 25 Prawa budowlanego. Kierownicy budowy z wyjątkiem inwestycji w jednej gminie wykonywali obowiązki i uprawnienia wynikające m.in. z art. 21a–23 Prawa budowlanego, w tym m.in. protokolarnie przejęli plac budowy, prowadzili dokumentację budowy, wykonywali zalecenia inspektorów nadzoru budowlanego, złożyli oświadczenie o zgodności obiektu z projektem budowlanym. Inwestycje realizowano w oparciu o warunki ustalone w pozwoleniach na budowę oraz uzyskano wymagane pozwolenia na użytkowanie obiektu budowlanego. Inwestorzy, stosownie do art. 56 ust. 1 Prawa budowlanego, zawiadomili organy Państwowej Straży Pożarnej oraz Państwowej Inspekcji Sanitarnej o zakończeniu budowy obiektu sportowego i zamiarze przystąpienia do jego użytkowania. W ramach przedmiotowych inwestycji nie stwierdzono stosowania materiałów niebezpiecznych dla życia lub zdrowia. Zapewniono także wymagane parametry techniczne, atesty i certyfikaty bezpieczeństwa dla stosowanych nawierzchni sportowych, urządzeń i sprzętu sportowego.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły prowadzenia dziennika budowy, w którym nie odnotowano zdarzeń i okoliczności zachodzących w toku wykonywania robót budowlanych (jeden beneficjent) oraz nierzetelnego przedłożenia przez kierownika budowy oświadczenia o zakończeniu etapu budowy bez wymaganego potwierdzenia przez projektanta (jeden beneficjent).

Prawidłowa w większości realizacja procesu budowlanego

Nieprawidłowe prowadzenie dziennika budowy i nierzetelne oświadczenie kierownika budowy

Przykłady

W **gminie Czarniejewo** (zadanie pn. Budowa hali widowiskowo-sportowej przy Szkole Podstawowej w Czarniejewie) w dzienniku budowy nie odnotowano zdarzeń i okoliczności w toku wykonywania robót:

- o złożeniu burmistrzowi pisma z 15 lipca 2019 r., podpisanego również przez inspektora nadzoru inwestorskiego, w którym wykonawca zawiadomił gminę o zakończeniu robót, a także o przekazaniu pisemnego oświadczenia z 22 lipca 2019 r. kierownika budowy, w którym stwierdził, że obiekt budowlany został zrealizowany na podstawie pozwolenia na budowę, zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami oraz że nadaje się do użytkowania zgodnie z przeznaczeniem;
- zgłoszenia gotowości do odbioru robót częściowych (przez kierownika budowy) oraz każdorazowego potwierdzenia odbioru tych robót (przez inspektora nadzoru inwestorskiego) w zakresie odbiorów częściowych z 21 lipca 2017 r., 17 października 2017 r., 13 lutego 2018 r., 24 kwietnia 2018 r., 17 lipca 2018 r., 18 października 2018 r., 6 grudnia 2018 r., 16 kwietnia 2019 r., pomimo, że z art. 45 ust. 2 Prawa budowlanego i § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 26 czerwca 2022 r. w sprawie dziennika budowy, montażu i rozbiórki, tablicy informacyjnej oraz ogłoszenia zawierającego dane dotyczące bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia⁵² wynikał obowiązek odnotowywania przebiegu robót budowlanych oraz zdarzeń i okoliczności zachodzących w toku ich wykonywania, a z art. 25 pkt 4 Prawa budowlanego także obowiązek (inspektora nadzoru inwestorskiego) potwierdzania faktycznie wykonanych robót;
- w zakresie protokołów częściowych (przez kierownika budowy i inspektora nadzoru inwestorskiego), pomimo że z § 8 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia wynikał obowiązek wpisywania do dziennika protokołów związanych z budową lub sporządzanych w trakcie wykonywania robót budowlanych albo dołączenia ich w sposób trwały lub zamieszczenia ich w oddzielnym zbiorze, przy jednoczesnej adnotacji o takim fakcie;
- w zakresie zgłoszenia obiektu budowlanego przez kierownika budowy do odbioru końcowego, pomimo takiego obowiązku, wynikającego z art. 22 pkt 9 Prawa budowlanego oraz w przedmiocie zamknięcia dziennika, pomimo że z § 6 ust. 6 ww. rozporządzenia wynikał taki obowiązek.

Burmistrz nie wyegzekwował rzetelnej realizacji umowy z inspektorem nadzoru inwestorskiego w zakresie odnotowania w dzienniku budowy ww. zdarzeń.

W **gminie miejskiej Tczew** (zadanie pn. Budowa bieżni lekkoatletycznej długości 400 m, 2 dwuścieżkowych skoczni do skoku w dal i trójskoku, skoczni do skoku wzwyż, dwustronnej skoczni do skoku o tyczce, 2 rzutni do rzutu oszczepem, rzutni do pchnięcia kulą rzutni do rzutu dyskiem i młotem, boiska piłkarskiego oraz rozgrzewkowej rzutni do pchnięcia kulą przy ul. Bałdowskiej w Tczewie) do podpisanego 15 kwietnia 2020 r. przez zastępcę prezydenta wniosku o wydanie pozwolenia na użytkowanie Stadionu po zakończeniu I etapu jego budowy, załączono m.in. oświadczenie kierownika budowy z 31 marca 2020 r. o wykonaniu obiektu budowlanego niezgodnie z projektem budowlanym i zgodnie z warunkami pozwolenia na budowę. Oświadczenie to nie zostało potwierdzone przez projektanta, pomimo takiego wymogu, wynikającego z art. 57 ust. 2 Prawa budowlanego.

⁵² Dz. U. z 2018 r. poz. 963. Rozporządzenie uchylono z dniem 19 września 2021 r.

Skontrolowane obiekty sportowe i zaplecze sanitarno-szatniowe przy stadionie sportowym były dostosowane do korzystania z nich przez osoby z niepełnosprawnościami, w tym poruszające się na wózkach inwalidzkich, zgodnie z przepisami rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. Zainstalowane w nich zostały urządzenia sanitarne dla osób z niepełnosprawnościami (m.in. miski ustępowe, umywalki, natryski, uchwyty ułatwiające korzystanie z urządzeń higieniczno-sanitarnych). W trzech skontrolowanych gminach nie dostosowano części obiektów, pomimo wymogów wynikających z dokumentacji projektowej.

Niepełne przystosowanie obiektów dla osób z niepełnosprawnościami

Przykłady

W **gminie Nidzica** (zadanie pn. Budowa sali gimnastycznej wraz z zapleczem przy szkole podstawowej w Napiwodzie) nierzetelnie przeprowadzono (w dniu 25 września 2018 r.) czynności odbioru robót budowlanych, ponieważ w ich toku nie stwierdzono, że dwie toalety (jedna ogólnodostępna z korytarza budynku oraz jedna dostępna z sali oddziału przedszkolnego „0”), które wg projektu budowlanego miały być dostosowane dla osób z niepełnosprawnością ruchową, nie posiadają wymaganej przestrzeni manewrowej. Ponadto zgodnie z § 86 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, w budynku, na kondygnacjach dostępnych dla osób niepełnosprawnych co najmniej jedno z ogólnodostępnych pomieszczeń higieniczno-sanitarnych powinno być przystosowane dla tych osób poprzez zapewnienie przestrzeni manewrowej o wymiarach co najmniej 1,5 m x 1,5 m, który to wymóg nie został spełniony. Burmistrz podał, że przyczyną takiego stanu było przeoczenie komisji odbiorowej, która nie zweryfikowała przestrzeni manewrowej w toaletach.

W **gminie miejskiej Ostróda** (zadanie pn. Budowa zaplecza szatniowo-sanitarnego przy stadionie sportowym w Ostródzie) nierzetelnie przeprowadzono czynności odbioru robót budowlanych. W ich trakcie nie stwierdzono, że wykonawca robót budowlanych nie wykonał części robót wymaganych dokumentacją projektową, tj.: w dwóch toaletach (przy szatniach nr 1 i 4) nie zamontował żadnej z poręczy przewidzianych dokumentacją projektową w ramach dostosowania tych toalet dla osób z niepełnosprawnością ruchową, a w trzech innych (ogólnodostępnej oraz przy szatniach nr 2 i 3) zamontowano po jednej poręczy, spośród dwóch przewidzianych w projekcie dla każdej z toalet; oraz przy wejściach (głównym oraz prowadzącym do ogólnodostępnych toalet) od strony wewnętrznej budynku nie zamontował żadnej z dwóch przewidzianych dokumentacją projektową kurtyn powietrznych. Stosownie do § 3 ust. 1 oraz ust. 2 pkt 1 SIWZ (do których odsyłał § 1 ust. 2 pkt 4 umowy na roboty budowlane), przedmiot zamówienia stanowiła budowa budynku zaplecza socjalnego m.in. zgodnie z dokumentacją projektową. Powyższe wynikało z przeoczenia przy wykonywaniu czynności odbiorowych. W toku kontroli NIK w toaletach dla osób z niepełnosprawnością ruchową zamontowano poręcze, uzupełniając ich liczbę zgodnie z dokumentacją projektową.

W **gminie Śniadowo** (zadanie pn. Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Szczepankowie) nie zapewniono osobom z niepełnosprawnościami pełnej dostępności do nowo wybudowanego obiektu sali gimnastycznej wraz częścią socjalną. Poza pochylnią (podjazdem) z poziomego terenu na poziom podestu przed wejściem do łącznika, nie zostały zastosowane (ani przewidziane) inne udogodnienia, określone m.in. w przepisach § 81 ust. 3, § 85 ust. 2 pkt 3, § 86, § 155 ust. 2, § 299 ust. 5 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. W sali gimnastycznej

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

i w łączniku z zapleczem sanitarno-szatniowym, nie wydzielono co najmniej jednego pomieszczenia higieniczno-sanitarne przystosowanego dla tych osób, pomimo wymogu wynikającego z § 86 ww. rozporządzenia. Istniejące pomieszczenia higieniczno-sanitarne nie były przystosowane do korzystania przez ww. osoby, ponieważ: 1) wnęki (kabiny) natryskowe nie były wyposażone w urządzenia wspomagające umożliwiające korzystanie z nich przez osoby z niepełnosprawnościami poruszające się na wózkach inwalidzkich ani nie miały wymaganej powierzchni (nie mniejszej niż 2,5 m²) i szerokości (co najmniej 1,5 m); 2) drzwi do kabin ustępowych nie miały wymaganej szerokości co najmniej 0,9 m. Ponadto nie spełniono wymogów określonych w § 155 ust. 2 oraz § 299 ust. 5 ww. rozporządzenia, dotyczących zaopatrzenia okien w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi w urządzenia ułatwiające ich otwieranie również przez osoby z niepełnosprawnościami. Nie zapewniono skomunikowania pomiędzy salą gimnastyczną i łącznikiem a budynkiem szkoły, gdyż przeszkodę stanowiły 5-stopniowe schody, bez podjazdu lub innego urządzenia umożliwiającego przemieszczanie się osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. Miało to miejsce mimo zwrócenia pisemnie przez wykonawcę robót budowlanych uwagi na braki w dokumentacji projektowej. Wójt wyjaśnił m.in., że nie zdecydowano się na uwzględnienie uwag wykonawcy, z powodu konieczności sporządzenia projektu budowlanego zamiennego i uzyskania zamiennego pozwolenia na budowę, co wiązało się z przedłużeniem terminu zakończenia inwestycji.

Nieterminowe rozliczenie jednego zadania

Rozliczenia dofinansowanych zadań w zakresie rzeczowym i finansowym w kontrolowanych jst były przekazywane terminowo, zgodnie z wymogami umowy o dofinansowanie, poza jednym przypadkiem. W gminie Kolno (zadanie pn. Przebudowa, rozbudowa, remont i ocieplenie sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Borkowie) rozliczenie dofinansowania przekazano do Ministerstwa z trzydniowym opóźnieniem, co stanowiło naruszenie § 9 ust. 1 umowy o dofinansowanie, stanowiącego że sprawozdanie powinno zostać złożone w terminie 50 dni od dnia zakończenia inwestycji. Inwestycję zakończono 23 listopada 2020 r., a sprawozdanie złożone zostało 15 stycznia 2021 r., tj. po 53 dniach. Przyczyną było przeoczenie terminu. Opóźnienie nie miało istotnego wpływu na realizację ww. zadania.

Działania Pełnomocnika Rządu ds. Infrastruktury Sportowej

Pełnomocnik Rządu ds. Infrastruktury Sportowej⁵³ podejmował działania w zakresie monitorowania rozwoju infrastruktury sportowej oraz diagnozowania deficytów w rozwoju samorządowej infrastruktury sportowej w województwach, powiatach, gminach, w szczególności w gminach nieposiadających pełnowymiarowej sali gimnastycznej. W okresie objętym kontrolą NIK Pełnomocnik nie zlecał podmiotom zewnętrznym ekspertyz związanych z realizacją Programu Sportowa Polska. Jego główną inicjatywą było wpisanie do ww. programu, począwszy od 2020 r. trzech priorytetów inwestycyjnych: budowa pierwszej pełnowymiarowej sali gimnastycznej (12 m x 24 m) w gminie, która nie posiadała dotychczas na swoim terenie obiektu tego typu, budowa pierwszej pływalni o długości niecki 25 m w powiecie i budowa pierwszej pływalni o długości niecki min. 16 m w gminie.

Brak w Ministerstwie kontroli zadań z Programu

W latach 2018–2022 Ministerstwo nie planowało i nie przeprowadzało kontroli realizacji zadań inwestycyjnych w ramach Programu, co wynikało

⁵³ Powołany rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2019 r. w sprawie ustanowienia Pełnomocnika Rządu do spraw infrastruktury sportowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 82). Dalej: Pełnomocnik.

z konieczności realizacji innych priorytetowych dla kierownictwa Ministerstwa zadań kontrolnych. W ww. okresie realizacja zadań inwestycyjnych, dofinansowanych w ramach innych programów Ministra, była przedmiotem 15 kontroli planowych i doraźnych.

5.2. Rozwój ogólnodostępnej i szkolnej infrastruktury sportowej w dokumentach strategicznych rozwoju sportu

Program Sportowa Polska wpisujący się w określone w PRS 2020 i DI PRS 2020, obowiązujące do 2020 r., strategiczne cele, priorytety i kierunki interwencji Ministra w zakresie rozwoju infrastruktury sportowej w Polsce. Przyjęte w nich wskaźniki i miernik nie pozwalały jednak na strategiczną ocenę rozwoju infrastruktury sportowej ogólnodostępnej umożliwiającej masowe uprawianie sportu, w tym szkolnej infrastruktury sportowej. Minister nie posiadał narzędzi umożliwiających monitorowanie przyjętych wskaźników rozwoju szkolnej infrastruktury sportowej, w związku z czym zostały one z PRS 2020 wykreślone, natomiast miernik w DI PRS 2020 nie był odrębnie monitorowany dla zadań realizowanych w ramach Programu Sportowa Polska.

Minister nie opracował i nie przedłożył Radzie Ministrów projektu dokumentu o charakterze operacyjno-wdrożeniowym w obszarze sportu, obowiązującego po 2020 roku. Prowadzone w Ministerstwie działania w celu jego opracowania, w ocenie NIK były nieskuteczne i nierzetelne. W związku z brakiem ww. dokumentu nie była możliwa ocena zgodności Programu Sportowa Polska ze strategicznymi celami i priorytetami Ministra w zakresie rozwoju infrastruktury sportowej po 2020 roku.

5.2.1. Program rozwoju sportu do roku 2020

W latach 2018–2020 obowiązywały dokumenty strategiczne rozwoju sportu w Polsce, tj. PRS 2020 i DI PRS 2020, w których zaplanowano strategiczne cele, priorytety i kierunki interwencji oraz wskaźniki i miernik w zakresie rozwoju szkolnej infrastruktury sportowej i ogólnodostępnej infrastruktury sportowej umożliwiającej masowe uprawianie sportu.

Przyjęte wskaźniki w PRS 2020 i miernik w DI PRS 2020 nie pozwalały na strategiczną ocenę rozwoju szkolnej infrastruktury sportowej i ogólnodostępnej infrastruktury sportowej umożliwiającej masowe uprawianie sportu.

W PRS 2020 zaplanowano dwa wskaźniki dotyczące rozwoju szkolnej infrastruktury sportowej, tj. *Odsetek szkół mających dostęp do sali gimnastycznej* oraz *Odsetek szkół mających dostęp do jakiegokolwiek boiska lub urządzenia sportowego*. Wskaźniki nie były monitorowane w związku z brakiem pozyskania danych z zewnętrznej bazy System Informacji Oświatowej (SIO). W celu monitorowania ich wykonania Ministerstwo zwracało się do Ministerstwa Edukacji Narodowej (MEN) o przekazanie danych o wykonaniu wskaźników, które informowało, że przekazanie danych nie jest w tej chwili możliwe z powodu braków danych w SIO i nastąpi to w późniejszym okresie. Ponieważ danych tych MEN nie przekazało w Aktualizacji PRS 2020 przyjętej w sierpniu 2019 r. wskaźniki te wykreślono.

Brak opracowania i przedłożenia Radzie Ministrów projektu programu rozwoju sportu do roku 2030

Dokumenty strategiczne rozwoju sportu obowiązujące do 2020 r.

Wskaźniki w PRS 2020 i miernik w DI PRS 2020 nie pozwalały na ocenę rozwoju infrastruktury sportowej

W DI PRS 2020 przyjęto narzędzie nr 9 *Wsparcie rozwoju ogólnodostępnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej na potrzeby sportu dla wszystkich* oraz miernik jego realizacji *Liczba wybudowanych, przebudowanych lub wyremontowanych obiektów sportowych na potrzeby sportu dla wszystkich*. W latach 2018-2020 uzyskano wartości miernika (2018 r.: zaplanowany – brak, wykonany – 1049; 2019 r.: zaplanowany – 1350, wykonany – 1293; 2020 r.: zaplanowany 600, wykonany – 478⁵⁴). Ministerstwo nie monitorowało odrębnie wartości ww. miernika dla zadań realizowanych w Programie Sportowa Polska. Brak zaplanowania wartości miernika na 2018 r. wynikał z tego, iż określenie miernika było niecelowe, gdyż aktualizacja DI PRS 2020 została przyjęta przez Ministra w grudniu 2019 r., w związku z trwającymi przez cały 2018 r. pracami nad ewaluacją PRS 2020 i przyjęciem aktualizacji PRS 2020 w sierpniu 2019 r.

5.2.2. Dokumenty strategiczne rozwoju sportu obowiązujące po 2020 roku

Brak opracowania i przedłożenia Radzie Ministrów projektu dokumentu PRS 2030

Minister nie opracował i nie przedłożył Radzie Ministrów projektu dokumentu o charakterze operacyjno-wdrożeniowym w obszarze sportu, obowiązującego po 2020 roku. Minister, stosownie do art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej⁵⁵ jest obowiązany do inicjowania i opracowywania polityki Rady Ministrów w stosunku do działu, którym kieruje, a także przedkładania w tym zakresie inicjatyw, projektów założeń projektów ustaw i projektów aktów normatywnych na posiedzenia Rady Ministrów – na zasadach i w trybie określonych w regulaminie pracy Rady Ministrów. W myśl z art. 15 ust. 1 i ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju⁵⁶ programami rozwoju są dokumenty o charakterze operacyjno-wdrożeniowym ustanawiane w celu realizacji strategii rozwoju, określające działania przewidziane do realizacji zgodnie z ustalonym systemem realizacji programu i planem finansowym, stanowiącymi element programu oraz przyjmowanymi się w drodze uchwały lub decyzji odpowiedniego organu.

Nieskuteczne i nierzetelne działania w celu opracowania i przedłożenia Radzie Ministrów projektu PRS 2030

Podjęte w Ministerstwie działania w celu opracowania projektu ww. dokumentu były nieskuteczne i nierzetelne. Działania te, prowadzone przez ponad 2 lata nie doprowadziły do stworzenia projektu dokumentu PRS 2030.

Minister wyjaśnił, że prace nad nowym dokumentem strategicznym w obszarze sportu PRS 2030 zostały rozpoczęte na przełomie 2019 r. i 2020 r. Jednym z najważniejszych czynników, mających wpływ na pracę nad nowym dokumentem strategicznym w okresie od marca 2020 r. była pandemia Covid-19. W związku z tym, nie było wystarczającej liczby badań, które ukazują wpływ pandemii na sektor sportu, brakowało wystarczających przesłanek do planowania celów, priorytetów i kierunków interwencji, które uwzględniałyby aktualną sytuację w sporcie. Z powodu pandemii przesunięta została realizacja dwóch ważnych badań, które dostarczyłyby

⁵⁴ Główną przyczyną osiągnięcia w 2019 r. i 2020 r. niższych niż planowane wartości mierników były rezygnacje wnioskodawców z przyznanego dofinansowania oraz opóźnienia w realizacji inwestycji przez wnioskodawców.

⁵⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 1893, ze zm. Dalej: ustawa o działach administracji rządowej.

⁵⁶ Dz. U. z 2021 r. poz.1057, ze zm. Dalej: ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

wielu niezbędnych danych do diagnozy PRS 2030⁵⁷. Pandemia spowodowała również brak możliwości przeprowadzenia planowanego na jesień 2020 r. audytu sportu po Igrzyskach Olimpijskich w Tokio, który miał obejmować kompleksową ocenę funkcjonowania polskiego sportu, w tym sportu wyczynowego i podsumowywać stan, w jakim znajduje się polski sport w porównaniu do innych państw (audyt ostateczny nie został przeprowadzony). Ponadto Minister wskazał jako przyczynę nowelizację ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 15 lipca 2020 r.⁵⁸, która weszła w życie 13 listopada 2020 r. i wprowadziła zmiany mające znaczący wpływ na prace nad nowym dokumentem strategicznym⁵⁹.

Minister także wyjaśnił, że wpływ miały zmiany organizacyjne resortu, w tym połączenie Ministerstw Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Ministerstwa Sportu w marcu 2021 r., co spowodowało konieczność weryfikacji kierunków pracy oraz powołania nowego zespołu, zarządzeniem Ministra z dnia 15 czerwca 2021 r. W trakcie prac nad PRS 2030 pojawiły się też braki kadrowe, a z powodu utworzenia Ministerstwa Sportu i Turystyki w październiku 2021 r., konieczna była ponowna nowelizacja zarządzenia dotyczącego Zespołu do spraw opracowania PRS 2030. Minister wskazał, że po Igrzyskach Olimpijskich w Tokio zakończonych w sierpniu 2021 r. Ministerstwo zleciło Instytutowi Sportu – Państwowemu Instytutowi Badawczemu w Warszawie sporządzenie kompleksowej analizy działania sportu wyczynowego w Polsce w zakresie pzs działających w letnich sportach olimpijskich, który to dokument został przekazany 30 września 2021 r. i będzie wykorzystany w diagnozie w PRS 2030.

NIK nie podzieliła ww. wyjaśnień. W związku z brakiem ww. dokumentu, nie była możliwa po 2020 roku ocena zgodności Programu ze strategicznymi celami i priorytetami Ministra w zakresie rozwoju infrastruktury sportowej. Działania te dotyczyły powołania od 19 maja 2020 r. Zespołu do spraw opracowania nowego dokumentu strategicznego w obszarze sportu oraz zmiany jego składu⁶⁰. Do dnia zakończenia czynności kontrolnych NIK (30 czerwca 2022 r.) sporządzono jedynie koncepcję (założenia) do PRS 2030, jednakże nie przygotowano projektu dokumentu i nie zgłoszono go do wykazu prac

⁵⁷ Główny Urząd Statystyczny przesunął z 2020 r. na 2021 r. realizowane w cyklu 4-letnim badanie „Uczestnictwo Polaków w sporcie i rekreacji ruchowej” (raport z badania będzie dostępny w III kwartale 2022 r.). Natomiast Komisja Europejska przeniosła z 2021 r. na 2022 r. realizację badania Eurobarometru w zakresie sportu i aktywności fizycznej. Poprzednie badanie Eurobarometru zrealizowano w 2017 r.

⁵⁸ Dz. U. poz. 1378, ze zm.

⁵⁹ M.in. dla programów rozwoju został zniesiony obowiązek przygotowania ewaluacji *ex-ante* projektu takiego dokumentu, wprowadzono przepis, że w treści dokumentu powinny się znaleźć jedynie wnioski z diagnozy, a nie jej całość. Nowelizacja ta wprowadziła nowy rodzaj dokumentu strategicznego tj. politykę publiczną, której przyjęcie mogłoby być alternatywą dla przyjmowanego programu.

⁶⁰ Skład i nazwę Zespołu powołanego zarządzeniem nr 6 Ministra Sportu z dnia 19 maja 2020 r. w sprawie utworzenia Zespołu do spraw opracowania nowego dokumentu strategicznego w obszarze sportu obowiązującego po 2020 r. (Dz. Urz. Ministra Sportu, poz. 33), zmieniano: zarządzeniem Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu z dnia 15 czerwca 2021 r. w sprawie Zespołu do spraw opracowania nowego dokumentu strategicznego w obszarze sportu obowiązującego po 2020 r. (Dz. Urz. Ministra KDiS, poz. 54) i zarządzeniem nr 9 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 9 lutego 2022 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw opracowania Programu Rozwoju Sportu do roku 2030 (Dz. Urz. Ministra SiT, poz. 9).

legislacyjnych Ministra⁶¹. Przyczyny opóźnienia, w tym m.in. zmiany legislacyjne, zmiany strukturalne, braki kadrowe oraz pandemia Covid-19 nie powinny wpływać na zachowanie ciągłości działań strategicznych Ministra w obszarze sportu, w szczególności w zakresie rozwoju infrastruktury sportowej.

5.3. Realizacja celu i efekty Programu Sportowa Polska

Brak ewaluacji Programu

W efekcie realizacji Programu w latach 2018–2022 (do 31 marca) wybudowano 499 obiektów infrastruktury sportowej, w tym 408 obiektów przyszkolnych i 91 obiektów ogólnodostępnych. Ponadto zmodernizowano 131 obiektów służących klubom sportowym oraz przebudowano 71 i wyremontowano 76 przyszkolnych obiektów sportowych. Cel Programu polegający na dofinansowaniu inwestycji na terenie całego kraju osiągnięto, jednakże pomimo pięciu lat realizacji nie przeprowadzono jego ewaluacji. Nie wprowadzono także mechanizmu ewaluacji, w tym celu Programu i celów określonych dla grup zadań inwestycyjnych oraz wykorzystania obiektów sportowych na potrzeby uczniów i lokalnych społeczności (kluby sportowe, mieszkańców). W Programie (edycje 2018–2022) ani w ramach procesu oceny wniosków i udzielania dofinansowania nie przyjmowano zasad i narzędzi w celu równomiernego rozwijania bazy sportowej na terenie województw. W dofinansowaniu zadań przez Ministra w województwach wystąpiły znaczne dysproporcje w wysokości udzielanego dofinansowania.

5.3.1. Realizacja celu Programu Sportowa Polska

Cel Programu

Celem Programu Sportowa Polska (edycje 2018–2022) określono wsparcie realizacji zadań inwestycyjnych dotyczących obiektów sportowych na terenie całego kraju, a dofinansowaniem mogą zostać objęte obiekty ogólnodostępne, umożliwiające masowe uprawianie sportu. Z uwagi na ogólny charakter Programu, rodzaje dofinansowywanych zadań inwestycyjnych podzielono na trzy grupy. I grupę stanowią zadania mające na celu poprawę stanu przyszkolnej infrastruktury sportowej, przeznaczonej na potrzeby realizacji zajęć wychowania fizycznego, służącej jednocześnie lokalnym społecznościom do aktywnego spędzania czasu wolnego, jak również – w miarę możliwości – umożliwiającej współzawodnictwo sportowe. II grupę stanowią zadania, których celem jest poprawa warunków treningowych dla sportowców, w tym przeciwdziałanie procesom utraty wartości użytkowej obiektów sportowych, znajdujących się w niedostatecznym stanie techniczno-funkcyjnym, służących przede wszystkim uprawianiu sportów olimpijskich, jak również obiektów umożliwiających szerokie upowszechnianie sportu. III grupę stanowią zadania budowy nowej (nieprzyszkolnej) infrastruktury sportowej, dającej możliwość aktywnego spędzania czasu wolnego, stanowiącej ważny element profilaktyki zdrowotnej oraz umożliwiającej współzawodnictwo sportowe. Cel Programu dotyczący dofinansowania inwestycji na terenie całego kraju osiągnięto.

⁶¹ W zamieszczonym w BIP Ministerstwa wykazie prac legislacyjnych, <https://www.gov.pl/web/sport/wykaz-prac-legislacyjnych> (na 13 grudnia 2019 r., 19 maja 2020 r., 30 października 2020 r., 3 marca 2022 r., 19 kwietnia 2022 r., 25 sierpnia 2022 r.) brak było informacji o projekcie dokumentu strategicznego lub programu w obszarze sportu na okres po 2020 roku (lub do 2030 roku).

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

W Ministerstwie, pomimo pięciu lat realizacji Programu, nie przeprowadzono jego ewaluacji. W Programie (edycje 2018–2022) nie wprowadzono także mechanizmu ewaluacji, w tym celu Programu i celów określonych dla grup zadań inwestycyjnych oraz wykorzystania obiektów sportowych na potrzeby uczniów i lokalnych społeczności (kluby sportowe, mieszkańców). Dyrektor DIS wyjaśnił, że realizacja Programu nie ma charakteru projektowego, w związku z tym w realizacji tego typu przedsięwzięć trudno jest wyodrębnić początek i koniec działań oraz przypisać działaniom mierniki inne od ilościowych. W ocenie NIK podjęte działania w zakresie inwentaryzacji bazy sportowej wskutek braku harmonogramu działań i narzędzi ewaluacyjnych są niewystarczające i nie zapewnią rzetelnej ewaluacji Programu. Podjęcie działań ewaluacyjnych (np. corocznie lub za okres kilkuletni) może ułatwić Ministrowi realizację celu Programu i celów w odniesieniu do grup zadań, m.in. w zakresie czy wybudowane, przebudowane zmodernizowane i wyremontowane obiekty są ogólnodostępne, umożliwiają masowe uprawianie sportu lokalnym społecznościom, a także są wykorzystywane na współzawodnictwo sportowe.

Wartość i liczba udzielonych dofinansowań w latach 2018–2022 (do 31 marca) w podziale na rodzaje beneficjentów w ramach Programu była następująca: samorząd gminny – 991 947 tys. zł (760 umów), samorząd powiatowy – 128 717 tys. zł (90 umów), kościoły i związki wyznaniowe – 17 844 tys. zł (9 umów), uczelnie – 13 586 tys. zł (10 umów), stowarzyszenia prowadzące działalność w zakresie kultury fizycznej – 11 049 tys. zł (12 umów), osoby prawne prowadzące działalność w zakresie kultury fizycznej (sp. z o.o., spółki akcyjne, itp.) – 9157 tys. zł (7 umów), kluby sportowe – 9603 tys. zł (7 umów), towarzystwa prowadzące działalność w zakresie kultury fizycznej – 1476 tys. zł (2 umowy), Akademicki Związek Sportowy – 401 tys. zł (dwie umowy), samorząd województw – 292 tys. zł (jedna umowa).

Stwierdzono znaczne dysproporcje w liczbie dofinansowanych zadań i w wysokości udzielanego przez Ministra dofinansowania w województwach. W latach 2018–2022 (do 31 marca) najwyższe dofinansowanie otrzymało województwo podkarpackie – 12,9% wydatków (151,9 mln zł na 148 zadań) i małopolskie – 12,6% (148,5 mln zł na 104 zadania), a najniższe lubuskie – 2,5% (29 mln zł na 15 zadań) i opolskie – 1% (11,9 mln zł na 14 zadań).

Brak ewaluacji Programu

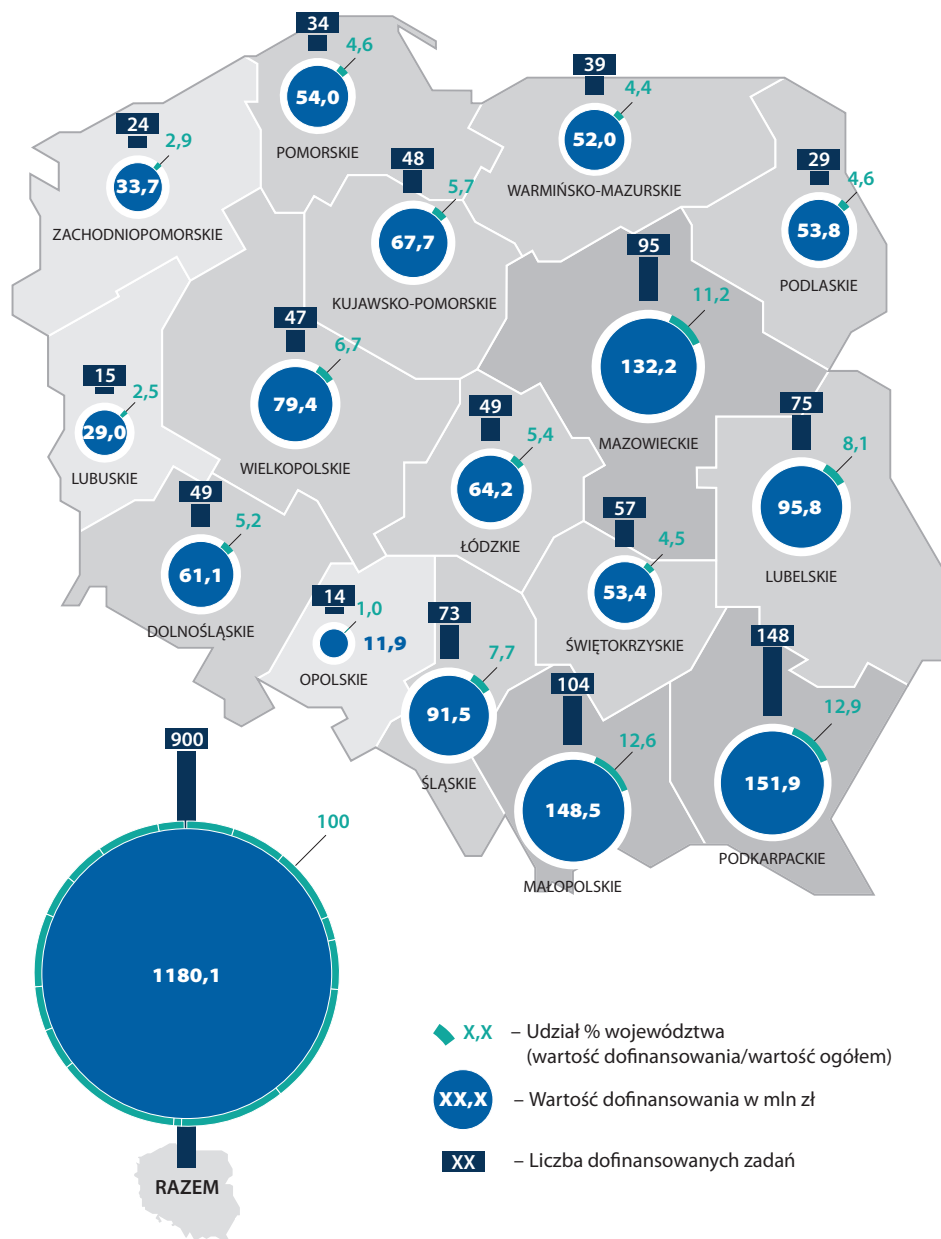
Dofinansowanie w podziale na rodzaje beneficjentów

Dysproporcje w dofinansowaniu zadań w województwach

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

Infografika nr 5

Liczba zadań i wartość udzielonego dofinansowania przez Ministra w województwach w ramach Programu Sportowa Polska w latach 2018–2022 (do 31 marca)

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

Brak zasad i narzędzi w celu równomiernego rozwijania bazy sportowej w województwach

W Programie (edycji 2018–2022) ani w ramach procesu oceny wniosków i udzielania dofinansowania nie przyjmowano zasad i narzędzi w celu równomiernego rozwijania bazy sportowej na terenie województw. W ocenie nie uwzględniono np. kwoty udzielonych dofinansowań województwom narastająco od początku realizacji Programu (od 2018 r.) lub w danej edycji Programu ani innych parametrów, m.in. wielkości i liczby mieszkańców województwa, liczby obiektów tego samego rodzaju w województwie (np. pełnowymiarowych sal gimnastycznych, hal sportowych, boisk sportowych), liczby klubów sportowych i ich członków. W latach 2018–2022 DIS nie zasięgał w samorządach województw lub związkach samorządów województw informacji, jakie są potrzeby infrastrukturalne w samorządach

województw w zakresie obiektów sportowych. Zastępca Dyrektora DIS wyjaśnił, że Ministerstwo w ramach procesu naboru wniosków i udzielania dofinansowania nie przyjmowało w Programie zasad ani narzędzi w celu równomiernego rozwijania bazy sportowej. Proces oceny merytorycznej wniosku nie bierze pod uwagę położenia geograficznego i położenia danej jst na terenie konkretnego województwa. Kryteria oceny wniosków biorą pod uwagę szereg wskaźników obiektywnie weryfikujących potencjał sportowy danej inwestycji, właściwości techniczno-funkcjonalne oraz potencjalne ekonomiczne zdolności inwestora. W Ministerstwie od 2020 r. podjęto decyzję o całościowym zinventaryzowaniu wszystkich obiektów infrastruktury sportowej na terenie kraju pn. Mapa obiektów sportowych.

5.3.2. Efekty Programu Sportowa Polska

W wyniku realizacji Programu Sportowa Polska w latach 2018–2022 (do 31 marca), tj. przez ponad 4 lata, wybudowano 499 obiektów infrastruktury sportowej, w tym 408 obiektów przyszkolnych i 91 obiektów ogólnodostępnych, zmodernizowano 131 obiektów służących klubom sportowym oraz przebudowano 71 i wyremontowano 76 przyszkolnych obiektów sportowych.

Efekty realizacji Programu

W wyniku kontroli stwierdzono, że w efekcie realizacji zadań inwestycyjnych w ramach Programu w latach 2018–2022 (do 31 marca):

- w ramach I grupy zadań (Budowa, przebudowa lub remont szkolnej infrastruktury sportowej) wybudowano łącznie 408 obiektów sportowych (w poszczególnych latach odpowiednio: 14, 81, 170, 134, 9). Wybudowano następujące obiekty: 175 boisk sportowych⁶², 116 pełnowymiarowych sal gimnastycznych⁶³, 66 kompleksów lub urządzeń lekkoatletycznych⁶⁴, 21 pełnowymiarowych hal sportowych⁶⁵, 12 terenowych urządzeń sportowych, cztery korty tenisowe⁶⁶, 14 innych przyszkolnych obiektów sportowych⁶⁷. Ponadto przebudowano łącznie 71 przyszkolnych obiektów sportowych⁶⁸ (w poszczególnych latach odpowiednio: 3, 31, 17, 11, 9) i wyremontowano 76 przyszkolnych obiektów sportowych (odpowiednio: 3, 14, 25, 33, 1)⁶⁹;

Efekty realizacji zadań inwestycyjnych w ramach Programu

⁶² W 2018 r. – 6 (w tym: 2 boiska piłkarskie, 4 boiska wielofunkcyjne), w 2019 r. – 49 (7 boisk piłkarskich, 42 boiska wielofunkcyjne), w 2020 r. – 66 (15 boisk piłkarskich, 51 boisk wielofunkcyjnych), w 2021 r. – 51 (11 boisk piłkarskich, 40 boisk wielofunkcyjnych), w 2022 r. do 31 marca (3 boiska wielofunkcyjne).

⁶³ Odpowiednio w latach 2018–2022 (do 31 marca): 5, 17, 45, 45, 4.

⁶⁴ Odpowiednio w latach 2018–2022 (do 31 marca): 3 bieżnie, 6 (3 bieżnie, 2 rzutnie, 1 skocznia), 39 (21 bieżni, 5 rzutni, 11 skoczni, 2 kompleksy lekkoatletyczne), 18 (11 bieżni, 1 rzutnia, 5 skoczni, 1 kompleks lekkoatletyczny), 0.

⁶⁵ Odpowiednio w latach 2018–2022 (do 31 marca): 0, 5, 6, 9, 1.

⁶⁶ W badanym okresie w 2020 r. 3 korty tenisowe i 1 w 2021 r.

⁶⁷ Odpowiednio w latach 2018–2022 (do 31 marca): 0, 2 (zaplecza obiektów), 6 (1 kryta pływalnia, 1 boisko do gier plażowych, 1 siłownia wewnętrzna, 3 zaplecza obiektów), 5 (3 boiska do gier plażowych, 1 lodowisko, 1 zaplecze obiektu), 1 boisko do piłki plażowej.

⁶⁸ Odpowiednio: 3 (1 boisko piłkarskie, 1 boisko wielofunkcyjne, 1 bieżnia), 31 (1 sala gimnastyczna, 15 boisk wielofunkcyjnych, 7 boisk piłkarskich, 2 korty tenisowe, 2 bieżnie, 1 rzutnia, 3 skocznie), 17 (2 sale gimnastyczne, 1 hala sportowa, 2 boiska piłkarskie, 9 boisk wielofunkcyjnych, 1 kryta pływalnia, 2 bieżnie), 11 (1 sala gimnastyczna, 7 boisk wielofunkcyjnych, 2 bieżnie, 1 kompleks lekkoatletyczny), 9 (1 sala gimnastyczna, 1 hala sportowa, 1 boisko piłkarskie, 3 boiska wielofunkcyjne, 1 kryta pływalnia, 1 skocznia, 1 zaplecze obiektu).

⁶⁹ W 2018 r. 3 obiekty (1 sala gimnastyczna, 2 hale sportowe), w 2019 r. – 14 (3 sale gimnastyczne,

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

- w ramach II grupy zadań (modernizacja infrastruktury sportowej służącej klubom sportowym) zmodernizowano łącznie 131 obiektów sportowych, w poszczególnych latach odpowiednio: 6, 20, 36, 67, 2. W tym zmodernizowano 11 sal sportowych⁷⁰, 2 kryte pływalnie, 48 boisk sportowych, 7 kortów tenisowych, 2 obiekty dla sportów jeździeckich, 9 kompleksów lekkoatletycznych, 23 inne obiekty sportowe (skocznie, siłownie zewnętrzne, rzutnie, bieżnie, strefę aktywności sportowej), 29 zapleczy szatniowo-sanitarnych dla obiektów;
- w ramach III grupy zadań (budowa ogólnodostępnej infrastruktury sportowej) wybudowano łącznie 91 obiektów sportowych, w poszczególnych latach odpowiednio: 8, 11, 26, 40, 6. W tym wybudowano łącznie 36 boisk sportowych do gier zespołowych, 5 krytych pływalni, 3 kryte lodowiska, 2 treningowe hale sportowe, 1 treningową salę gimnastyczną, 2 kompleksy lekkoatletyczne, 42 inne obiekty sportowe⁷¹.

Efekty uzyskane w ramach skontrolowanych zadań

W skontrolowanych 19 jednostkach, tj. w dwóch powiatach i 17 gminach zbadano zadania inwestycyjne:

- w I grupie zadań – 15 zadań (sześć dotyczących budowy sali gimnastycznej, jedno – przebudowy sali gimnastycznej, cztery dotyczące budowy hal sportowych, jedno – budowy hali widowiskowo-sportowej, dwa – budowy boisk, jedno – modernizacji sali gimnastycznej);
- w II grupie zadań – jedno zadanie dotyczące budowy zaplecza szatniowo-sanitarnego przy stadionie sportowym;
- w III grupie zadań – trzy zadania (jedno dotyczące budowy kompleksu sportowo-rekreacyjnego, jedno – budowy boiska do piłki nożnej i boiska wielofunkcyjnego, jedno – budowy stadionu).

Przykłady

Powiat w Bytowie w ramach Programu zrealizował zadane inwestycyjne „Budowę Hali sportowej przy Zespole Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Miastku” na podstawie umowy z dnia 31 października 2018 r. Wydatki na ww. zadanie według przekazanego przez starostwo do Ministerstwa rozliczenia wynosiły 7192,0 tys. zł, z tego 4039,2 tys. zł środki własne powiatu oraz 3152,8 tys. zł dofinansowanie z FRKF (wykorzystane w 100%). Zadanie realizowano w latach 2016–2019, zakończono dnia 31 października 2019 r. Wartość całkowita wydatków na budowę Hali sportowej, zgodnie z umową o dofinansowanie wyniosła 7192,0 tys. zł, z czego za podstawę określenia wysokości dofinansowania, stanowiącą sumę wydatków kwalifikowanych związanych z realizacją zadania przyjęto kwotę 7049,5 tys. zł (98,0% całkowitych wydatków). Inwestycja obejmowała następujący zakres rzeczowy: budowę Hali sportowej 24,5 m x 44,0 m x 7,2 m z zapleczem socjalno-sanitarnym i siłownią o pow. 57,92 m² oraz wykonanie zagospodarowania terenu. Termin zakończenia realizacji zadania określono w umowie o dofinansowa-

3 hale sportowe, 1 boisko piłkarskie, 3 boiska wielofunkcyjne, 1 kryta pływalnia, 1 bieżnia, 1 wielofunkcyjna strefa aktywności, 1 zaplecze obiektu), w 2020 r. - 25 (8 sal gimnastycznych, 1 hala sportowa, 1 boisko piłkarskie, 14 boisk wielofunkcyjnych, 1 bieżnia), w 2021 r. - 33 (11 sal gimnastycznych, 5 hal sportowych, 2 boiska piłkarskie, 7 boisk wielofunkcyjnych, 2 bieżnie, 1 skocznia, 3 wielofunkcyjne strefy aktywności, 2 zaplecza obiektów), w 2022 r. do 31 marca – 1 sala gimnastyczna.

⁷⁰ M.in. sale gimnastyczne, hale sportowe, siłownie, sale do sportów walk.

⁷¹ M.in.: 2 boiska do piłki plażowej, 1 kort tenisowy, 3 trasy rowerowe, 4 bieżnie, 5 rzutni, 5 skoczni, 1 siłownia wewnętrzna, 5 wielofunkcyjnych stref aktywności, 3 obiekty sportów zimowych, 1 otwarta strefa aktywności, 11 zapleczy obiektów.

nie na dzień 31 października 2019 r., a decyzję o pozwoleniu na użytkowanie wydał w dniu 31 października 2019 r. Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w Bytowie. Kwota dofinansowania z FRKF – 3152,8 tys. zł nie przekroczyła maksymalnej 50% wysokości dofinansowania określonej w Programie oraz w umowie o dofinansowanie dla dofinansowania zadania z grupy I (szkolna infrastruktura sportowa).

Powiat rzeszowski w ramach uzyskanego dofinansowania z Programu Sportowa Polska w latach 2018–2022 (do 31 marca), na podstawie umowy z 12 grudnia 2018 r. realizował zadanie inwestycyjne: „Budowa dwóch boisk wielofunkcyjnych i siłowni plenerowej przy Liceum Ogólnokształcącym w Dynowie oraz budowa boiska wielofunkcyjnego, boiska piłkarskiego, bieżni prostej trzytorowej do biegów na 100 m, rzutni do pchnięcia kulą i siłowni plenerowej przy Zespole Szkół Zawodowych w Dynowie”. Zadanie to realizowano wcześniej w formie dwóch przedsięwzięć: a) „Budowa dwóch boisk wielofunkcyjnych i siłowni plenerowej przy Liceum Ogólnokształcącym w Dynowie”, ul. 1 Maja 17 (LO w Dynowie); b) „Budowa boiska wielofunkcyjnego, boiska piłkarskiego, bieżni prostej trzytorowej do biegów na 100 m, rzutni do pchnięcia kulą i siłowni plenerowej przy Zespole Szkół Zawodowych w Dynowie”, ul. Polna 3 (ZSZ w Dynowie). Minister przyznał dofinansowanie ze środków FRKF w kwocie nieprzekraczającej 1030 tys. zł. Kwota otrzymanego i wykorzystanego dofinansowania z FRKF wyniosła 1014,2 tys. zł, natomiast kwota wydatkowanych środków własnych z budżetu Powiatu wyniosła 1045,9 tys. zł (w tym 31,7 tys. zł z tytułu kar umownych, wyegzekwowanych od wykonawcy inwestycji przy LO w Dynowie). Do finansowania zadania nie pozyskiwano środków finansowych z innych źródeł. Łącznie na jego realizację wydatkowano 2060,1 tys. zł. Zadanie było realizowane w latach 2017–2019 i zostało zakończone oraz ostatecznie rozliczone do dnia 27 stycznia 2020 r.

Gmina Czernica realizowała dwa zadania inwestycyjne, tj. „Budowę boisk: piłkarskiego, do siatkówki i koszykówki oraz budowę bieżni okrężnej przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Dobrzykowicach” oraz „Budowę hali sportowej przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Dobrzykowicach”. Pierwsze z tych zadań realizowano w latach 2016–2018 w ramach edycji 2018 Programu Sportowa Polska. Na podstawie umowy z dnia 20 grudnia 2018 r. Minister udzielił gminie Czernica dofinansowania ze środków FRKF w kwocie 425,4 tys. zł, z czego wykorzystano 424,2 tys. zł. Na realizację przedmiotowego zadania przeznaczono także środki własne gminy Czernica w wysokości 1076,5 tys. zł, natomiast środki pochodzące z innych źródeł stanowiły kwotę 124,9 tys. zł. Zadanie to zostało zakończone w dniu 26 września 2018 r. Drugie zadanie realizowano w latach 2019–2020, w ramach edycji 2020 Programu Sportowa Polska. Na podstawie umowy z dnia 9 listopada 2020 r. Minister udzielił gminie Czernica dofinansowania ze środków FRKF w kwocie 1599,5 tys. zł, z czego wykorzystano 1599,5 tys. zł. Ponadto na jego realizację przeznaczono środki własne gminy Czernica w wysokości 5803,1 tys. zł. Przy finansowaniu tego zadania nie korzystano ze środków z innych źródeł. Zadanie to zostało ukończone 29 lipca 2020 r. (według przyjętego przez Ministerstwo rozliczenia zadania inwestycyjnego).

W **gminie Kamieniec Ząbkowicki** realizowano w latach 2020–2021 zadanie pn. „Modernizacja namiotowej hali sportowej na konstrukcji stałej”, w ramach edycji 2020 Programu Sportowa Polska. Na podstawie umowy z dnia 22 lutego 2021 r. Minister udzielił dofinansowania ze środków FRKF w kwocie 172,1 tys. zł, które wykorzystano w wysokości 163,8 tys. zł (w 95,2%). Całkowita wartość zadania wyniosła 403,0 tys. zł, przy czym pozostałą część w wysokości 239,2 tys. zł (59,4%) sfinansowano ze środków własnych gminy. Realizację zadania zakończono 25 maja 2021 r.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

W **gminie Kobyla Góra** zrealizowano zadanie „Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Mąkoszycach oraz sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Parzynowie” o łącznej wartości 4143,3 tys. zł, w tym kwota wykorzystanego dofinansowania z FRKF wyniosła 1701,3 tys. zł, a pozostała kwota w wysokości 2442 tys. zł została pokryta ze środków własnych gminy. Dofinansowanie obu inwestycji zostało udzielone na podstawie umowy z dnia 14 listopada 2018 r. pomiędzy gminą a Ministrem. Przyznana w umowie maksymalna kwota dofinansowania wynosiła 1701,3 tys. zł, z czego w 2019 r. zapewniono do wykorzystania kwotę 674 tys. zł, a w 2020 r. kwotę 1027,3 tys. zł. Udział środków własnych gminy określono na 1777,2 tys. zł. Następnie, 8 września 2020 r. na mocy aneksu zwiększono całkowitą wartość wydatków związanych z realizacją zadania do kwoty 4112,3 tys. zł oraz ustalono, że dofinansowanie ze środków FRKF będzie stanowić nie więcej niż 41,4% wartości tych wydatków. Określono również termin rozliczenia dofinansowania do dnia 29 stycznia 2021.

Gmina Kolno zrealizowała zadanie „Przebudowa, rozbudowa, remont i ocieplenie sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Borkowie”. Umowę o dofinansowanie tej inwestycji zawarto z Ministrem w dniu 18 marca 2020 r., a realizację zadania zakończono 23 listopada 2020 r. Łączna kwota wydatków na zadanie wyniosła 1485,3 tys. zł, z czego 1039,7 tys. zł (70%) pochodziło z dofinansowania z Programu Sportowa Polska, 11 269,2 tys. zł (18%) z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych (RFIL), a 176,4 tys. zł (12%) ze środków własnych gminy.

Wybrane obiekty sportowe dofinansowane w ramach Programu Sportowa Polska w powiatach i gminach

I grupa zadań – Budowa, przebudowa lub remont szkolnej infrastruktury sportowej

1. Przebudowa, rozbudowa, remont i ocieplenie sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Borkowie (gmina Kolno, woj. podlaskie)

Źródło: akta kontroli NIK.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

2. Budowa hali sportowej przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Dobrzykowicach (gmina Czernica, woj. dolnośląskie)

Źródło: akta kontroli NIK.

3. Budowa hali sportowej przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w miejscowości Zdziechowa (gmina Gniezno, woj. wielkopolskie)

Źródło: akta kontroli NIK.

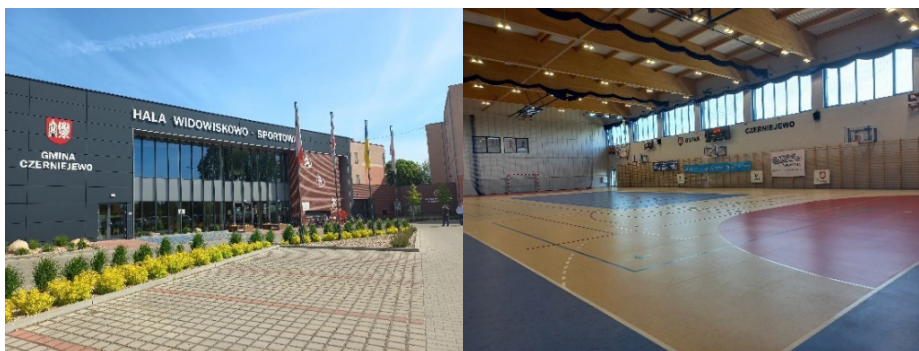
4. Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Mąkoszycach i w Szkole Podstawowej w Parzynowie (gmina Kobyła Góra, woj. wielkopolskie)

Źródło: akta kontroli NIK.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

5. Budowa hali sportowej przy Szkole Podstawowej w Czarniejewie (gmina Czarniejewo, woj. wielkopolskie)

Źródło: akta kontroli NIK.

6. Budowa dwóch boisk wielofunkcyjnych i siłowni plenerowej przy Liceum Ogólnokształcącym w Dynowie oraz budowa boiska wielofunkcyjnego, boiska piłkarskiego, bieżni prostej trzypasowej do biegów na 100 m, rzutni do pchnięcia kulą i siłowni plenerowej przy Zespole Szkół Zawodowych w Dynowie (Powiat rzeszowski, woj. podkarpackie)

Źródło: akta kontroli NIK.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

7. Budowa hali sportowej przy Szkole Podstawowej nr 1 w Ropczycach i boiska wielofunkcyjnego przy Zespole Szkół nr 3 w Ropczycach (gmina Ropczyce, woj. podkarpackie)

Źródło: akta kontroli NIK.

II grupa zadań – Modernizacja infrastruktury sportowej, służącej klubom sportowym

8. Budowa zaplecza szatniowo-sanitarnego przy stadionie sportowym w Ostródzie (gmina miejska Ostróda, woj. warmińsko-mazurskie)

Źródło: akta kontroli NIK.

III grupa zadań – Budowa ogólnodostępnej infrastruktury sportowej

9. Budowa bieżni lekkoatletycznej długości 400 m, dwóch dwuścieżkowych skoczni do skoku w dal i trójskoku, skoczni do skoku wzwyż, dwustronnej skoczni do skoku o tyczce, dwóch rzutni do rzutu oszczepem, rzutni do pchnięcia kulą, rzutni do rzutu dyskiem i młotem, boiska piłkarskiego oraz rozgrzewkowej rzutni do pchnięcia kulą przy ul. Bałdowskiej w Tczewie (gmina miejska Tczew, woj. pomorskie)

Źródło: akta kontroli NIK.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

10. Budowa boiska do piłki nożnej i boiska wielofunkcyjnego przy ul. Żwirki 6 w Piotrkowie Trybunalskim (gmina miejska Piotrków Trybunalski, woj. łódzkie)

Źródło: akta kontroli NIK.

5.4. Wykorzystanie obiektów sportowych i zapewnienie bezpiecznych warunków korzystania z obiektów sportowych

Większość obiektów sportowych była wykorzystywana, a ich stan techniczny na ogół dobry

Większość ze skontrolowanych przez NIK, dofinansowanych w ramach Programu obiektów sportowych była wykorzystywana do aktywnego spędzania czasu wolnego i uprawiania sportu. Wszystkie spośród 30 skontrolowanych szkolnych obiektów sportowych wykorzystywano na zajęcia wychowania fizycznego, 29 obiektów szkolnych było wykorzystywanych przez uczniów na sportowe zajęcia pozalekcyjne (m.in. Szkolny Klub Sportowy), 26 przez kluby sportowe i 24 przez mieszkańców powiatów i gmin. Ze wszystkich czterech obiektów ogólnodostępnych oraz zaplecza sanitarno-szatniowego przy stadionie sportowym korzystały kluby sportowe i mieszkańcy. Na 15 obiektach szkolnych i trzech ogólnodostępnych zorganizowano zawody sportowe, natomiast na 9 szkolnych i dwóch ogólnodostępnych imprezy sportowe. Główną przyczyną braku wykorzystania części obiektów przez kluby sportowe i mieszkańców oraz organizacji na nich zawodów i imprez sportowych były ograniczenia związane z pandemią Covid-19.

Stan techniczny skontrolowanych przez NIK obiektów był dobry, przy czym w trzech gminach nierzetelnie prowadzono książki obiektu budowlanego, a w jednej nie przeprowadzono przeglądów okresowych stanu technicznego. Zapewniono regulaminy lub tablice informacyjne w zakresie bezpiecznego użytkowania obiektów i sprzętu sportowego, z wyjątkiem jednego obiektu.

5.4.1. Wykorzystanie obiektów sportowych

Programy rozwoju kultury fizycznej i sportu

Jedną spośród 19 skontrolowanych jst, tj. gmina miejska Tczew posiadała Program rozwoju sportu na lata 2015–2018 oraz Program rozwoju sportu na lata 2019–2023⁷². W programach tych wskazano, że gmina realizuje program dostępności do powszechnej kultury fizycznej przez m.in. budowę nowych boisk i obiektów sportowo-rekreacyjnych oraz tworzenie warun-

⁷² Przyjęcie ww. strategii/programu rozwoju w zakresie kultury fizycznej lub sportu nie jest obligatoryjne i nie wynika z przepisów prawa.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

ków do uprawiania sportu amatorskiego i wyczynowego. Celem strategicznym ww. programów było podniesienie sprawności fizycznej oraz stanu zdrowia mieszkańców Tczewa, a celami priorytetowymi rozwój sportu dzieci i młodzieży, kwalifikowanego i dla wszystkich. W Programach tych nie zawarto planowanych wskaźników do osiągnięcia. W Programie rozwoju sportu na lata 2019–2023 ujęto m.in. inwestycję modernizacji stadionu (dofinansowaną w ramach Programu Sportowa Polska).

W pozostałych 18 skontrolowanych jst cele i priorytety związane z kulturą fizyczną lub sportem, w tym inwestycjami sportowymi i rekreacyjnymi określono w przyjmowanych strategiach lub programach rozwoju powiatu/gminy.

Powiatowe i gminne strategie/programy rozwoju związane ze sportem, w tym inwestycjami sportowymi

Przykłady

Powiaty

W **powiecie bytowskim** zagadnienia w zakresie kultury fizycznej ujęto w *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Bytowskiego na lata 2015–2022*. W priorytecie I Strategii „Infrastruktura” wyznaczono kierunek działania jakim był rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, w szczególności poprzez stworzenie wielofunkcyjnego obiektu z bieżnią lekkoatletyczną, kortami, boiskami (obiektu nie zbudowano z powodu braku środków finansowych). Strategia nie zawierała szczegółowych postanowień dotyczących wskaźników realizacji i monitorowania ww. przedsięwzięcia. Procedura monitoringu i ewaluacji strategii przewidywała jedynie wskaźnik w zakresie podjętych/realizowanych inicjatyw i projektów.

W **powiecie rzeszowskim**, w *Strategii Rozwoju Powiatu Rzeszowskiego na lata 2016–2023*, w celu strategicznym „Rozwój gospodarczy, rozwój infrastruktury technicznej i społecznej”, przyjęto cel operacyjny „Budowa, rozbudowa, modernizacja i wyposażenie obiektów użyteczności publicznej”, w którym w typie działania/zadania przewidziano: budowę, rozbudowę i modernizację infrastruktury sportowej i oświatowej. Strategia nie zawierała planowanych wskaźników do osiągnięcia w tym zakresie. W Strategii przewidziano monitoring jej realizacji, w tym również ww. zadania. Wydział Rozwoju Starostwa, realizując obowiązek monitoringu zadania, 10 czerwca 2021 r. sporządził sprawozdanie z monitorowania przebiegu wykonania zadań. W sprawozdaniu, odnośnie realizacji celu operacyjnego Nr 2 wskazano, iż na terenie powiatu w 2018 r. zrealizowano 16 projektów, związanych z budową rozbudową i modernizacją infrastruktury sportowej, w 2019 r. – 22 projekty i w 2020 r. – 22 projekty.

Gminy

W **gminie miejskiej Piotrków Trybunalski** obowiązywała *Strategia Rozwoju Miasta Piotrków Trybunalski 2020*, w której dla celu operacyjnego „Szeroki dostęp do usług publicznych o wysokim standardzie” przyjęto dwa kierunki działań: 1) rozwój infrastruktury kultury, sportu i rekreacji, w tym m.in. realizacja projektu „Budowa Kompleksu Sportowo-Rekreacyjnego z halą widowiskowo-sportową”; 2) zwiększenie i uatrakcyjnienie oferty kultury, sportu i rekreacji. Dla kierunków przyjęto wskaźniki: liczba osób korzystających z imprez sportowych na 1000 mieszkańców oraz liczba nowych obiektów sportu, rekreacji i wypoczynku. Ze sprawozdań z realizacji strategii w latach 2018-2020 wynika, iż wskaźnik liczby osób korzystających z imprez sportowych wynosił: w roku 2018 – 261,73 osoby na 1000 mieszkańców, w 2019 r. – 235,42 osoby, a w 2020 r. – 94,25 osoby⁷³. Natomiast liczba nowych obiektów

⁷³ Niższa liczba osób spowodowana była ograniczeniami związanymi z pandemią Covid-19.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

sportu, rekreacji i wypoczynku wynosiła odpowiednio: w 2018 r. – trzy obiekty, w 2019 r. – cztery obiekty i w 2020 r. – 11 obiektów. W dniu 30 marca 2022 r. przyjęta została nowa strategia pn. *Strategia Rozwoju Miasta Piotrków Trybunalski 2030*. W celu strategicznym II „Wzmocnienie gospodarczej i turystycznej atrakcyjności Miasta”, jednym z celów operacyjnych był „Aktywny Piotrków – wzrost aktywności fizycznej, możliwości wypoczynku i rekreacji oraz podniesienie poziomu ochrony zdrowia mieszkańców”, dla którego wyznaczono m.in. dwa kierunki działań: budowa i modernizacja obiektów sportowo-rekreacyjnych, budowa basenu zewnętrznego.

W **gminie Czarniejewo**, w *Strategii Rozwoju Gminy Czarniejewo na lata 2016–2031* w rozdziale wskazującym priorytety, cele i kierunki działania w zakresie oświaty, kultury i sportu założono: remont, modernizację, budowę nowych otwartych boisk sportowych, przebudowę istniejącej infrastruktury obiektów sportowych oraz budowę hali widowiskowo-sportowej w Czarniejewie i sali sportowej w Żydowie. Ponadto założono stworzenie warunków gwarantujących jednakowy dostęp do zorganizowanych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży na wsi i w mieście, prowadzenie zajęć pozalekcyjnych dla uczniów zainteresowanych uprawianiem sportu oraz organizowanie szkolnych i środowiskowych imprez sportowo-rekreacyjnych połączonych z integracją mieszkańców. W Strategii wyszczególniono wskaźniki (nie zostały zwymiarowane) związane ze sportem: liczba projektów mających na celu remont, budowę i przebudowę istniejącej w gminie infrastruktury sportowej⁷⁴, liczba inicjatyw i projektów stworzonych na terenie gminy, których celem była popularyzacja sportu i rekreacji, w tym ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży oraz mieszkańców gminy 50+⁷⁵ oraz liczba projektów zrealizowanych przez gminę, w tym z udziałem sponsorów, których celem było wzmocnienie istniejących klubów sportowych, systemu szkolenia, inicjowania i wspierania nowych dyscyplin sportowych oraz rozwijanie systemu stypendialnego dla sportowców⁷⁶. W raportach o stanie gminy za rok 2019 i 2020 (z wyjątkiem 2018 r.) odniesiono się do realizacji priorytetów, celów szczegółowych i kierunków działania określonych w Strategii. W zakresie oświaty, kultury i sportu, jako działania podjęte w 2019 r. w ramach remontu, budowy i przebudowy gminnej infrastruktury sportowej wpisano zakończenie budowy hali widowiskowo-sportowej w Czarniejewie, modernizację boiska przy ul. Gen. Lipskiego w Czarniejewie oraz rekultywację boiska oraz odnowienie trybun w Żydowie, natomiast w 2020 r. dokonywanie bieżącej konserwacji, napraw i przeglądów obiektów sportowych. Odnośnie popularyzacji sportu i rekreacji na terenie gminy zarówno w 2019 r. jak i 2020 r. wskazano, że infrastruktura sportowa w gminie jest dobrze rozwinięta, a z zajęć na obiektach sportowych korzystają wszyscy mieszkańcy gminy bez względu na wiek. Dostępna infrastruktura sportowa wraz z wyposażeniem pozwala na uprawianie wielu różnicowanych dyscyplin w zależności od zainteresowań, a mieszkańcy mogą wziąć udział w wielu wydarzeniach sportowych odbywających się cyklicznie każdego roku. Ponadto, w raporcie za 2020 r. dodano, że infrastruktura sportowa wykorzystywana była w ograniczonym zakresie, ze względu na wprowadzone obostrzenia i zakazy związane z epidemią Covid-19, co wpłynęło również na działalność klubów sportowych i stowarzyszeń oraz osiągnięte wyniki.

⁷⁴ Dla tego wskaźnika określono dwa wskaźniki rezultatu: powierzchnia w m² istniejącej w gminie infrastruktury sportowej zamkniętej oraz powierzchnia w m² istniejącej w gminie infrastruktury sportowej otwartej.

⁷⁵ Liczba uczestników korzystających z inicjatyw i projektów, których celem była popularyzacja sportu i rekreacji z rozbiorem na dzieci i młodzież oraz mieszkańców gminy 50+.

⁷⁶ Liczba klubów sportowych działających na terenie gminy, liczba sukcesów sportowych zespołów i indywidualnych sportowców w wymiarze co najmniej regionalnym, liczba przydzielonych stypendiów sportowych.

W **gminie miejskiej Zduńska Wola**, w *Strategii Rozwoju Miasta Zduńska Wola do roku 2020* nie określono weryfikowalnych wskaźników obrazujących poziom realizacji zakładanych celów i kierunków działań. W Strategii wskazano m.in., że w celu oceny trafności określonych priorytetów w okresowych raportach z realizacji strategii znajdują się odpowiednie wskaźniki obrazujące dynamikę realizacji celów i zmian strukturalnych. Wskaźniki osiągnięcia celów strategicznych i operacyjnych mają charakter otwarty i mogą być uzupełniane lub modyfikowane w zależności od zmiany uwarunkowań czy dostępności miarodajnych źródeł informacji. Po aktualizacji Strategii w 2014 r. w kategorii „Oświata i wychowanie” zaplanowano realizację dziewięciu zadań inwestycyjnych: budowę boiska wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej nr 11 oraz przy Szkole Podstawowej nr 2; przebudowę sali gimnastycznej i zaplecza magazynowo-szatniowo-socjalnego w budynku Szkoły Podstawowej nr 6; budowę sali gimnastycznej wraz z boiskami oraz rozbudowę kuchni, szatni i jadalni przy Publicznym Gimnazjum nr 2; budowę sali gimnastycznej przy Publicznym Gimnazjum nr 4. W ramach kategorii „Kultura Fizyczna i Sport” planowano budowę: Aquaparku; pełnowymiarowego basenu krytego z częścią rekreacyjną; budynku socjalno-administracyjnego na stadionie miejskim; Parku Liniowego. Z zaplanowanych dziewięciu przedsięwzięć zrealizowano sześć.

Dofinansowane w ramach Programu obiekty sportowe (szkolne i ogólnodostępne) i zaplecze szatniowo-sanitarne przy stadionie sportowym, były zarządzane m.in. przez szkoły, ośrodki sportu, itd. Zostały one przekazane zarządom przez jst najczęściej w trwałe zarząd (przekazanie terenu i obiektów, będących własnością jst na czas nieograniczony) lub w drodze umowy. Decyzje o oddaniu w trwałe zarząd nieruchomości zawierały elementy wymagane w art. 45 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami⁷⁷.

W 19 skontrolowanych powiatach i gminach zbadano wykorzystanie ogółem 34 obiektów sportowych, w tym 30 obiektów szkolnych (12 sal gimnastycznych, 5 hal sportowych, 7 boisk wielofunkcyjnych, 1 boisko do piłki nożnej, 2 siłownie plenerowe, 1 pływalnia kryta typu „Delfinek”, 1 rzutnia do pchnięcia kulą, 1 bieżnia prosta trzytorowa do biegów na 100 m), czterech obiektów ogólnodostępnych (1 namiotowa hala sportowa, 1 stadion, 1 boisko do piłki nożnej, 1 boisko wielofunkcyjne) oraz jednego zaplecza szatniowo-sanitarnego przy stadionie sportowym. Wykorzystanie obiektów było następujące:

- wszystkie z 30 (100%) szkolnych obiektów były wykorzystywane na zajęcia wychowania fizycznego w szkołach;
- 29 z 30 (97%) szkolnych obiektów wykorzystywano na sportowe zajęcia pozalekcyjne uczniów szkół (m.in. SKS);
- 26 z 30 (87%) szkolnych obiektów było wykorzystywanych przez kluby sportowe m.in. uczniowskie, lokalne (z 4 obiektów nie korzystano), wszystkie 4 obiekty ogólnodostępne i zaplecze sanitarno-szatniowe przy stadionie sportowym (100%) były wykorzystywane przez kluby sportowe;
- 24 z 30 (80%) szkolnych obiektów było wykorzystywanych przez mieszkańców powiatów i gmin (z 6 obiektów nie korzystano), natomiast mieszkańcy korzystali ze wszystkich 4 obiektów ogólnodostępnych i zaplecza sanitarno-szatniowego przy stadionie sportowym.

Zarządzanie obiektami sportowymi

Wykorzystanie obiektów sportowych przez uczniów, kluby sportowe, mieszkańców

⁷⁷ Dz. U z 2021 r. poz. 1899, ze zm.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

Szkolne obiekty sportowe były wykorzystywane przede wszystkim na szkolne zajęcia wychowania fizycznego, a ponadto szkolne bezpłatne zajęcia sportowe pozalekcyjne dla uczniów (np. SKS), szkolne zajęcia niesportowe dla uczniów (np. gale i uroczystości szkolne), zajęcia sportowe realizowane przez uczniowskie i lokalne kluby sportowe, a także na zajęcia sportowe przez mieszkańców powiatów i gmin (w grupach zorganizowanych i indywidualnie skontrolowanych zadań). Ogólnodostępne obiekty sportowe były wykorzystywane m.in. na szkolne zajęcia wychowania fizycznego, zajęcia sportowe organizowane przez uczniowskie i lokalne kluby sportowe oraz mieszkańców powiatów i gmin. Główną przyczyną braku wykorzystania niektórych obiektów przez uczniów, kluby sportowe i mieszkańców były ograniczenia związane z pandemią Covid-19.

Przykłady

Powiaty

W **powiecie bytowskim** hala sportowa przy Zespole Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Miastku (ZSZOiT), była wykorzystywana: 1) na szkolne zajęcia wychowania fizycznego – w 2019 r. przez 403 uczniów przez 40 dni; w 2020 r. przez 399 uczniów – 90 dni; w 2021 r. przez 399 uczniów – 95 dni; w 2022 r. przez 425 uczniów – 20 dni; 2) na zajęcia szkolne sportowe pozalekcyjne (nieodpłatne) dla uczniów organizowane przez Uczniowski Klub Sportowy Mechanik: od 1 lutego 2022 r. (zajęcia z piłki nożnej) przez 24 uczniów w wymiarze dziewięciu dni; 28 marca 2022 r. (zajęcia z piłki nożnej) przez 15 uczniów w wymiarze jednego dnia; od 2 lutego 2022 r. (zajęcia z piłki siatkowej) przez 12 uczniów w wymiarze dziewięciu dni; 4 marca 2022 r. (zajęcia z piłki siatkowej) przez dziewięciu uczniów w wymiarze jednego dnia; od 4 maja 2022 r. (zajęcia z tenisa stołowego) dla czterech osób; 3) na zajęcia szkolne niesportowe organizowane przez ZSZOiT w 2022 r. przez 100 uczniów w wymiarze jednego dnia; 4) na zajęcia sportowe organizowane przez Uczniowski Klub Sportowy Mechanik: od 1 lutego 2022 r. (zajęcia z piłki nożnej) dla 24 osób; od 2 lutego 2022 r. (zajęcia z piłki siatkowej) dla 12 osób; od 4 maja 2022 r. (zajęcia z tenisa stołowego) dla czterech osób; 5) na zajęcia sportowe organizowane przez lokalnych mieszkańców: 4 marca 2022 r. przez pięciu mieszkańców w wymiarze jednego dnia; 29 marca 2022 r. przez 16 mieszkańców w wymiarze jednego dnia.

W **powiecie rzeszowskim** dwa boiska wielofunkcyjne i siłownia plenerowa przy Liceum Ogólnokształcącym w Dynowie (LO w Dynowie) oraz boisko wielofunkcyjne, boisko piłkarskie, bieżnia prosta trzytorowa do biegów na 100 m, rzutnia do pchnięcia kulą i siłownia plenerowa przy Zespole Szkół Zawodowych w Dynowie (ZSZ w Dynowie) były wykorzystywane na zajęcia wf: w LO w Dynowie: w 2018 r. przez 222 uczniów, w 2019 r. i 2020 r. – po 285 uczniów, w 2021 r. i I kwartale 2022 r. – po 291 uczniów, w ZSZ w Dynowie: w 2018 r. obiekt nie istniał, w 2019 r. przez 529 uczniów, w 2020 r. – 501 uczniów, w 2021 r. i I kwartale 2022 r. – po 505 uczniów. Obiekty te były ogólnodostępne dla mieszkańców powiatu i gminy Dynów w celu uprawiania sportu i wykorzystywane na inne rodzaje aktywnego spędzania czasu wolnego. Obiekty sportowe wykorzystywali uczniowie LO w Dynowie na zajęcia szkolne, sportowe, pozalekcyjne (dodatkowe lekcje wf dla wszystkich uczniów oraz zajęcia SKS) w 2018 r. – 222 uczniów, w 2019 r. – 319 uczniów (w tym zajęcia SKS), w 2020 r. i 2021 r. – po 317 uczniów, oraz I kwartale 2022 r. – 308 uczniów – średni dzienny wymiar wykorzystania obiektów wynosił 6,25 dni w roku. Uczniowie ZSZ w Dynowie wykorzystywali obiekty na zajęcia szkolne, sportowe, pozalekcyjne – SKS w 2019 r. – 78 uczniów, w 2020 r. – 76 uczniów, w 2021 r. i w I kwartale 2022 r. – po 90 uczniów – średni dzienny wymiar

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

wykorzystania obiektów wynosił 60,3 dni w roku. W okresie objętym kontrolą obie szkoły nie organizowały odpłatnych zajęć sportowych dla uczniów oraz niesportowych zajęć szkolnych. W kontrolowanym okresie kluby sportowe nie korzystały z obiektów sportowych LO w Dynowie, natomiast obiekty w ZSZ w Dynowie były wykorzystywane w 2021 r. i I kwartale 2022 r. przez 20 zawodników Klubu Sportowego TRANSHAD DYNOWIA Dynów do treningów piłki nożnej.

Mieszkańcy wykorzystywali siłownię zewnętrzną LO w Dynowie do treningów. W 2018 r. z tej formy zajęć skorzystało około 30 mieszkańców, w 2019 r. – około 100, w 2021 r. – około 30 i w I kwartale 2022 r. około 30 mieszkańców. Siłownia była dostępna dla mieszkańców przez cały rok. W ZSZ w Dynowie nie ewidencjonowano wykorzystania obiektów sportowych przez mieszkańców.

Gminy

W **gminie Kobyla Góra** wybudowane sale gimnastyczne przy szkołach podstawowych w Parzynowie i Mąkoszycach były wykorzystywane na cele sportowe, do aktywnego spędzania czasu wolnego i uprawiania sportu przez mieszkańców gminy oraz na współzawodnictwo sportowe. Oba obiekty były wykorzystywane w szczególności przez szkoły do prowadzenia zajęć wf: na sali gimnastycznej w szkole podstawowej w Parzynowie zorganizowano je dla 153 uczniów w latach szkolnych: 2018/2019, 2019/2020 i 2020/2021, oraz 163 uczniów w roku szkolnym 2021/2022. Ponadto od roku szkolnego 2019/2020 szkoła organizowała pozalekcyjne nieodpłatne zajęcia sportowe w ramach SKS, w których udział w każdym roku szkolnym brało 15 uczniów. Zajęcia pozalekcyjne (piłka nożna, zabawy ruchowe, taniec) były realizowane przez Szkolny Związek Sportowy Wielkopolska z siedzibą w Poznaniu w 2020 r. przez 26 dni, w 2021 r. przez 64 dni oraz w 2022 r. (do 31 marca) przez 18 dni; na sali gimnastycznej szkoły podstawowej w Mąkoszycach zorganizowano je dla 164 uczniów w roku szkolnym 2019/2020, 160 uczniów w roku 2020/2021 oraz 161 uczniów w roku szkolnym 2021/2022. Ponadto, od roku szkolnego 2019/2020 szkoła organizowała pozalekcyjne nieodpłatne zajęcia sportowe w ramach SKS, w których udział w każdym roku szkolnym bierze średnio 18 – 20 uczniów. Zajęcia pozalekcyjne (piłka nożna, zabawy ruchowe i taniec oraz lekkoatletyka) były realizowane przez Szkolny Związek Sportowy Wielkopolska z siedzibą w Poznaniu oraz Polski Związek Lekkiej Atletyki w 2019 r. przez 70 dni, w 2020 r. przez 56 dni, w 2021 r. przez 80 dni oraz w 2022 r. (do 31 marca) przez 32 dni. W latach 2019-2022 ww. szkoły nie organizowały dla uczniów odpłatnych zajęć sportowych oraz nie wykorzystywały obiektu na cele inne niż sportowe.

Sale gimnastyczne przy szkołach podstawowych w Parzynowie i Mąkoszycach były udostępniane mieszkańcom oraz przedsiębiorcom, w celu uprawiania sportu i zajęć ruchowych. Warunkiem skorzystania przez nich z ww. obiektów było zawarcie pisemnej umowy z zarządzającym obiektem dyrektorem szkoły. W okresie od 1 stycznia 2019 r. do 30 marca 2022 r. zawarto 15 umów na najem obu sal gimnastycznych. We wszystkich umowach, jako przeznaczenie wskazano cele sportowe. Sale były udostępniane poza godzinami lekcyjnymi. W okresie objętym kontrolą, na podstawie zawartych umów, z sal korzystało osiem podmiotów zewnętrznych organizujących zajęcia piłki nożnej, nauki akrobatyki i tańca dla najmłodszych oraz zajęć sportowych z taekwondo. W okresie objętym kontrolą ww. zajęcia odbywały się przez łącznie 322 dni i wzięło w nich udział łącznie 357 uczestników.

W **gminie Leżajsk** wybudowane sale gimnastyczne wraz z zapleczem sanitarno-szatniowym były wykorzystywane przez uczniów na zajęcia wf, tj. w Szkole Podstawowej w Piskorowicach w roku szkolnym 2019/2020 przez 132 uczniów, w roku 2020/2021 – 119 uczniów i w roku 2021/2022

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

– 119 uczniów, w Szkole Podstawowej w Hucisku w roku szkolnym 2020/2021 – 100 uczniów i w roku 2021/2022 – 97 uczniów, w Zespole Szkół w Giedlarowej w roku 2020/2021 oraz w roku 2021/2022 po 297 uczniów, w Zespole Szkół w Wierzawicach w roku 2020/2021 – 321 uczniów, a w roku 2021/2022 – 304. Ponadto obiekty wykorzystywano na organizowane przez szkołę zajęcia szkolne sportowe pozalekcyjne (SKS): w Zespole Szkół w Giedlarowej – odpowiednio w latach 2020/2021 i 2021/2022 – 42 i 38 uczniów, w Zespole Szkół w Wierzawicach – odpowiednio 55 i 34 uczniów, w Szkole Podstawowej w Hucisku – odpowiednio 18 i 19 uczniów, w Szkole Podstawowej w Piskorowicach – 42 i 40 uczniów. Kluby sportowe zorganizowały zajęcia sportowe (treningi, turniej piłki siatkowej, zajęcia z koszykówki): w Szkole Podstawowej w Piskorowicach odpowiednio dla 20 i 21 uczestników, w Szkole Podstawowej w Hucisku dla 35 uczestników, w Zespole Szkół w Giedlarowej odpowiednio dla 35 i 40 uczestników, w Zespole Szkół w Wierzawicach odpowiednio po 80 uczestników. Roczna liczba dni wykorzystania obiektu przez kluby sportowe w poszczególnych szkołach wynosiła od 30 do 92 dni. Mieszkańcy gminy wykorzystywali obiekty na aerobik organizowany przez szkoły i Gminne Ośrodki Kultury, tj.: w Szkole Podstawowej w Piskorowicach – 160 i 180 uczestników, w Szkole Podstawowej w Hucisku – 29 uczestników, w Zespole Szkół w Giedlarowej – 45 uczestników, w Zespole Szkół w Wierzawicach nie było organizowanych zajęć dla mieszkańców. Roczna liczba dni wykorzystania obiektu przez mieszkańców w poszczególnych szkołach wynosiła od 30 do 45 dni.

W **gminie Łęczycza** wybudowana sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej w Wilczkowicach Górnych była wykorzystywana na zajęcia wf od roku szkolnego 2020/2021. W roku szkolnym 2020/2021 korzystało z niej 162 uczniów, w 2021/2022 – 159, a w 2022 (od początku roku kalendarzowego) – 156 uczniów. Obiekt dostępny był także dla mieszkańców powiatu lub gminy w celu uprawiania sportu i wykorzystywany na inne rodzaje aktywnego spędzania czasu wolnego. Oprócz pozaszkolnych zajęć SKS dla uczniów Szkoły nie stworzono oferty w zakresie realizacji aktywności sportowej, ruchowej na obiekcie dla mieszkańców powiatu lub gminy. W roku 2021 odbywały się zajęcia SKS we współpracy z klubem sportowym dla grupy 16 uczniów przez 15 dni. Oprócz ww. wykorzystania w okresie 2020–2022 (do 31 marca) z obiektu korzystali także mieszkańcy gminy podczas przeprowadzanych zajęć sportowych: w 2020 r. jedna grupa w liczbie pięciu osób korzystała przez dwa dni, w 2021 r. trzy grupy (jedna w liczbie 10 osób przez dwa dni w roku, druga grupa – pięć osób przez dwa dni w roku i trzecia – 15 osób także przez dwa dni w roku), w 2022 r. (do 31 marca) dwie grupy po 15 osób przez pięć dni w roku.

W **gminie miejskiej Piotrków Trybunalski** wybudowane boisko do piłki nożnej i boisko wielofunkcyjne przy ul. Żwirki 6 w Piotrkowie Trybunalskim zarządzane przez Ośrodek Sportu i Rekreacji w Piotrkowie Trybunalskim wykorzystywany był przez trzy szkoły (Zespół Szkół Ponadpodstawowych nr 1 w Piotrkowie Trybunalskim, IV Liceum Ogólnokształcące w Piotrkowie Trybunalskim, II Liceum Ogólnokształcące w Piotrkowie Trybunalskim) na zajęcia wf w roku szkolnym 2021/2022 (po dwie klasy sportowe z każdej szkoły). W zajęciach wf ze wszystkich trzech szkół uczestniczyło ogółem po 170 uczniów w roku 2021 i 2022. Od oddania do użytkowania ww. obiektu (14 września 2020 r.) korzystały z niego cztery kluby sportowe (UKS Concordia 1909, UKS Piotrcovia, Akademia MABO i APN Piotrków Trybunalski), a od 2021 r. także klub PKS Polonia. Wykorzystanie obiektu przez kluby sportowe wynosiło: UKS Concordia 1909 trenowało 212 zawodników przez 21 dni – od października do końca 2020 r., 214 dni w 2021 r. i 58 dni w 2022 r. (do 31 marca); UKS Piotrcovia - 164 zawodników przez odpowiednio 21, 235 i 55 dni; Akademia MABO – 113 zawodników przez 19, 210 i 42 dni; Akademia Piłki Nożnej (APN) Piotrków Trybunalski – 97 zawodników przez 18, 210 i 45 dni, Piotrkowski Klub Sportowy Polonia – 25 zawodników przez 20 dni w 2021 r. i 26 zawod-

ników przez 22 dni w 2022. (do 31 marca). Zawodnicy z ww. klubów sportowych trenowali naprzemiennie w grupach 15–25 osobowych. Ponadto obiekt był ogólnodostępny dla mieszkańców miasta i powiatu, jednak ze względu na pełne obłożenie wykorzystania obiektu w trakcie tygodnia przez szkoły i kluby sportowe dostępność obiektu dla mieszkańców była możliwa w ograniczonym zakresie, zazwyczaj w weekendy.

W **gminie Nidzica** wybudowana przy szkole podstawowej w Napiwodzie sala gimnastyczna wraz z zapleczem była wykorzystywana na szkolne zajęcia wf w latach szkolnych 2018/2019, 2019/2020, 2020/2021 oraz 2021/2022, w których uczestniczyło od 109 (rok szkolny 2018/2019) do 118 (rok szkolny 2019/2020) uczniów oraz zorganizowane przez szkołę nieodpłatne zajęcia sportowe pozalekcyjne obejmujące: 1) naukę gry w piłkę nożną (12 dni w 2018 r.), w których uczestniczyło 15 uczniów; 2) zespołowe gry sportowe – piłka nożna i koszykówka (w 2019 r. – 80 dni, w 2020 r. – 12 dni, w 2021 r. – 24 dni oraz w 2022 r. (do 31 marca) – 12 dni, w których uczestniczyło od 16 (2020 r.) do 34 (2022 r.) uczniów; 3) zorganizowane przez szkołę oraz Klub sportowy „TAN Nidzica” zajęcia taneczne (w 2018 r. – 12 dni, w 2019 r. – 30 dni, w 2020 r. – 6 dni), w których uczestniczyło od 21 (2020 r.) do 24 osób (w 2019 r.); 4) współorganizowane przez szkołę i podmioty zewnętrzne zajęcia sportowe dla mieszkańców gminy obejmujące: aerobik (w 2018 r. – 18 dni, w 2019 r. – 60 dni, w 2020 r. – 12 dni, w 2021 r. – 20 dni, w 2022 r. do 31 marca – 20 dni), w których uczestniczyło od 10 (w 2021 r.) do 17 osób (w 2019 r.), gry zespołowe dla mieszkańców (w 2018 r. – 6 dni, w 2019 r. – 30 dni, w 2020 r. – 6 dni, w 2021 r. – 10 dni, w 2022 r. do 31 marca – 10 dni), w których uczestniczyło od 12 (w 2018 r.) do 18 osób (w 2019 r.), zorganizowane przez szkołę, w dniach 6 grudnia 2018 r. i 6 grudnia 2019 r. zawody sportowe – Mikołajkowy turniej piłki nożnej z udziałem odpowiednio: 46 zawodników w 2018 r. i 24 zawodników w 2019 r.

W **gminie miejskiej Ropczyce** wybudowana hala sportowa (oddana do użytku w lutym 2020 r.) i boisko (oddane do użytku w sierpniu 2019 r.) były odpowiednio wykorzystane na zajęcia wf: przez Szkołę Podstawowa nr 1 w Ropczycach: w 2020 r. – 573 uczniów, w 2021 r. i I kwartale 2022 r. – po 598 uczniów oraz przez Zespół Szkół nr 3 w Ropczycach: w 2019 r. – 191 uczniów, w 2020 r. – 194 uczniów, w 2021 r. i I kwartale 2022 r. – po 205 uczniów. Wyżej wymienione obiekty sportowe były ogólnodostępne dla mieszkańców gminy w celu uprawiania sportu i wykorzystywane na inne rodzaje aktywnego spędzania czasu wolnego.

Z obiektów sportowych korzystali uczniowie Szkoły Podstawowej nr 1 w Ropczycach: na zajęcia szkolne, sportowe, pozalekcyjne (zajęcia w ramach SKS oraz uczniowskich klubów sportowych) w 2020 r. – I kwartał 2022 r. – po 58 uczniów SKS i 20 uczniów UKS. W 2020 r. na powyższe zajęcia wykorzystano 154 dni, w 2021 r. – 313 dni, natomiast w I kwartale 2022 r. – 45 dni. W Zespole Szkół nr 3 w Ropczycach w latach 2019 – I kwartał 2022 r. nie były organizowane pozalekcyjne zajęcia sportowe na boisku wielofunkcyjnym.

Na obiektach odbywały się zajęcia sportowe organizowane przez kluby sportowe. W Szkole Podstawowej nr 1 w Ropczycach: w 2020 r. z hali sportowej korzystały trzy kluby sportowe: Klub BINGO – zajęcia tenisa stołowego – 60 zawodników, liczba wykorzystanych dni w roku – 36, Klub Akrobatyka – zajęcia z akrobatyki – 120 zawodników, liczba wykorzystanych dni w roku – 116, Klub SOCCER – zajęcia z piłki nożnej – 24 zawodników, liczba wykorzystanych dni w roku – 5; w 2021 r. z hali sportowej korzystało sześć klubów sportowych: Klub BINGO – zajęcia tenisa stołowego – 60 zawodników, liczba wykorzystanych dni w roku – 126, Klub Akrobatyka – zajęcia z akrobatyki – 120 zawodników, liczba wykorzystanych dni w roku – 210. Klub SOCCER, Klub Błękitni Ropczyce, Młodzieżowy Klub Sportowy Błękitni, Uczniowski Klub

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

Sportowy Sokół – zajęcia z piłki nożnej – 62 zawodników, liczba wykorzystanych dni w roku – 118; w I kwartale 2022 r. z hali sportowej korzystało pięć klubów sportowych: Klub BINGO – zajęcia tenisa stołowego – 85 zawodników, liczba wykorzystanych dni w roku – 36, Klub Akrobatyka – zajęcia z akrobatyki – 150 zawodników, liczba wykorzystanych dni w roku – 60, Klub SOCCER, Klub Błękitni Ropczyce, Młodzieżowy Klub Sportowy Błękitni – zajęcia z piłki nożnej – 48 zawodników, liczba wykorzystanych dni w roku – 84. W Zespole Szkół nr 3 w Ropczycach: w 2019 r. z boiska wielofunkcyjnego korzystał Podkarpacki Wojewódzki Szkolny Związek Sportowy (PWSZS) – zajęcia z piłki nożnej – 43 zawodników – liczba wykorzystanych dni w roku – 34; w 2020 r. z boiska wielofunkcyjnego korzystał PWSZS – zajęcia z piłki nożnej – 38 zawodników – liczba wykorzystanych dni w roku – 38; w 2021 r. z boiska wielofunkcyjnego korzystał PWSZS – zajęcia z piłki nożnej – 29 zawodników – liczba wykorzystanych dni w roku – 16; w I kwartale 2022 r. z boiska wielofunkcyjnego korzystał PWSZS – zajęcia z piłki nożnej – 45 zawodników – liczba wykorzystanych dni w roku – trzy. Z ww. obiektów sportowych w Szkole Podstawowej nr 1 w Ropczycach korzystali mieszkańcy – w 2020 r. w zajęciach sportowych uczestniczyło 12 mieszkańców przez cztery dni w roku. W pozostałych latach hala sportowa nie była wykorzystywana przez mieszkańców. W Zespole Szkół nr 3 w Ropczycach nie ewidencjonowano wykorzystania boiska wielofunkcyjnego przez mieszkańców.

Wykorzystanie obiektów sportowych, zawody i imprezy sportowe ograniczała pandemia Covid-19

W skontrolowanych powiatach i gminach dofinansowane obiekty sportowe wykorzystano na zawody i imprezy sportowe. Na 15 z 30 (50%) obiektów szkolnych sportowych oraz na trzy z czterech (75%) obiektów ogólnodostępnych zorganizowano zawody sportowe. Były to zawody o charakterze szkolnym (międzyszkolnym), gminnym, powiatowym, wojewódzkim i ogólnopolskim. W ramach zawodów sportowych wykorzystywany był także obiekt zaplecza szatniowo-sanitarnego przy stadionie sportowym. Ponadto dziewięć z 30 (30%) szkolnych obiektów sportowych oraz dwa z czterech (50%) ogólnodostępnych obiektów sportowych wykorzystano na różne imprezy sportowe (m.in. Dzień Sportu). Brak organizacji zawodów i imprez sportowych na niektórych obiektach spowodowany był przede wszystkim ograniczeniami związanymi z pandemią Covid-19, a także brakiem zapotrzebowania na zawody lub imprezy.

Przykłady

Powiaty

W **powiecie bytowskim** hala sportowa przy ZSZOiT była wykorzystywana na zawody sportowe: XXVIII Nauczycielski Turniej Drużyn Mieszanych w Piłce Siatkowej im. B. Pliszki dla 120 osób oraz Gminny dzień sportu i pierwszej pomocy przedmedycznej – VI edycja dla 200 osób. Ponadto w 2021 r. ZSZOiT zorganizował imprezę sportową, tj. Szkolny Turniej Piłki Siatkowej, w którym uczestniczyło 1150 uczniów.

W **powiecie rzeszowskim** na wybudowanych obiektach sportowych ZSZ w Dynowie w latach 2019–2021 organizowane zostały wewnętrzne turnieje piłki nożnej chłopców i piłki siatkowej dziewcząt. Natomiast obiektów sportowych w LO w Dynowie nie wykorzystywano na współzawodnictwo sportowe. Na szkolnych obiektach sportowych nie organizowano imprez sportowych ze względu na brak zapotrzebowania oraz obostrzenia związane z pandemią Covid-19.

Gminy

W **gminie Kobyla Góra** uczniowie Szkoły Podstawowej w Mąkoszycach brali udział w 32 zawodach i rozgrywkach, z czego jedno odbyły się na terenie sali gimnastycznej w Mąkoszycach. Uczniowie Szkoły Podstawowej w Parzynowie uczestniczyli w sześciu zawodach i rozgrywkach międzyszkolnych, jednakże na sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Parzynowie w okresie objętym kontrolą NIK nie były organizowane zawody oraz rozgrywki międzyszkolne.

W **gminie Leżajsk** w latach 2020–2022 wybudowana sala gimnastyczna w Zespole Szkół w Giedlarowej była wykorzystywana na zawody sportowe szkolne i powiatowe: turnieje piłki siatkowej i nożnej organizowane przez powiat Leżajsk, gminę i Zespół Szkół. W zawodach brało udział od 46 do 90 zawodników oraz od 25 do 69 widzów (kibiców) tych zawodów. W Szkole Podstawowej w Piskorowicach odbyły się zawody sportowe na szczelbu gminy w tenisie stołowym (indywidualne i zbiorowe) zorganizowane przez Gminny Szkolny Zespół Sportowy w Leżajsku. W zawodach tych brało udział od 80 do 110 zawodników oraz od 40 do 50 widzów. W Szkole Podstawowej w Hucisku i w Zespole Szkół w Wierzawicach nie były organizowane zawody sportowe.

W **gminie miejskiej Piotrków Trybunalski** na wybudowanym boisku do piłki nożnej i boisku wielofunkcyjnym przy ul. Żwirki 6 w Piotrkowie Trybunalskim odbywały się zawody sportowe o randze wojewódzkiej i powiatowej pod patronatem Łódzkiego Związku Piłki Nożnej – w okresie od października do listopada 2020 r. rozegrano siedem turniejów piłki nożnej (93 mecze) i 31 meczów mistrzowskich z ogólną liczbą 586 zawodników, w 2021 r. – 28 turniejów (334 mecze) i 128 meczów mistrzowskich z 2112 zawodnikami i do 31 marca 2022 r. – trzy turnieje (18 meczów) i 4 mecze mistrzowskie z 616 zawodnikami. Ponadto odbyły się rozgrywki amatorskie – w analogicznym okresie odpowiednio: 11 turniejów piłki nożnej (66 meczów) z 186 zgłoszonymi uczestnikami, 22 turnieje (132 mecze) z 185 uczestnikami, natomiast w I kwartale 2022 r. rozgrywki nie odbywały się.

W **gminie Bystrzyca Kłodzka** w zmodernizowanej sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej nr 2 w Bystrzycy Kłodzkiej w 2020 r. nie realizowano zawodów sportowych. Realizowano je w 2021 r.: Powiatowy Szkolny Związek Sportowy w Kłodzku zorganizował Powiatowy Turniej Koszykówki 3x3 (dziewczęta) – w zawodach wzięło udział 20 zawodniczek w obecności 40 widzów; Powiatowy Szkolny Związek Sportowy w Kłodzku zorganizował Powiatowy Turniej Koszykówki 3x3 (chłopcy) – w zawodach wzięło udział 20 zawodników w obecności 40 widzów; w I kwartale 2022 r.: Szkoła Podstawowa nr 2 w Bystrzycy Kłodzkiej zorganizowała Gminny Turniej Koszykówki – w zawodach wzięło udział 24 zawodników w obecności 40 widzów; Powiatowy Szkolny Związek Sportowy w Kłodzku zorganizował Powiatowy Turniej Minikoszykówki (dziewczęta) – w zawodach wzięło udział 48 zawodniczek w obecności 40 widzów oraz Powiatowy Szkolny Związek Sportowy w Kłodzku zorganizował Powiatowy Turniej Minikoszykówki (chłopcy) – w zawodach wzięło udział 48 zawodników w obecności 40 widzów. Natomiast na zmodernizowanym boisku wielofunkcyjnym wraz z bieżnią przy Szkole Podstawowej nr 2 nie organizowano zawodów i imprez sportowych. W latach 2020–2022 (I kwartał) na zmodernizowanym boisku wielofunkcyjnym przy Szkole Podstawowej nr 1 nie organizowano zawodów i imprez sportowych, a w sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej nr 2 nie były organizowane imprezy sportowe.

W **mieście Gniezno** w wybudowanej hali sportowej przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Zdziechowa zorganizowano zawody sportowe szkolne, gminne, wojewódzkie i ogólnopolskie, tj.: Liga Sołectw Gminy Gniezno – Turniej Piłki Nożnej z udziałem około 80 zawodników i 150 kibiców (2020 r.);

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

Gminny Turniej Piłki Nożnej dla Uczniów Szkół Podstawowych z udziałem około 80 zawodników i 50 kibiców (2020 r.), Turniej Oldboy Cup – pierwszy halowy turniej w piłce nożnej o puchar Wójta Gminy Gniezno z udziałem około 80 zawodników i 100 kibiców (2020 r.), Zawody Karate o Puchar Wielkopolski w Karate Tradycyjnym z udziałem około 100 zawodników i 200 kibiców (2020 r.); Ogólnopolski Wielobój Atletyczny dla dzieci w wieku 7–12 lat z udziałem 64 zawodników i 100 kibiców (2021 r.). Ponadto w 2020 r. w hali odbyły się pokazowe zajęcia hokeja na trawie „Sparujemy z Mistrzami”, prowadzone przez Polski Związek Hokeja na Trawie, w którym wzięło udział 80 osób.

Wybudowana hala sportowa przy Szkole Podstawowej nr 1 w Ropczycach i boisko wielofunkcyjne przy Zespole Szkół nr 3 w Ropczycach (**gmina Ropczyce**) oraz wybudowana sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej w Szczebankowie (**gmina Śniadowo**), po oddaniu tych obiektów do użytkowania nie były wykorzystywane na zawody i imprezy sportowe. Zgodnie ze złożonymi w toku kontroli NIK w tych jednostkach wyjaśnieniami było to spowodowane ograniczeniami związanymi z pandemią Covid-19.

Działania promocyjne i marketingowe w celu zwiększenia wykorzystania obiektów

Skontrolowane powiaty i gminy oraz zarządcy obiektów (m.in. szkoły, ośrodki sportu, itd.) prowadziły działania promocyjne i marketingowe w celu zwiększenia wykorzystania obiektów sportowych przez mieszkańców i kluby sportowe m.in. poprzez promowanie obiektów i możliwości korzystania z nich na stronach internetowych, w mediach społecznościowych, telewizji, prasie lokalnej oraz na okolicznościowych uroczystościach. Powiaty i gminy oraz zarządcy obiektów stworzyły ofertę korzystania z obiektów sportowych skierowaną do mieszkańców oraz klubów sportowych polegającą na udostępnianiu im obiektów do uprawiania sportu oraz aktywności fizycznej (m.in. w formie regulaminów określających zasady najmu obiektów i odpłatności za korzystanie z nich, zawieranych umów najmu).

Przykłady

Powiat rzeszowski

Działania promocyjne i marketingowe w LO w Dynowie realizowano poprzez zamieszczenie w mediach społecznościowych oraz na stronie internetowej szkoły artykułu o oddaniu boisk sportowych do użytkowania, wirtualnego spaceru po szkole, w tym po infrastrukturze sportowej, informacji o możliwości korzystania z boisk skierowanych do klubów sportowych z Dynowa i okolic. W ZSZ w Dynowie, w serwisie youtube zamieszczono film promujący pt. „Nowe boiska sportowe w Zespole Szkół Zawodowych w Dynowie”, zamieszczono także informacje o wybudowaniu obiektów sportowych na stronie internetowej szkoły i szkolnym Facebooku oraz artykuł o obiektach sportowych w czasopiśmie lokalnych (Dynowskim Kwartalniku Samorządowym Nr 3/3, lipiec-wrzesień 2019 r., czasopiśmie „Dynowianka”, listopad 2019 r.). O możliwościach korzystania z obiektów sportowych LO i ZSZ w Dynowie umieszczono także informacje na stronie internetowej starostwa powiatowego.

Gmina Kobyla Góra

Zarządzający salami gimnastycznymi szkoły podstawowej w Mąkoszycach oraz w Parzynowie prowadzili działania promocyjne mające na celu zwiększenie dostępności obiektu i wykorzystania go na cele sportowe przez kluby sportowe i mieszkańców gminy. Informacje o organizowanych zajęciach oraz możliwości korzystania (wynajęcia) z sal były zamieszczane na stronach internetowych gminy i szkół oraz ich profilach w serwisach społecznościowych, na tablicach

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

informacyjnych i plakatach, a także przekazywane na zebraniach z rodzicami uczniów. Szkoły nawiązały współpracę z klubami sportowymi oraz uczestniczyły w programie Ministerstwa SKS. Stawki za wynajem sal sportowych zostały ustalone w przyjętych w szkołach regulaminach.

Gmina Szemud

Urząd Gminy Szemud prowadził działania promocyjne i marketingowe poprzez zamieszczanie informacji o obiektach (boiska sportowego i krytej pływalni) i zajęciach jakie się na nich odbywają, m.in. na stronach internetowych: gminy, szkoły, Centrum Sportowego, w gminnym miesięczniku „Lesok”, w lokalnych mediach: radio Kaszebe, radio Gdańsk, telewizja ttm oraz na profilu gminy Szemud w Facebook. Gmina stworzyła ofertę wykorzystania pływalni na rzecz społeczności lokalnej, w tym uczniów szkół i mieszkańców. Stawki opłat za korzystanie z pływalni ustalone zostały przez Prezesa Zarządu Gminnego Przedsiębiorstwa Komunalnego Szemud Spółka z o.o. (zarządzającego pływalnią). Według cennika, ustalono stawki za: bilet (ulgowy i normalny), karnet (ulgowy i normalny), bilet dla seniora (60+) oraz za wynajem toru/brodzika, w dni powszednie (pon.–pt.) i wolne (sob.–niedz. i św.). Koszt ww. usług wynosił od 14 zł do 20 zł za bilet (1 h), od 130 zł do 190 zł za karnet (10 h) oraz co najmniej 90 zł (45 min.) za wynajem. Natomiast za korzystanie z boiska sportowego nie były pobierane opłaty.

Gmina miejska Piotrków Trybunalski

Prowadzono działania marketingowe polegające na jego promowaniu korzystania z boiska do piłki nożnej i wielofunkcyjnego przy ul. Żwirki 6 w Piotrkowie Trybunalskim zarządzanych przez Ośrodek Sportu i Rekreacji w Piotrkowie Trybunalskim w lokalnej telewizji i stacjach radiowych poprzez relacje z rozgrywanych na nich wydarzeń sportowych. W relacjach tych wskazywano na walory płyty boiska umożliwiającej całoroczną grę, także zimą po odśnieżeniu, jak i wykorzystania oświetlenia w sezonie jesienno-zimowym oraz wiosną, co dawało możliwość wydłużenia godzin treningów.

Gmina Nidzica

Działania promocyjne i marketingowe mające zwiększyć ogólnodostępność wybudowanej sali gimnastycznej wraz z zapleczem przy Szkole w Napiwodzie informujące o wybudowaniu i funkcjonowaniu sali gimnastycznej realizowała szkoła, umieszczając na swojej stronie internetowej, portalu społecznościowym Facebook i YouTube artykuły, zdjęcia i filmiki z uroczystości (w tym z otwarcia sali gimnastycznej) i zajęć sportowych odbywających się w sali gimnastycznej. Skutkiem podjętych działań informacyjnych było zawarcie umów na nieodpłatne korzystanie z sali gimnastycznej i zaplecza przez stowarzyszenie, klub sportowy i sołectwo. Oferta zajęć wynikająca z tych umów obejmowała zajęcia taneczne, zajęcia fitness i aerobiku oraz gry zespołowe dla mieszkańców gminy.

Gmina Kolno

Działania promocyjne i marketingowe w zakresie wykorzystania obiektu sali gimnastycznej w Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Borkowie dotyczyły rozpropagowania informacji o zakończonej inwestycji, zwłaszcza w 2021 roku, po złagodzeniu obostrzeń związanych z pandemią COVID-19. Informacje o wykonaniu zadania przekazywano m.in. za pośrednictwem strony internetowej Urzędu Gminy Kolno (www.gminakolno.pl) oraz w mediach społecznościowych (Facebook), na których informowano m.in. o wizycie radnych i sołtysów w wyremontowanej sali gimnastycznej (16 lipca 2021 r.) oraz otwarciu sali gimnastycznej (14 października 2021 r.). Informacje przekazywane były

również za pośrednictwem lokalnych mediów takich jak m.in. Radio Nadzieja. Obostrzenia związane z pandemią Covid-19 nie pozwalały zrealizować akcji promocyjnej z wykorzystaniem szkolnego obiektu na szerszą skalę. Organizowane w szkole uroczystości oraz aktywności miały swoje odzwierciedlenie w lokalnej prasie (Gazeta Gminna) i mediach (strona internetowa gminy i szkoły, profile w mediach społecznościowych Facebook). Powstało także kilka artykułów informujących o obiekcie, jego charakterystyce i odbywających się aktywnościach.

5.4.2. Zapewnienie bezpiecznych warunków korzystania z obiektów sportowych

Dobry stan techniczny obiektów sportowych

Dofinansowane obiekty sportowe i zaplecze szatniowo-sanitarne przy stadionie sportowym były większości w dobrym stanie technicznym (m.in. nawierzchnie i wyposażenie obiektów). Obiekty, zaplecze i urządzenia sportowe były właściwie utrzymane i zabezpieczone. Urządzenia w szkolnych salach gimnastycznych i halach sportowych (m.in. kosze, drabinki, itd.), których przemieszczenie się może stanowić zagrożenie dla zdrowia ćwiczących, były umocowane na stałe zgodnie z § 31 ust. 4 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach.

Zastrzeżenia do stanu technicznego części obiektu szkolnego

W gminie Nidzica, w części wybudowanej sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Napiwodzie stwierdzono niedrożności, tj. zasłonięcia kanałów wentylacji grawitacyjnej w pomieszczeniach części dydaktycznej, poluzowanie dwóch eksploatowanych gniazd elektrycznych (w sali oddziału przedszkolnego „0” i sali gimnastycznej) oraz brak kratki osłonowej w otworze wentylacyjnym na zewnętrznej ścianie sali gimnastycznej. Było to niezgodne z art. 61 pkt 1 Prawa budowlanego, który zobowiązywał właściciela lub zarządcę obiektu budowlanego do utrzymywania obiektu w należytych stanie technicznym. W toku kontroli NIK poprawiono mocowanie gniazd elektrycznych oraz udrożniono kanały wentylacji grawitacyjnej.

Nieprawidłowości w prowadzeniu książki obiektu budowlanego

Dla skontrolowanych obiektów sportowych (szkolnych i ogólnodostępnych) na ogół prawidłowo i zgodnie z przepisami prawa prowadzono książki obiektu budowlanego. Książki były zakładane w dniu przekazania obiektów do użytkowania i systematycznie prowadzone w okresie ich użytkowania. W przypadku trzech obiektów sportowych stwierdzono jednak nieprawidłowości w zakresie braku założenia książki oraz nierzetelnego jej prowadzenia.

Przykłady

Gmina Gniezno

Książkę obiektu budowlanego dla hali sportowej w Zdziechowie założono 30 sierpnia 2021 r., pomimo że pozwolenie na użytkowanie obiektu zostało wydane 23 sierpnia 2018 r. Było to niezgodne z § 2 rozporządzenia w sprawie książki obiektu budowlanego, stanowiącym, że książka powinna być założona w dniu przekazania obiektu budowlanego do użytkowania i systematycznie prowadzona przez okres jego użytkowania. Właściciel lub zarządca jest obowiązany stosownie do art. 64 ust. 1 Prawa budowlanego prowadzić dla każdego budynku książkę obiektu budowlanego, stanowiącą dokument przeznaczony do wpisów przeprowadzanych badań i kontroli stanu technicznego, remontów i przebudowy, w okresie użytkowania obiektu budowlanego. Ponadto

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

książka obiektu budowlanego była prowadzona nierzetelnie, ponieważ wpisy w niej były niekompletne. W książce nie uzupełniono danych dotyczących: protokołu odbioru obiektu, pozwolenia na użytkowanie obiektu, danych ogólnych o obiekcie wraz z wykazem dokumentacji przekazanej właścicielowi przy zakładaniu książki, planu sytuacyjnego obiektu – wymaganych w § 5 ww. rozporządzenia. Książka zawierała tylko jeden wpis w części VI. Wykaz protokołów kontroli okresowych stanu technicznego obiektu, odnoszący się do kontroli przeprowadzonej 30 sierpnia 2021 r., pomimo że wcześniej kontrole takie przeprowadzono w 2019 r. i 2020 r. W wyjaśnieniach jako przyczynę nieprawidłowości wskazano konieczność założenia nowej książki, w związku z zaginięciem podczas przeprowadzek książki obiektu z 2018 r.

Gmina Nidzica

W książce obiektu budowlanego, założonej dla budynku obejmującego salę gimnastyczną, sale lekcyjne oraz zaplecze Szkoły Podstawowej w Napiwodzie, nie ujęto przeprowadzonych w tym obiekcie w latach 2020–2021 okresowych kontroli przewodów kominowych. Było to niezgodne z wymogami z art. 64 ust. 1 Prawa budowlanego oraz § 5 pkt 4 rozporządzenia w sprawie książki obiektu budowlanego, które obligowały do ujmowania w książce m.in. badań i kontroli stanu technicznego przeprowadzanych w okresie użytkowania obiektu budowlanego. Nieprawidłowość ta wynikała z przeoczenia.

Gmina miejska Ostróda

W książce obiektu budowlanego budynku zaplecza szatniowo-sanitarnego przy stadionie sportowym, nie ujęto wpisów o przeprowadzonych pięciu kontrolach stanu technicznego, tj. przewodów kominowych (dwie kontrole z: 2 czerwca 2020 r. i 15 czerwca 2021 r.), instalacji elektrycznej (25 listopada 2021 r.), prawidłowości działania awaryjnego oświetlenia ewakuacyjnego (10 grudnia 2021 r.), stanu technicznego obiektu i instalacji sanitarnej (1 czerwca 2022 r.). Było to niezgodne z wymogami z art. 64 ust. 1 Prawa budowlanego oraz § 5 pkt 4 rozporządzenia w sprawie książki obiektu budowlanego, które obligowały do ujmowania w tej książce m.in. wpisów dotyczących protokołów kontroli oraz badań określonych w art. 62 ust. 1 i ust. 2 Prawa budowlanego w okresie użytkowania obiektu. Nieujęcie kontroli stanu technicznego w książce obiektu wynikało z niedostarczenia przez zarządcę obiektu protokołów zleconych przez tego zarządcę kontroli okresowych.

Beneficjenci lub zarządcy obiektów sportowych zapewnili prawidłowe i terminowe przeprowadzenie okresowych kontroli ich stanu technicznego. W skontrolowanych szkolnych obiektach sportowych przeprowadzone zostały okresowe kontrole stanu technicznego wymagane w Prawie budowlanym oraz kontrole zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły, w tym obiektów sportowych określone w rozporządzeniu w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach. W przypadku tylko jednego obiektu szkolnego nie został on poddany okresowej kontroli stanu technicznego.

W 2019 r. nie przeprowadzono kontroli stanu technicznego branży budowlanej i instalacji sanitarnych w Szkole Podstawowej w Napiwodzie w gminie Nidzica (budynek sali gimnastycznej wraz z zapleczem i pomieszczeniami dydaktycznymi). Stanowiło to naruszenie art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. a Prawa budowlanego, który wymagał, aby obiekty budowlane w czasie ich użytkowania były poddawane przez właściciela lub zarządcę kontroli okresowej, co najmniej raz w roku, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego

Nieprawidłowości
w realizacji przeglądów
stanu technicznego
obiektów

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

elementów budynku, budowli i instalacji narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działania czynników występujących podczas użytkowania obiektu. Powyższe wynikało z przeoczenia, ponieważ obiekt był nowy i przechodził szereg kontroli i odbiorów technicznych (we wrześniu i październiku 2018 r.), a w 2019 r. odbyła się kontrola zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z placówki na podstawie przepisów rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach. NIK zauważa jednak, że art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. a Prawa budowlanego wymaga przeprowadzenia kontroli stanu technicznego elementów budynku i instalacji narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działania czynników występujących podczas użytkowania obiektu z częstotliwością nie mniejszą niż raz w roku, a kontrole realizowane na podstawie przepisów rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach nie zwalniają właściciela lub zarządcy obiektu z takiego obowiązku.

6. ZAŁĄCZNIKI

6.1. Metodyka kontroli i informacje dodatkowe

Czy realizacja Programu Sportowa Polska była prawidłowa i przyniosła zakładane efekty?

Cel główny kontroli

- 1) Czy minister właściwy do spraw kultury fizycznej prawidłowo i rzetelnie przygotował oraz realizował Program Sportowa Polska?
- 2) Czy beneficjenci prawidłowo zrealizowali zadania inwestycyjne w ramach Programu Sportowa Polska?
- 3) Czy osiągnięto cel Programu Sportowa Polska oraz czy inwestycje służą miejscowym społecznościom do aktywnego spędzania czasu wolnego, umożliwiają masowe uprawianie sportu i współzawodnictwo sportowe?

Cele szczegółowe kontroli

Kontrolą objęto Ministerstwo Sportu i Turystyki, dwa starostwa powiatowe i 17 urzędów gminy/urzędów miasta.

Zakres podmiotowy

W Ministerstwie Sportu i Turystyki kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy o NIK, z uwzględnieniem kryteriów określonych w art. 5 ust. 1 tej ustawy, tj. legalności, gospodarności, celowości i rzetelności.

Kryteria kontroli

W starostwach powiatowych oraz w urzędach gmin/miast kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy o NIK, z uwzględnieniem kryteriów określonych w art. 5 ust. 2 tej ustawy, tj. legalności, gospodarności i rzetelności.

Lata 2018–2022 (do czasu zakończenia kontroli), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.

Okres objęty kontrolą

Czynności kontrolne w jednostkach kontrolowanych przeprowadzono w okresie od 16 marca 2022 r. do 9 sierpnia 2022 r.

Do wystąpienia pokontrolnego Minister Sportu i Turystyki zgłosił siedem zastrzeżeń. W podjętej w dniu 23 listopada 2022 r. uchwale Nr 52/2022 Kolegium NIK uwzględniło pięć zastrzeżeń w części oraz dwa zastrzeżenia w całości. Pozostałe skontrolowane jednostki zastrzeżeń nie zgłosiły.

Wystąpienia pokontrolne

Jednostki objęte kontrolą, którym przedstawiono wnioski pokontrolne, poinformowały NIK o sposobie realizacji wniosków pokontrolnych.

Wnioski pokontrolne

W 20 wystąpieniach pokontrolnych sformułowano 23 wnioski pokontrolne, z czego 16 wniosków zrealizowano, nie zrealizowano – sześciu, a jeden był w trakcie realizacji⁷⁸.

Stan realizacji wniosków pokontrolnych

W wyniku przeprowadzonej kontroli finansowe rezultaty kontroli wyniosły 3 665 659,91 zł w Urzędzie Miejskim w Tczewie.

Finansowe rezultaty kontroli

W wyniku przeprowadzonej kontroli skierowano zawiadomienie o podejrzeniu zaistnienia wykroczenia w związku z naruszeniem art. 93 pkt 9 Prawa budowlanego w Urzędzie Miejskim w Ostródzie.

Działania podjęte po zakończeniu kontroli

Kontrola pn. Realizacja Programu Sportowa Polska (P/22/017) została podjęta z inicjatywy własnej NIK, zgodnej z sugestią Komisji Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki Sejmu RP.

Pozostałe informacje

⁷⁸ Według stanu na dzień 24 listopada 2022 r.

ZAŁĄCZNIKI

Wykaz jednostek kontrolowanych

Lp.	Jednostka organizacyjna NIK przeprowadzająca kontrolę	Nazwa jednostki kontrolowanej	Imię i nazwisko kierownika jednostki kontrolowanej
1.	Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego	Ministerstwo Sportu i Turystyki	Kamil Bortniczuk
2.	Delegatura NIK w Białymstoku	Urząd Gminy Śniadowo	Rafał Pstrągowski
3.		Urząd Gminy Kolno	Józef Bogdan Wiśniewski
4.	Delegatura NIK w Gdańsku	Urząd Gminy Szemud	Ryszard Marek Kalkowski
5.		Starostwo Powiatowe w Bytowie	Leszek Waszkiewicz
6.		Urząd Miejski w Tczewie	Mirosław Pobłocki
7.	Delegatura NIK w Łodzi	Urząd Miasta Piotrkowa Trybunalskiego	Krzysztof Chojniak
8.		Urząd Gminy w Łęczycy	Jacek Rogoziński
9.		Urząd Miasta Zduńska Wola	Konrad Pokora
10.	Delegatura NIK w Olsztynie	Urząd Miejski w Nidzicy	Jacek Kosmala
11.		Urząd Miejski w Ostródzie	Zbigniew Michalak
12.	Delegatura NIK w Poznaniu	Urząd Gminy Gniezno	Maria Suplicka
13.		Urząd Miasta i Gminy Czarniejewo	Tadeusz Józef Szymanek
14.		Urząd Gminy Kobyła Góra	Wiesław Berski
15.	Delegatura NIK w Rzeszowie	Urząd Miejski w Ropczycach	Bolesław Bujak
16.		Urząd Gminy Leżajsk	Krzysztof Sobejko
17.		Starostwo Powiatowe w Rzeszowie	Józef Jodłowski
18.	Delegatura NIK we Wrocławiu	Urząd Gminy Czernica	Włodzimierz Chlebosz
19.		Urząd Miejski w Kamieńcu Żąbkowickim	Marcin Bartłomiej Czerniec
20.		Urząd Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka	Renata Surma

Wykaz ocen kontrolowanych jednostek

Lp.	Nazwa jednostki kontrolowanej	Ocena kontrolowanej działalności*	Stany mające wpływ na wydaną ocenę:	
			prawidłowe:	nieprawidłowe:
1.	Ministerstwo Sportu i Turystyki	w formie opisowej	Prawidłowe i rzetelne przygotowanie oraz ogłoszenie Programu Sportowa Polska (edycja 2018–2022). Wprowadzenie w Programie, od 2020 r. dofinansowania zadań o charakterze priorytetowym budowy pierwszej pełnowymiarowej sali gimnastycznej w gminie, pierwszej pływalni o długości 25 m w powiecie lub pierwszej pływalni o długości min. 16 m w gminie. Prawidłowe rozliczanie zadań inwestycyjnych. Osiągnięcie efektów realizacji Programu w latach 2018–2022 (do 31 marca), wybudowano ogółem 499 obiektów infrastruktury sportowej, w tym 408 obiektów przyszkolnych i 91 obiektów ogólnodostępnych, zmodernizowano 131 obiektów służących klubom sportowym oraz przebudowano 71 i wyremontowano 76 obiektów przyszkolnych.	1. Udzielenie dofinansowania w ramach Programu Sportowa Polska (edycja 2018–2021) nierzetelnie na podstawie nieprzejrzystych i niezapewniających równego traktowania wnioskodawców zasad oceniania wniosków o dofinansowanie. 2. Niezaakceptowanie przez przewodniczącego Zespołu stosowanych w ocenie wniosków w Programie (edycja 2018) kryteriów oceny ekonomicznej, technicznej i sportowej oraz przypisanych im wag punktowych (dla grupy I, II i III zadań). 3. Brak wymaganych informacji o wnioskach zaopiniowanych negatywnie oraz odrzuconych z przyczyn formalnych w dokumentacji skontrolowanych postępowań oceny wniosków o dofinansowanie w Programie (edycja 2018–2021). 4. Nierzetelne rozliczenie jednego zadania inwestycyjnego (gminy Czerniejewo) na podstawie faktur zawierających nieprawidłowe kwoty dofinansowania ze środków FRKF, niezgodne z kwotami rozliczonymi przez Ministerstwo. 5. Niewprowadzenie potwierdzenia spełnienia przez beneficjentów wymogów Programu w zakresie braku przekroczenia progów dofinansowania w stosunku do wydatków kwalifikowanych, progów wydatków kwalifikowanych na wykonanie elementów dodatkowych i obsługę inwestorską, a także rozliczenia wydatków na zakup sprzętu do utrzymania sportowej funkcjonalności obiektu. 6. Nieopracowanie i nieprzedłożenie Radzie Ministrów projektu dokumentu strategicznego w obszarze sportu, w tym dotyczącego rozwoju infrastruktury sportowej, obowiązującego po 2020 roku. 7. Niezapewnienie dokonania ewaluacji Programu Sportowa Polska oraz niewprowadzenie mechanizmu ewaluacji realizacji celu Programu i celów określonych dla grup zadań inwestycyjnych (I, II, III), w tym m.in. wykorzystania obiektów sportowych przez uczniów i lokalne społeczności (kluby sportowe, mieszkańcy).
2.	Urząd Gminy Śniadowo	w formie opisowej	Realizacja zadania inwestycyjnego zgodnie z głównymi założeniami Programu Sportowa Polska i umową o dofinansowanie. Wykorzystanie obiektów sportowych przez dzieci i młodzież szkolną, kluby sportowe i mieszkańców do aktywnego spędzania czasu wolnego i uprawiania sportu oraz na współzawodnictwo sportowe.	1. Uznanie za wydatki kwalifikowane wyższej od dopuszczalnej wysokości wydatków na wykonanie elementów dodatkowych związanych z zadaniem inwestycyjnym. 2. Niezapewnienie osobom z niepełnosprawnościami pełnej dostępności do nowo wybudowanego obiektu sali gimnastycznej wraz częścią socjalną w Szkole Podstawowej w Szczepankowie.

Lp.	Nazwa jednostki kontrolowanej	Ocena kontrolowanej działalności*	Stany mające wpływ na wydaną ocenę:	
			prawidłowe:	nieprawidłowe:
3.	Urząd Gminy Kolno	w formie opisowej	Realizacja zadania inwestycyjnego zgodnie z głównymi założeniami Programu Sportowa Polska i umową o dofinansowanie. Wykorzystanie obiektów sportowych przez dzieci i młodzież szkolną, kluby sportowe i mieszkańców do aktywnego spędzania czasu wolnego i uprawiania sportu oraz na współzawodnictwo sportowe.	Nieterminowe przekazanie (z trzydniowym opóźnieniem) do Ministerstwa rozliczenia dofinansowania na realizację zadania w zakresie rzeczowo-finansowym.
4.	Urząd Gminy Szemud	pozytywna	Realizacja zadania inwestycyjnego zgodnie z głównymi założeniami Programu Sportowa Polska i umową o dofinansowanie. Wykorzystanie obiektów sportowych przez dzieci i młodzież szkolną, kluby sportowe i mieszkańców do aktywnego spędzania czasu wolnego i uprawiania sportu oraz na współzawodnictwo sportowe.	Nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości mających wpływ na ocenę.
5.	Starostwo Powiatowe w Bytowie	pozytywna	Realizacja zadania inwestycyjnego zgodnie z głównymi założeniami Programu Sportowa Polska i umową o dofinansowanie. Wykorzystanie obiektów sportowych przez dzieci i młodzież szkolną, kluby sportowe i mieszkańców do aktywnego spędzania czasu wolnego i uprawiania sportu oraz na współzawodnictwo sportowe.	Nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości mających wpływ na ocenę.

Lp.	Nazwa jednostki kontrolowanej	Ocena kontrolowanej działalności*	Stany mające wpływ na wydaną ocenę:	
			prawidłowe:	nieprawidłowe:
6.	Urząd Miejski w Tczewie	w formie opisowej	Realizacja zadania inwestycyjnego zgodnie z głównymi założeniami Programu Sportowa Polska i umową o dofinansowanie. Wykorzystanie obiektów sportowych przez dzieci i młodzież szkolną, kluby sportowe i mieszkańców do aktywnego spędzania czasu wolnego i uprawiania sportu oraz na współzawodnictwo sportowe.	1. Załączenie do wniosku o wydanie pozwolenia na użytkowanie Stadionu po zakończeniu I etapu budowy, oświadczenia kierownika budowy o wykonaniu obiektu budowlanego niezgodnie z projektem budowlanym i zgodnie z warunkami pozwolenia na budowę, które nie zostało potwierdzone przez projektanta, pomimo takiego wymogu, wynikającego z przepisów art. 57 ust. 2 Prawa budowlanego. 2. Nieodebranie od wykonawcy dokumentacji projektowej oświadczenia o braku lub istnieniu okoliczności, o których mowa w art. 17 ust. 1 ustawy Pzp z 2004 r., pomimo wykonywania przez niego czynności w postępowaniu, a także zawarcie w protokole postępowania o udzielenie ww. zamówienia nierzetelnych danych o wartości zamówienia i dacie jej ustalenia, 3. Dwukrotna zmiana terminu realizacji umowy o wykonanie zadania, pomimo że nie wystąpiły okoliczności przewidziane w art. 144 ust. 1 ustawy Pzp z 2004 r. 4. Nieprzebranie uregulowań wewnętrznych przy udzieleniu zamówienia na dostawę i montaż klatki do rzutu młotem i dyskiem w zakresie sporządzania wniosku o wszczęcie postępowania, treści zapytania ofertowego i protokołu z czynności postępowania.
7.	Urząd Miasta Piotrkowa Trybunalskiego	pozytywna	Realizacja zadania inwestycyjnego zgodnie z głównymi założeniami Programu Sportowa Polska i umową o dofinansowanie. Wykorzystanie obiektów sportowych przez dzieci i młodzież szkolną, kluby sportowe i mieszkańców do aktywnego spędzania czasu wolnego i uprawiania sportu oraz na współzawodnictwo sportowe.	Nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości mających wpływ na ocenę.
8.	Urząd Gminy w Łęczycy	w formie opisowej	Realizacja zadania inwestycyjnego zgodnie z głównymi założeniami Programu Sportowa Polska i umową o dofinansowanie. Wykorzystanie obiektów sportowych przez dzieci i młodzież szkolną, kluby sportowe i mieszkańców do aktywnego spędzania czasu wolnego i uprawiania sportu oraz na współzawodnictwo sportowe.	Brak zapewnienia przez wójta właściwego nadzoru nad powierzoną szkole salą gimnastyczną, w której urządzenia i sprzęt sportowy sali gimnastycznej i siłowni nie posiadały tablic informacyjnych określających zasady bezpiecznego z nich korzystania.

Lp.	Nazwa jednostki kontrolowanej	Ocena kontrolowanej działalności*	Stany mające wpływ na wydaną ocenę:	
			prawidłowe:	nieprawidłowe:
9.	Urząd Miasta Zduńska Wola	pozytywna	Realizacja zadania inwestycyjnego zgodnie z głównymi założeniami Programu Sportowa Polska Wykorzystanie obiektów sportowych przez dzieci i młodzież szkolną, kluby sportowe i mieszkańców do aktywnego spędzania czasu wolnego i uprawiania sportu oraz na współzawodnictwo sportowe.	Nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości mających wpływ na ocenę.
10.	Urząd Miejski w Nidzicy	w formie opisowej	Realizacja zadania inwestycyjnego zgodnie z głównymi założeniami Programu Sportowa Polska i umową o dofinansowanie. Wykorzystanie obiektów sportowych przez dzieci i młodzież szkolną, kluby sportowe i mieszkańców do aktywnego spędzania czasu wolnego i uprawiania sportu oraz na współzawodnictwo sportowe.	1. Udostępnienie SIWZ na stronie internetowej Urzędu czwartego dnia po zamieszczeniu ogłoszenia o zamówieniu w Biuletynie Zamówień Publicznych, co było niezgodne z art. 42 ust. 1 ustawy Pzp z 2004 r. 2. Umieszczenie w protokole postępowania o udzielenie zamówienia publicznej daty udostępnienia SIWZ na stronie internetowej bip.nidzica.pl niezgodnie ze stanem faktycznym. 3. Brak w omówieniu na roboty budowlane w zakresie zadania inwestycyjnego wymaganych w art. 142 ust. 5 pkt 2 i 3 ustawy Pzp z 2004 r. postanowień w zakresie zasad wprowadzania zmian wysokości wynagrodzenia należnego wykonawcy w przypadku zmiany: 1) wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę albo wysokości minimalnej stawki godzinowej, ustalonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę; 2) zasad podlegania ubezpieczeniom społecznym lub ubezpieczeniu zdrowotnemu lub wysokości stawki składki na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne. 4. Niesporządzenie wniosku o wszczęcie postępowania dotyczącego zamówienia zakupu piłkochwytyw i siatek ochronnych wraz z montażem, pomimo wymogu określonego w § 4 ust. 1 wewnętrznego regulaminu udzielenia zamówień. 5. Nierzetelne przeprowadzenie czynności odbioru robót budowlanych, ponieważ w ich toku nie stwierdzono, że dwie toalety (jedna ogólnodostępna z korytarza budynku oraz jedna dostępna z sali oddziału przedszkolnego „0”), które wg projektu budowlanego miały być dostosowane dla osób z niepełnosprawnością ruchową, nie posiadają wymaganej przestrzeni manewrowej. Ponadto nie zapewniono przystosowania dla osób z niepełnosprawnościami co najmniej jednego z ogólnodostępnych pomieszczeń higienicznosanitarnych z przestrzenią manewrową o wymiarach co najmniej 1,5 m x 1,5 m, co było niezgodne z § 86 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.

Lp.	Nazwa jednostki kontrolowanej	Ocena kontrolowanej działalności*	Stany mające wpływ na wydaną ocenę:	
			prawidłowe:	nieprawidłowe:
10.	Urząd Miejski w Nidzicy	w formie opisowej	6. Nieprzeprowadzenie kontroli stanu technicznego branży budowlanej i instalacji sanitarnych obejmującego część budynku Szkoły Podstawowej w Napiwodzie (budynek sali gimnastycznej wraz z zapleczem i pomieszczeniami dydaktycznymi). 7. Nieujęcie w książce obiektu budowlanego, założonej dla budynku obejmującego salę gimnastyczną, sale lekcyjne oraz zaplecze Szkoły Podstawowej w Napiwodzie, wpisów o przeprowadzonych w tym obiekcie, w latach 2020–2021, okresowych kontrolach przewodów kominowych. 8. Zasłonięcie kanałów wentylacji grawitacyjnej w pomieszczeniach części dydaktycznej oraz poluzowanie dwóch eksploatowanych gniazd elektrycznych (w sali oddziału przedszkolnego „0” i sali gimnastycznej).	1. Nierzetelne przeprowadzenie czynności odbioru robót budowlanych w zakresie przystosowania obiektu do potrzeb osób z niepełnosprawnościami wymaganych w dokumentacji projektowej zadania. 2. Niewystąpienie do Ministra z wnioskiem o dokonanie zmiany umowy o dofinansowanie, pomimo zmiany zakresu rzeczowego zadania. 3. Nieujęcie w książce obiektu budowlanego, założonej dla budynku zaplecza szatniowo-sanitarnego, wpisów o przeprowadzonych w tym obiekcie, pięciu kontrolach stanu technicznego: przewodów kominowych, instalacji elektrycznej, prawidłowości działania awaryjnego oświetlenia ewakuacyjnego oraz stanu technicznego obiektu i instalacji sanitarnej.
11.	Urząd Miejski w Ostródzie	w formie opisowej	Realizacja zadania inwestycyjnego zgodnie z głównymi założeniami Programu Sportowa Polska i umową o dofinansowanie. Wykorzystanie obiektów sportowych przez dzieci i młodzież szkolną, kluby sportowe i mieszkańców do aktywnego spędzania czasu wolnego i uprawiania sportu oraz na współzawodnictwo sportowe.	Realizacja zadania inwestycyjnego zgodnie z głównymi założeniami Programu Sportowa Polska i umową o dofinansowanie. Wykorzystanie obiektów sportowych przez dzieci i młodzież szkolną, kluby sportowe i mieszkańców do aktywnego spędzania czasu wolnego i uprawiania sportu oraz na współzawodnictwo sportowe.
12.	Urząd Gminy Kobyła Góra	pozytywna		Nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości mających wpływ na ocenę.

Lp.	Nazwa jednostki kontrolowanej	Ocena kontrolowanej działalności*	Stany mające wpływ na wydaną ocenę:	
			prawidłowe:	nieprawidłowe:
13.	Urząd Gminy Gnieszno	w formie opisowej	Realizacja zadania inwestycyjnego zgodnie z głównymi założeniami Programu Sportowa Polska i umową o dofinansowanie. Wykorzystanie obiektów sportowych przez dzieci i młodzież szkolną, kluby sportowe i mieszkańców do aktywnego spędzania czasu wolnego i uprawiania sportu oraz na współzawodnictwo sportowe.	1. Niezamieszczenie potwierdzenia sprawdzenia jednej z pięciu faktur, dokumentujących całość wydatków poniesionych na inwestycję, pod względem merytorycznym oraz zamieszczenie numerów pozycji z harmonogramu rzeczowo-finansowego zadania, które nie w pełni odpowiadają wydatkom w fakturach. 2. Zaniechanie zobowiązania wykonawcy do przedłużenia zabezpieczenia lub wniesienia nowego zabezpieczenia na kolejny okres po upływie ważności gwarancji ubezpieczeniowej. 3. Przekazanie ogłoszenia o udzieleniu zamówienia do Urzędu Publikacji Unii Europejskiej z przekroczeniem terminu określonego w art. 95 ust. 2 ustawy Pzp z 2004 r. 4. Nieudokumentowanie zamieszczenia ogłoszenia o zamówieniu w miejscu publicznie dostępnym w siedzibie zamawiającego. 5. Niewnioskowanie o dokonanie zmian w umowie o dofinansowanie pomimo zmiany zakresu rzeczowego zadania inwestycyjnego oraz zwiększenia wartości inwestycji powyżej 5% całkowitej jej wartości. 6. Niewyksięgowanie hali sportowej z ewidencji bilansowej środków trwałych Urzędu i nieuwjęcie jej w ewidencji szkoły ani na podstawie decyzji, ani protokołu. 7. Założenie książki obiektu budowlanego 30 sierpnia 2021 r., po uzyskaniu pozwolenia na użytkowanie obiektu (wydane 23 sierpnia 2018 r.), co było niezgodne z § 2 rozporządzenia w sprawie książki obiektu budowlanego, w związku z art. 64 ust. 1 Prawa budowlanego. 8. Nierzetelne prowadzenie książki obiektu budowlanego, niezwierającej danych dotyczących: protokołu odbioru obiektu, pozwolenia na użytkowanie obiektu, danych ogólnych o obiekcie wraz z wykazem dokumentacji przekazanej właścicielowi przy zakładaniu książki, planu sytuacyjnego obiektu.
14.	Urząd Miasta i Gminy Czerniejewo	w formie opisowej	Realizacja zadania inwestycyjnego zgodnie z głównymi założeniami Programu Sportowa Polska i umową o dofinansowanie. Wykorzystanie obiektów sportowych przez dzieci i młodzież szkolną, kluby sportowe i mieszkańców do aktywnego spędzania czasu wolnego i uprawiania sportu oraz na współzawodnictwo sportowe.	1. Nieprawidłowy opis faktur wystawionych przez wykonawcę robót budowlanych zawierających kwoty dofinansowania wydatków ze środków FRKF niezgodne z rozliczeniem dofinansowania złożonym do Ministerstwa. 2. Niewyegzekwowanie rzetelnej realizacji umowy z inspektorem nadzoru inwestorskiego w zakresie odnotowania w dzienniku budowy zdarzeń i okoliczności zachodzących w toku wykonywania robót budowlanych.

Lp.	Nazwa jednostki kontrolowanej	Ocena kontrolowanej działalności*	Stany mające wpływ na wydaną ocenę:	
			prawidłowe:	nieprawidłowe:
15.	Urząd Miejski w Ropczycach	pozytywna	Realizacja zadania inwestycyjnego zgodnie z głównymi założeniami Programu Sportowa Polska i umową o dofinansowanie. Wykorzystanie obiektów sportowych przez dzieci i młodzież szkolną, kluby sportowe i mieszkańców do aktywnego spędzania czasu wolnego i uprawiania sportu oraz na współzawodnictwo sportowe.	Nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości mających wpływ na ocenę.
16.	Urząd Gminy w Leżajsku	pozytywna	Realizacja zadania inwestycyjnego zgodnie z głównymi założeniami Programu Sportowa Polska i umową o dofinansowanie. Wykorzystanie obiektów sportowych przez dzieci i młodzież szkolną, kluby sportowe i mieszkańców do aktywnego spędzania czasu wolnego i uprawiania sportu oraz na współzawodnictwo sportowe.	Nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości mających wpływ na ocenę.
17.	Starostwo Powiatowe w Rzeszowie	pozytywna	Realizacja zadania inwestycyjnego zgodnie z głównymi założeniami Programu Sportowa Polska i umową o dofinansowanie. Wykorzystanie obiektów sportowych przez dzieci i młodzież szkolną, kluby sportowe i mieszkańców do aktywnego spędzania czasu wolnego i uprawiania sportu oraz na współzawodnictwo sportowe.	Nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości mających wpływ na ocenę.

Lp.	Nazwa jednostki kontrolowanej	Ocena kontrolowanej działalności*	Stany mające wpływ na wydaną ocenę:	
			prawidłowe:	nieprawidłowe:
18.	Urząd Gminy Czernica	pozytywna	Realizacja zadania inwestycyjnego zgodnie z głównymi założeniami Programu Sportowa Polska i umową o dofinansowanie. Wykorzystanie obiektów sportowych przez dzieci i młodzież szkolną, kluby sportowe i mieszkańców do aktywnego spędzania czasu wolnego i uprawiania sportu oraz na współzawodnictwo sportowe.	1. Niewskazanie w protokole postępowania o udzielenie zamówienia publicznego osób pełniących nadzór nad realizacją udzielonego zamówienia. 2. Sporządzanie protokołów z zapytań ofertowych niezgodnie ze wzorem określonym w regulacjach wewnętrznych w sprawie udzielania zamówień.
19.	Urząd Miejski w Kamieńcu Ząbkowickim	w formie opisowej	Realizacja zadania inwestycyjnego zgodnie z głównymi założeniami Programu Sportowa Polska i umową o dofinansowanie. Wykorzystanie obiektów sportowych przez dzieci i młodzież szkolną, kluby sportowe i mieszkańców do aktywnego spędzania czasu wolnego i uprawiania sportu oraz na współzawodnictwo sportowe.	1. Nieterminowe przekazywanie Ministrowi sprawozdań kwartalnych z realizacji zadania inwestycyjnego. 2. Nieterminowe przekazywanie Ministrowi rozliczenia dofinansowania zadania inwestycyjnego (w zakresie rzeczowym i finansowym). 3. Niezgłoszenie do odpowiedniego organu administracji architektoniczno- budowlanej zamiaru modernizacji namiotowej hali sportowej w zakresie m.in. wymiany powłok ścian obiektu.
20.	Urząd Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka	pozytywna	Realizacja zadania inwestycyjnego zgodnie z głównymi założeniami Programu Sportowa Polska i umową o dofinansowanie. Wykorzystanie obiektów sportowych przez dzieci i młodzież szkolną, kluby sportowe i mieszkańców do aktywnego spędzania czasu wolnego i uprawiania sportu oraz na współzawodnictwo sportowe.	Nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości mających wpływ na ocenę.

*) pozytywna/negatywna/w formie opisowej

6.2. Analiza stanu prawnego i uwarunkowań organizacyjno- -ekonomicznych

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o sporcie, sportem są wszelkie formy aktywności fizycznej, które przez uczestnictwo doraźne lub zorganizowane wpływają na wypracowanie lub poprawienie kondycji fizycznej i psychicznej, rozwój stosunków społecznych lub osiągnięcie wyników sportowych na wszelkich poziomach. Za sport, stosowanie do art. 2 ust. 1a ww. ustawy uważa się również współzawodnictwo oparte na aktywności intelektualnej, którego celem jest osiągnięcie wyniku sportowego. Sport wraz z wychowaniem fizycznym i rehabilitacją ruchową składają się na kulturę fizyczną (art. 2 ust. 2 ww. ustawy). Zgodnie z art. 29 ust. 1 ustawy o sporcie minister właściwy do spraw kultury fizycznej może dofinansowywać uprawianie lub organizowanie sportu oraz jego promocję.

W myśl art. 15 pkt 1–3 ustawy o działach administracji rządowej dział administracji rządowej kultura fizyczna obejmuje sprawy sportu, wychowania fizycznego i rehabilitacji ruchowej. Zgodnie z § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2017 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Sportu i Turystyki⁷⁹, kierował on działem administracji rządowej kultura fizyczna. Stosownie do § 1 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 listopada 2019 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Sportu⁸⁰, utworzono Ministerstwo Sportu w drodze przekształcenia dotychczasowego Ministerstwa Sportu i Turystyki. Ministerstwo Sportu zostało zniesione z dniem 1 marca 2021 r. na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 lutego 2021 r. w sprawie zniesienia Ministerstwa Sportu⁸¹. Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu zostało utworzone 1 marca 2021 r.⁸² Od dnia 26 października 2021 r. utworzono Ministerstwo Sportu i Turystyki⁸³. Do 14 listopada 2019 r. ww. działem administracji rządowej kierował Minister Sportu i Turystyki, od 15 listopada 2019 r. Minister Sportu, zgodnie z rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2019 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Sportu⁸⁴, na mocy którego Minister Sportu kierował działem kultura fizyczna od 15 listopada do 5 grudnia 2019 r., (kiedy z mocą wsteczną weszło w życie rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2019 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Sportu⁸⁵), od 6 października 2020 r. Minister Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu (§ 1 ust. 2 pkt 1 i 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 6 października 2020 r.

Ustawa o sporcie

Minister Sportu
i Turystyki/Minister
Sportu/Minister
Kultury, Dziedzictwa
Narodowego i Sportu

⁷⁹ Dz. U. poz. 2318. Rozporządzenie utraciło moc z dniem 15 listopada 2019 r.

⁸⁰ Dz. U. poz. 2292. Rozporządzenie weszło w życie z dniem 21 listopada 2019 r. z mocą od 15 listopada 2019 r.

⁸¹ Dz. U. poz. 359.

⁸² Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 lutego 2021 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu (Dz. U. poz. 360). Rozporządzenie utraciło moc z dniem 26 października 2021 r.

⁸³ Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Sportu i Turystyki (Dz. U. poz. 1953). Rozporządzenie weszło w życie z mocą od dnia 26 października 2021 r.

⁸⁴ Dz. U. poz. 2253.

⁸⁵ Dz. U. poz. 2380.

w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu⁸⁶), a od dnia 26 października 2021 r. Minister Sportu i Turystyki (§ 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Sportu i Turystyki⁸⁷).

Powiaty i gminy

Tworzenie warunków, w tym organizacyjnych, sprzyjających rozwojowi sportu stanowi zadanie własne jednostek samorządu terytorialnego na podstawie art. 27 ust. 1 i 3 ustawy o sporcie, bez naruszania uprawnień jednostek samorządu terytorialnego do wspierania kultury fizycznej na podstawie przepisów odrębnych. Jednostki samorządu terytorialnego mogą przyjmować programy dotyczące rozwoju sportu, w tym rozwoju infrastruktury sportowej. Zgodnie z art. 30 ust. 1 ww. ustawy, w jst mogą działać rady sportu powołane przez właściwe organy wykonawcze spośród przedstawicieli organizacji i instytucji realizujących zadania w zakresie kultury fizycznej. Do zadań rady sportu należy w szczególności opiniowanie strategii rozwoju gmin, powiatów i województw w zakresie kultury fizycznej oraz programów rozwoju bazy sportowej na danym terenie, w tym w szczególności miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie dotyczącym terenów wykorzystywanych na cele kultury fizycznej (art. 30 ust. 3 pkt 1 i 3 ustawy o sporcie).

Stosownie do art. 4 ust. 1 pkt 8 i 19 ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym⁸⁸, powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie kultury fizycznej i turystyki oraz utrzymania powiatowych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym⁸⁹, w art. 7 wymienia zadania własne gminy, do których należą w szczególności sprawy kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych (art. 7 ust. 1 pkt 10), a także utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych (art. 7 ust. 1 pkt 15).

Finansowanie zadań z FRKF

Na podstawie art. 86 ust. 1 ustawy o grach hazardowych utworzono Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej, będący państwowym funduszem celowym, którego dysponentem jest minister właściwy do spraw kultury fizycznej. Stosownie do art. 86 ust. 4 ww. ustawy wydatki z Funduszu są przeznaczone m.in. na przebudowę, remonty i dofinansowanie inwestycji obiektów sportowych. W latach 2018–2022 szczegółowe warunki uzyskiwania dofinansowania realizacji zadań z zakresu przebudowy, remontów i inwestycji obiektów sportowych, tryb składania wniosków o dofinansowanie oraz przekazywania środków z Funduszu regulowały przepisy rozporządzeń Ministra Sportu i Turystyki, tj. rozporządzenia z dnia 25 września 2017 r. i rozporządzenia z dnia 12 sierpnia 2019 r.

⁸⁶ Dz. U. z 2021 r. poz. 970.

⁸⁷ Dz. U. poz. 1946.

⁸⁸ Dz. U. z 2022 r. poz. 1526.

⁸⁹ Dz. U. z 2022 r. poz. 559, ze zm.

Zgodnie z § 5 rozporządzenia z dnia 25 września 2017 r., w celu dofinansowania realizacji zadań inwestycyjnych ze środków Funduszu minister właściwy do spraw kultury fizycznej ogłasza programy inwestycyjne. Wymagane informacje w ogłoszeniu programu inwestycyjnego oraz obowiązek zamieszczenia ogłoszenia programu w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej ministra określono odpowiednio w § 6 ust. 1 i 3 ww. rozporządzenia. W § 7 ust. 1–4 ww. rozporządzenia określono odpowiednio zasady, termin składania oraz wymogi i załączniki do wniosków inwestycyjnych. Zgodnie z § 4 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia dofinansowanie realizacji zadania inwestycyjnego ze środków Funduszu może wynieść do 50% wydatków kwalifikowanych tego zadania, a dofinansowanie realizacji zadania inwestycyjnego ze środków Funduszu może wynieść do 70% wydatków kwalifikowanych w przypadku realizacji zadania: 1) dotyczącego szkoły mistrzostwa sportowego w zakresie obiektów sportowych niezbędnych dla prowadzonego szkolenia sportowego; 2) realizowanego przez akademię wychowania fizycznego; 3) realizowanego w gminach, o których mowa w art. 20 ust. 6 pkt 1 ustawy o dochodach jst; 4) z zakresu budowy pełnowymiarowej sali gimnastycznej w gminie, która nie posiada takiego obiektu. Podstawę do zawarcia umowy o dofinansowanie z wnioskodawcą stanowi wniosek inwestycyjny, zaakceptowany przez ministra (§ 11 ust. 1 ww. rozporządzenia). Elementy, jakie w szczególności powinna zawierać umowa o dofinansowanie wskazano w § 11 ust. 2 ww. rozporządzenia. W przypadku stwierdzenia wykorzystania dofinansowania niezgodnie z przeznaczeniem, pobrania nienależnie lub w nadmiernej wysokości oraz w odniesieniu do zwrotu dofinansowania niewykorzystanego stosuje się przepisy ustawy o finansach publicznych w zakresie dotyczącym dotacji udzielanych z budżetu państwa (§ 11 ust. 3 ww. rozporządzenia).

Zgodnie z § 5 rozporządzenia z dnia 12 sierpnia 2019 r., w celu dofinansowania realizacji zadań inwestycyjnych ze środków Funduszu minister właściwy do spraw kultury fizycznej ogłasza programy inwestycyjne. Wymagane informacje w ogłoszeniu programu inwestycyjnego oraz obowiązek zamieszczenia ogłoszenia programu w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej ministra określono odpowiednio w § 6 ust. 1 i 3 ww. rozporządzenia. W § 7 ust. 1–4 ww. rozporządzenia określono odpowiednio zasady, termin składania oraz wymogi i załączniki do wniosków inwestycyjnych. Zgodnie z § 4 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia dofinansowanie realizacji zadania inwestycyjnego ze środków Funduszu może wynieść do 50% wydatków kwalifikowanych tego zadania, a dofinansowanie realizacji zadania inwestycyjnego ze środków Funduszu może wynieść do 70% wydatków kwalifikowanych w przypadku realizacji zadania: 1) dotyczącego szkoły mistrzostwa sportowego w zakresie obiektów sportowych niezbędnych dla prowadzonego szkolenia sportowego; 2) realizowanego przez akademię wychowania fizycznego; 3) realizowanego w gminach, o których mowa w art. 20 ust. 6 pkt 1 ustawy o dochodach jst; 4) dotyczącego budowy pełnowymiarowej sali gimnastycznej w gminie, która nie posiada takiego obiektu. Podstawę do zawarcia umowy o dofinansowanie z wnioskodawcą stanowi wniosek inwestycyjny, zaakceptowany przez ministra (§ 12 ust. 1 ww. rozporządzenia). Elementy, jakie w szczególności powinna zawierać

umowa o dofinansowanie wskazano w § 12 ust. 2 ww. rozporządzenia. W przypadku stwierdzenia wykorzystania dofinansowania niezgodnie z przeznaczeniem, pobrania nienależnie lub w nadmiernej wysokości oraz w odniesieniu do zwrotu dofinansowania niewykorzystanego stosuje się przepisy ustawy o finansach publicznych w zakresie dotyczącym dotacji udzielanych z budżetu państwa (§ 12 ust. 3 ww. rozporządzenia).

Finansowanie zadań inwestycyjnych przez jst

Zgodnie z art. 27 ust. 1 ustawy o sporcie, tworzenie warunków, w tym organizacyjnych, sprzyjających rozwojowi sportu stanowi zadanie własne jednostek samorządu terytorialnego. W celu wsparcia organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego mogą określić, w drodze uchwały, warunki i tryb finansowania zadania własnego w zakresie rozwoju sportu (art. 27 ust. 2 ww. ustawy). Stosownie do art. 44 ust. 3 pkt 1–3 ustawy o finansach publicznych wydatki publiczne powinny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad: uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów, optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów; w sposób umożliwiający terminową realizację zadań; w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

Stosowanie przepisów Prawa zamówień publicznych

W umowach o dofinansowanie na realizację zadań inwestycyjnych Minister określił, że wnioskodawca jest zobowiązany stosować przepisy o zamówieniach publicznych w zakresie, w jakim Prawo zamówień publicznych z 2004 r. ma zastosowanie do wnioskodawcy i realizowanego zadania inwestycyjnego. Zasady, tryby udzielania zamówień publicznych oraz obowiązki zamawiającego zostały określone w Prawie zamówień publicznych z 2004 r. (ustawa została uchylona z dniem 1 stycznia 2021 r.). Od dnia 1 stycznia 2021 r. do udzielania zamówień publicznych stosuje się przepisy Prawa zamówień publicznych z 2019 r.

Stosowanie przepisów Prawa budowlanego

Prawo budowlane normuje działalność obejmującą sprawy projektowania, budowy, utrzymania i rozbioru obiektów budowlanych oraz określa zasady działania organów administracji publicznej w tych dziedzinach. Uczestnikami procesu budowlanego są inwestor, projektant, inspektor nadzoru inwestorskiego, kierownik budowy lub kierownik robót (art. 17 pkt 1–4 Prawa budowlanego). Do obowiązków inwestora należy m.in. zorganizowanie procesu budowy przez zapewnienie m.in. opracowania projektów oraz wykonania i odbioru robót budowlanych (art. 18 ust. 1 pkt 1 i 4 Prawa budowlanego). Stosownie do art. 28 ust. 1 Prawa budowlanego roboty budowlane można rozpocząć jedynie na podstawie ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę, z zastrzeżeniem art. 29–31. Decyzję o pozwoleniu na budowę wydaje organ administracji architektoniczno-budowlanej (art. 28 ust. 1a Prawa budowlanego). Do użytkowania obiektu budowlanego, na budowę którego wymagana jest decyzja o pozwoleniu na budowę albo zgłoszenie budowy, o której mowa w art. 29 ust. 1 pkt 1–2, można przystąpić, z zastrzeżeniem art. 55 i art. 57, po zawiadomieniu organu nadzoru budowlanego o zakończeniu budowy, jeżeli organ ten, w terminie 14 dni od dnia doręczenia zawiadomienia, nie zgłosi sprzeciwu w drodze decyzji. Przepis art. 30 ust. 6a stosuje się (art. 54 ust. 1 Prawa budowlanego). W wypadkach określonych w art. 55 ust. 1 pkt 1–3 Prawa budowlanego

przed przystąpieniem do użytkowania obiektu budowlanego, w określonych przypadkach należy uzyskać decyzję o pozwoleniu na użytkowanie.

Aby zapewnić właściwe utrzymanie obiektu budowlanego, jego właściciel lub zarządca ma obowiązek zapewnić przeprowadzenie okresowych kontroli. Art. 62 ust. 1 pkt 1–4 Prawa budowlanego nakłada na właściciela lub zarządcę obiektu budowlanego obowiązek poddawania obiektów budowlanych kontroli sprawdzenie ich stanu technicznego. Właściciel lub zarządca jest obowiązany prowadzić dla każdego budynku oraz obiektu budowlanego niebędącego budynkiem, którego projekt jest objęty obowiązkiem sprawdzenia, o którym mowa w art. 20 ust. 2⁹⁰, książkę obiektu budowlanego. Stanowi ona dokument służący dokumentowaniu przeprowadzanych badań i kontroli stanu technicznego, remontów i przebudowy, w okresie użytkowania obiektu budowlanego (art. 64 ust. 1 Prawa budowlanego). Wzór książki obiektu budowlanego został określony w rozporządzeniu w sprawie książki obiektu budowlanego.

Niespełnienie obowiązku przeprowadzenia okresowych kontroli stanu technicznego lub dotrzymania terminu przeprowadzenia okresowych kontroli stanu technicznego, zgodnie z art. 93 pkt 8 Prawa budowlanego, stanowi wykroczenie zagrożone karą grzywny.

Zasady bezpieczeństwa i higieny w szkołach publicznych regulują przepisy rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach. Stosownie do § 31 ust. 3 ww. rozporządzenia ćwiczenia są prowadzone z zastosowaniem metod i urządzeń zapewniających pełne bezpieczeństwo ćwiczących. Zgodnie z § 31 ust. 4 ww. rozporządzenia, bramki i kosze do gry oraz inne urządzenia, których przemieszczenie się może stanowić zagrożenie dla zdrowia ćwiczących, są mocowane na stałe. W salach i na boiskach oraz w miejscach wyznaczonych do uprawiania ćwiczeń fizycznych, gier i zabaw umieszcza się tablice informacyjne określające zasady bezpiecznego użytkowania urządzeń i sprzętu sportowego (§ 31 ust. 6 ww. rozporządzenia).

Utrzymanie obiektów budowlanych, kontrola stanu technicznego

Bezpieczeństwo korzystania ze szkolnych obiektów sportowych

⁹⁰ Zgodnie z tym przepisem projektant ma obowiązek zapewnić sprawdzenie projektu architektoniczno-budowlanego pod względem zgodności z przepisami, w tym techniczno-budowlanymi, przez osobę posiadającą uprawnienia budowlane do projektowania bez ograniczeń w odpowiedniej specjalności.

6.3. Wykaz aktów prawnych dotyczących kontrolowanej działalności

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, ze zm.).
2. Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1599).
3. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, ze zm.).
4. Ustawa z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 888, ze zm.).
5. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1526).
6. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559, ze zm.).
7. Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1672, ze zm.).
8. Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm.). Ustawa została uchylona z dniem 1 stycznia 2021 r.
9. Ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1710, ze zm.).
10. Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217, ze zm.).
11. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2021 r. poz. 2351, ze zm.).
12. Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057, ze zm.).
13. Ustawa o działach administracji rządowej z dnia 4 września 1997 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1893, ze zm.).
14. Ustawa o gospodarce nieruchomościami z dnia 21 sierpnia 1997 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1899, ze zm.).
15. Rozporządzenie Ministra Sportu i Turystyki z dnia 25 września 2017 r. w sprawie przekazywania środków z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej (Dz. U. poz. 1801). Rozporządzenie uchylono z dniem 14 września 2019 r.
16. Rozporządzenie Ministra Sportu i Turystyki z dnia 12 sierpnia 2019 r. w sprawie przekazywania środków z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej (Dz. U. poz. 1638).
17. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 26 czerwca 2002 r. w sprawie dziennika budowy, montażu i rozbiórki, tablicy informacyjnej oraz ogłoszenia zawierającego dane dotyczące bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia (Dz. U. z 2018 r. poz. 963). Rozporządzenie uchylono z dniem 19 września 2021 r.
18. Rozporządzenie Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 6 września 2021 r. w sprawie sposobu prowadzenia dzienników budowy, montażu i rozbiórki (Dz. U. poz. 1686).

ZAŁĄCZNIKI

19. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1604).
20. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1225).
21. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie książki obiektu budowlanego (Dz. U. Nr 120, poz. 1134).
22. Zarządzenie nr 38 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 20 grudnia 2017 r. w sprawie ustalenia Procedury nadzoru, kontroli i monitorowania realizacji planów finansowych części budżetowych i państwowych funduszy celowych, których dysponentem jest Minister Sportu i Turystyki oraz planów finansowych jednostek nadzorowanych (Dz. Urz. Ministra SiT, poz. 98).

6.4. Wykaz podmiotów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Rzecznik Praw Obywatelskich
6. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
7. Minister Sportu i Turystyki
8. Minister Edukacji i Nauki
9. Komisja Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
10. Komisja Edukacji, Nauki i Młodzieży Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
11. Komisja do Spraw Kontroli Państwowej Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.
12. Komisja Nauki, Edukacji i Sportu Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
13. Szef Centralnego Biura Antykorupcyjnego

6.5. Stanowisko Ministra do informacji o wynikach kontroli

Minister Sportu i Turystyki

Kamil Bortniczuk

DK-WK.0800.2.2022
Warszawa, dnia 02 stycznia 2023 r.

Pan
Marian Banaś
Prezes
Najwyższej Izby Kontroli

ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa

Szanowny Panie Prezesie,

w związku z otrzymaną *Informacją o wynikach kontroli*¹ Najwyższej Izby Kontroli dotyczącą kontroli pn. Realizacja programu Sportowa Polska, na podstawie art. 62 ust. 2 ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli², przedstawiam stanowisko do tego dokumentu.

Na wstępie pragnę podziękować za wnikliwą kontrolę kluczowego programu Ministerstwa Sportu i Turystyki w zakresie systemowego wsparcia rozwoju infrastruktury sportowej wykorzystywanej przez szkoły, kluby sportowe i mieszkańców. Cieszą mnie oceny, że Program został prawidłowo przygotowany, a jego efekty przynoszą wymierne korzyści dla całego społeczeństwa. Ponownie zapewniam, że sformułowane wnioski pokontrolne, służące wyeliminowaniu uchybień i doskonaleniu realizacji zadań są analizowane w celu skutecznego ich wdrożenia.

Pragnę jednakże zwrócić uwagę na kwestie, co do których prezentuję odmienne niż Najwyższa Izba Kontroli stanowisko.

W szczególności zwracam uwagę, iż oceny wniosków dokonuje dedykowany temu celowi Zespół, powoływany przez Ministra jako jego organ opiniodawczo-doradczy. Zespół określa kryteria oceny wniosków i wagi punktowe im przypisane oraz dokonuje kompleksowej oceny wniosków. Zadania te były wykonywane prawidłowo i rzetelnie. Zgodnie z przyjętymi regulacjami wewnętrznymi, minister posiada prawo przyznania dodatkowych punktów dla danego zadania inwestycyjnego, jeśli w jego ocenie zadanie to posiada szczególne znaczenie dla poprawy warunków do uprawiania sportu i aktywności fizycznej. Praktyka ta spotkała się z krytyczną oceną NIK. W mojej opinii natomiast nie jest zasadne całkowite pozbawienie ministra właściwego do spraw kultury fizycznej wpływu na wybór inwestycji do dofinansowania. Minister powinien mieć prawo do swojej perspektywy, która powinna uwzględniać odpowiedzialność ministra za rozstrzygnięcia w kierowanym przez niego resorcie. Decyzje Ministra są transparentne i podlegają ocenie Parlamentu.

¹ Z dnia 22 grudnia 2022 r., nr KNO.430.007.2022.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623.

W odniesieniu do kwestii ewaluacji pragnę wskazać, iż w mojej opinii, ewaluacja każdej polityki publicznej jest potrzebna i może wnieść wiele cennych uwag, ocen i spostrzeżeń mogących pozytywnie wpłynąć na zwiększenia skuteczności czy też efektywności realizowanych celów i wydatkowania środków publicznych. W przypadku ewaluacji Programu Sportowa Polska należy wskazać na szereg istotnych uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych wpływających na możliwości oraz zakres przeprowadzenia kompleksowej oceny efektów Programu. Sprawiają one, że kwestia przeprowadzenia ewaluacji przestaje być jedynie rutynowym i szybkim przedsięwzięciem z zakresu zarządzania politykami publicznymi. Zwracam uwagę na to, że ewaluacja Programu dotyczącego udzielania dotacji na budowę i modernizację obiektów sportowych dotyczy złożonego kontekstu systemowego: inicjatywę inwestycyjną w tym zakresie posiadają samorządy, a nie minister; dofinansowywane obiekty powstają w otoczeniu obiektów już istniejących, bądź nowopowstających, ale bez wsparcia ministerialnego, zarówno prywatnych i publicznych, o różnym profilu i stopniu oddziaływania.

Dodatkowo informuję, że Ministerstwo Sportu i Turystyki prowadzi prace nad projektem *Programu Rozwoju Sportu do roku 2030*, w którym znajdują się również kierunki interwencji i działania w obszarze rozwoju infrastruktury sportowej. Po opracowaniu projektu zostanie on przekazany do uzgodnień i konsultacji, a następnie przedłożony Radzie Ministrów zgodnie z zasadami przyjmowania tego typu dokumentów.

Z poważaniem

Kamil Bortniczuk

Minister Sportu i Turystyki

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

6.6. Opinia Prezesa NIK do stanowiska Ministra

PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
MARIAN BANAŚ

KNO.430.007.2022
P/22/017

Warszawa, dnia 4 stycznia 2023 r.

**Opinia
do stanowiska Ministra Sportu i Turystyki
w sprawie Informacji o wynikach kontroli – Realizacja Programu Sportowa Polska**

Stosownie do art. 64 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2022 r. poz. 623) przedstawiam opinię do stanowiska Ministra Sportu i Turystyki zawartego w piśmie z dnia 2 stycznia 2023 r. (nr DK-WK.0800.2.2022).

Najwyższa Izba Kontroli z zadowoleniem przyjmuje, że sformułowane wnioski pokontrolne, służące wyeliminowaniu uchybień i doskonaleniu realizacji zadań są analizowane w celu skutecznego ich wdrożenia.

W przedstawionym stanowisku Minister Sportu i Turystyki zwrócił uwagę na prawidłową i rzetelną realizację zadań przez Zespół do spraw opiniowania wniosków o dofinansowanie zadań inwestycyjnych, a także na „krytyczną ocenę NIK” odnośnie uprawnienia Ministra do przyznawania dodatkowych punktów dla danego zadania inwestycyjnego. NIK oceniając realizację *Programu Sportowa Polska* wskazała na fakt, że w ramach edycji 2018 *Programu* Minister dodawał wnioskowi dodatkowe punkty, czego nie przewidziano w *Programie* ani w regulacjach wewnętrznych Ministerstwa. W następnych edycjach *Programu* Minister, w ramach posiadanych już uprawnień, przyznawał wnioskowi dodatkowe punkty, jednakże bez szczegółowego uzasadnienia. Skutkiem tych działań było wykluczanie z dofinansowania od ponad 50% do ponad 76% wniosków wysoko ocenionych przez Zespół. W związku z tym sformułowano wniosek pokontrolny mający na celu zmianę zasad oceny wniosków, w tym ograniczenie przyznawania wnioskowi dodatkowych punktów przez Ministra do szczególnie uzasadnionych przypadków, w tym szczegółowego uzasadnienia dofinansowania tych wniosków.

Jednocześnie NIK podziela stanowisko Ministra, że ewaluacja *Programu Sportowa Polska* może wnieść wiele cennych uwag, ocen i spostrzeżeń mogących pozytywnie wpłynąć na zwiększenie skuteczności lub efektywności realizowanych celów i wydatkowania środków publicznych. Minister wskazał także na istnienie uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych ewaluacji – inicjatywa inwestycyjna samorządów, a także istnienie innych obiektów w otoczeniu powstających obiektów – wpływających na możliwości i zakres przeprowadzenia kompleksowej oceny efektów *Programu*. Zdaniem NIK powyższe uwarunkowania nie powinny uniemożliwiać przeprowadzenia całościowej ewaluacji. Natomiast jej wyniki ułatwią realizację *Programu* oraz pozwolą na wspieranie inwestycji służących miejscowym społecznościom do aktywnego spędzania czasu wolnego, a także umożliwiających masowe uprawianie sportu i współzawodnictwo sportowe.

Najwyższa Izba Kontroli wyraża nadzieję, że opracowywany w Ministerstwie *Program Rozwoju Sportu do roku 2030*, w którym znajdują się kierunki interwencji i działania w obszarze rozwoju infrastruktury sportowej, a także realizacja pozostałych wniosków pokontrolnych przyczynią się do lepszej realizacji, istotnego dla rozwoju lokalnej infrastruktury sportowej, *Programu Sportowa Polska*.

PREZES
Najwyższej Izby Kontroli

Marian Banaś